Begroting en beheerplan 2024-2028

Door	Politie
Afdeling	Staf Korpsleiding
Versienummer	Definitief
Datum	3 juli 2023
Kenmerk	Typ Kenmerk
Status	Definitief
Rubricering	Niet Vertrouwelijk

Politie
Postbus 17107, 2502 CC, Den Haag

Vooruitblik

Politiemensen zetten zich elke dag en nacht in om Nederland leefbaar en veilig te houden en staan er wanneer burgers en overheden dat wenselijk of noodzakelijk vinden. Zo zijn in de eerste vier maanden van 2023 in Nederland en België negen personen aangehouden, die verantwoordelijk worden gehouden voor 50 plofkraken, met een buit van 5,2 miljoen euro. Ook heeft de politie actie ondernomen tegen mogelijke uitbuiting in de illegale prostitutie in heel Nederland, waarbij 63 personen zijn gevonden en 39 mobiele telefoons en 1 laptop in beslag zijn genomen. In Roosendaal is 975 kilo benzylmethylketon (grondslag voor drugs) in beslag genomen. In Den Haag heeft de politie 1004 cilinders met lachgas gevonden. Dit is de grootste hoeveelheid cilinders sinds de invoering van het lachgasverbod begin 2023. Op het gebied van cybersecurity heeft de politie ook mooie resultaten behaald. Zo heeft de landelijke eenheid toegang gekregen tot de data van gebruikers van de cryptocommunicatiedienst Exclu, waardoor de politie vijf maanden het berichtenverkeer van duizenden criminelen in binnen-en buitenland heeft kunnen volgen. Daarnaast heeft de politie in samenwerking met de FBI en Europol een groot internationaal onderzoek naar Genesis Market uitgevoerd, waarbij honderden doorzoekingen zijn gedaan in 17 landen. In Nederland zijn 17 personen gearresteerd en 23 huiszoekingen verricht.

Tegelijk is er is maatschappelijke onrust op verschillende terreinen, ongenoegen wordt steeds breder gevoeld en sterker geuit. Burgers ervaren te weinig perspectief. Dat uit zich onder meer in demonstraties. Dit was één van de conclusies terugkijkend op 2022 (voor de hele terugblik op 2022 zie jaarverslag 2022 politie). Dit geldt ook nog in 2023 en de verwachting is dat deze onrust doorwerkt in 2024. De politie is daarbij het eerste gezicht van de overheid. Zo worden maatschappelijke en politieke problemen, ook politieproblemen. De samenleving heeft recht op een verbindende en toegewijde politie die professioneel optreedt en er is wanneer dat nodig is.

Politiewerk is voortdurend keuzes maken, dat gaat gepaard met een continue druk op medewerkers en de organisatie. Politiewerk is afwisselend, veeleisend en is vaak de reden waarom collega's ooit voor dit vak kozen. Maar spanning en druk kennen ook een keerzijde. De medewerkers staan al (te) lang 'aan'. Het welzijn van onze collega's staat hoog op de agenda. Met volle focus op preventie, maar ook goede voorzieningen, zoals een nieuw stelsel voor beroepsgerelateerde gezondheidsklachten, mochten die zich toch voordoen.
Politiemedewerkers kregen in 2022 zo'n 13.000 keer te maken met agressie en geweld. Het aantal incidenten is de laatste jaren nagenoeg gelijk, maar het zijn er veel te veel. De afgelopen zes jaar vond er een verschuiving plaats. Tijdens de pandemie kregen agenten te maken met geweld door verwarde personen, avondklokrellen en demonstraties. Na het opheffen van de beperkende maatregelen in het uitgaansleven hebben agenten weer meer te maken met fysiek en verbaal geweld.
Geweld tegen agenten en hulpverleners blijft onacceptabel. Relatief nieuw is doxing op internet. Dit is het vragen om privégegevens van politiemensen, met intimidatie als doel. Doxing raakt niet alleen de collega maar ook het thuisfront en de politieorganisatie. De politie neemt preventieve maatregelen en ondersteunt de slachtoffers zo goed mogelijk.

Capaciteit
Terwijl de behoefte aan inzet van de politie hoog is, is er tegelijk sprake van een onderbezetting van de operationele sterkte. De krappe arbeidsmarkt maakt het aantrekkelijk voor personeel om te kiezen voor een andere werkgever, of voor zichzelf te beginnen. Naast leeftijdsuitstroom heeft het korps historisch gezien een (onvoorziene) uitstroom van gemiddeld 1,5% van de operationele sterkte. Dat is inmiddels gestegen naar 2,5% in 2022 en meerjarig houden we rekening met 2,5 à 2,7%.

Dit percentage is laag vergeleken met andere werkgevers (gemiddeld in Nederland 17% uitstroom; 1,8 mln. mensen wisselden van werkgever in 2022).
De instroom van het merendeel van nieuwe operationele collega's gaat via een opleiding op de politieacademie en deze opleidingscapaciteit wordt de komende jaren dan ook maximaal ingezet, zover als dat door de krapte in de arbeidsmarkt te realiseren is . Daarnaast is fors geïnvesteerd in werving en selectie-capaciteit. Met een nieuwe arbeidsmarktstrategie wordt ingezet op diverse maatregelen op korte, midden en lange termijn (zie ook 9.2). Moderniseren van het sterktebegrip kan ook bijdragen aan het flexibeler en sneller werven van nieuwe collega's. Daarom verkennen we met JenV of het onderscheid tussen OS en NOS beter kan aansluiten bij de praktijk (nader toegelicht in 9.2).
Boven op de hogere vervangingsvraag is een groei van de formatie voorzien, waardoor de formatie de bezetting gedurende de gehele begrotingsperiode (2024-2028) overstijgt. Naast de focus op het verhogen van de bezetting zal ook – samen met het gezag – naar de inzet op taken gekeken moeten worden.

Politie voor Iedereen
In zijn essay[1] 'Over de kernfunctie van de politieorganisatie in de 21ste eeuw' geeft Hans Boutellier aan:
De kernfunctie van politie schuilt in de door haar afdwingbare norm. De politie functioneert immers rond 'de norm', dat is de pit in de organisatie van de politie. 'De norm', begrepen als het geheel van waarden- en normen zoals vastgelegd in wet- en regelgeving en zoals dat doorklinkt in regulering en omgangsvormen. ***De politie opereert met afdwingbaar gezag in de morele ruimte van de samenleving.***

Precies deze functie maakt 'Politie voor Iedereen' zo belangrijk. Het is geen randvoorwaarde van en in onze organisatie, maar hangt samen met onze kernfunctie. De politie moet haar gezag blijven verdienen, nu steeds meer burgers het vertrouwen in de overheid verliezen.
De polarisatie in de maatschappij is letterlijk zichtbaar in gelijktijdige demonstraties van boeren en extinction rebellion in Den Haag. De politie geeft ruimte maar begrensd ook. Dit vereist een professionele politie, die blijft kijken naar alle belangen en overwegingen.
Doel is om vanuit neutraliteit een stabiele factor in de maatschappij te kunnen zijn en blijven.
Dit is ook de reden om de doelstellingen rondom Politie voor Iedereen te plaatsen onder de kerntaak 'Veiligheid voor iedereen in Nederland'.

Financiële balans
In de vooruitblik van de begroting en beheerplan 2023-2027 is ook ingegaan op de structurele balans tussen de taken die de politie uitvoert en de beschikbare middelen. Op basis van het rapport Bruto problematiek - extern gevalideerd door Van Ginkel – is een trapsgewijze verhoging van het budget met structureel 200 mln. voor de versterking van het fundament van de politieorganisatie gerealiseerd. De afgelopen jaren is een tweetal trajecten doorlopen; de taskforce ombuigingen (commissie Hennephof) en de daaropvolgende werkgroep ombuigingen. De besluitvorming in deze trajecten heeft geleid tot een aantal maatregelen. Om te komen tot een evenwichtige begroting bleken verdergaande maatregelen nodig.
Daarom is het traject kiezen op korpsniveau gestart, waarbij niet alleen naar de bedrijfsvoering wordt gekeken, maar ook naar de (operationele) taakuitvoering en daarmee de formatie van de politie. Vertrekpunt hierbij is het anders, slimmer of minder uitvoeren van taken.

[1] Aanbevolen wordt het gehele essay zorgvuldig te lezen link naar het essay

Ten aanzien van alle initiatieven geldt dat in de opdracht is meegegeven om in te gaan op de drie hoekpunten uit de driehoek Taken – Mens & Formatie – Innovatie:

- Taken: wat wijzigt in de taakuitvoering; welke taken kunnen minder, slimmer of anders;
- Mens & formatie: OS/NOS, functieschalen, gevolgen voor de Politiemensen;
- Innovatie: welke innovaties worden gerealiseerd en welke investeringen in IV of anderszins zijn hiervoor nodig.

Door een stevige beheersing, verwachte onderuitputting van de personeelslasten door achterblijvende instroom en hogere uitstroom, en incidentele meevallers is de financiële problematiek op de korte termijn minder acuut.
Daarmee is er voor 2024 geen direct financieel knelpunt, vanaf 2025 zijn kostenverlagingen nodig. Dit geeft enige tijd en ruimte om met JenV en de gezagen het gesprek te voeren over maatregelen die de uitvoering van de politietaak raken.

Technologie en innovatie: Politie is IV, en IV is Politie
Het werkveld van de politie wordt steeds digitaler, net als de criminaliteit. Fysiek en digitaal politiewerk raakt steeds meer verweven. De maatschappij wordt disruptief veranderd door informatietechnologie, het politiewerk dus ook. Dat vraagt veel van de informatievoorziening (IV) die daarvoor nodig is. Meer en meer politiewerk wordt in het digitale domein uitgevoerd en steeds grotere delen van politiewerk worden data-gedreven. Daarmee is IV niet meer enkel ondersteunend aan politiewerk, maar maakt het hier integraal onderdeel van uit, *"IV zit in het hart van het politiewerk"*. Omdat deze beweging disruptief is, vraagt dat van de politie-IV om daarin ook sneller en flexibeler mee te bewegen en te faciliteren, want "*wat goed was voor vandaag is dat misschien niet voor morgen*". Daarom is het nodig dat 'op systeemniveau' een aantal ingrijpende maatregelen genomen worden en het duurt even voordat daar de resultaten van zichtbaar worden.

IV is cruciaal voor het realiseren van de strategische agenda van de politie komende jaren. Meer blauw op straat is niet (langer) de enige oplossing voor het opvangen van de groei en complexiteit van politiewerk in de turbulente maatschappij van morgen; de inzet van IV maakt het verschil in het politiewerk van vandaag én morgen.

Uit de strategische agenda van de politie is de IV-visie afgeleid in **vier ambities** voor de komende jaren, nader toegelicht in paragraaf 6.1 .
1. Een betrouwbaar fundament en de basissystemen zijn op orde.
2. Digitale transformatie en iedereen digitaal fit.
3. Datagedreven politiewerk.
4. In de top van innovatieve korpsen Europa.

Duurzaamheid & Klimaatveiligheid
Klimaatverandering is een van de belangrijkste veiligheidsthema's van nu en in de toekomst. Het wordt beschouwd als een milieu- en veiligheidsrisico voor onze samenleving vanwege de gevolgen voor de voedsel-, water- en energievoorziening. Een toenemende concurrentie om natuurlijke hulpbronnen, het verlies van bestaansmiddelen, klimaat gerelateerde rampen en gedwongen migratie en ontheemding waardoor de maatschappelijke stabiliteit en orde kunnen worden bedreigd.
Dit heeft zowel directe als indirecte gevolgen voor de openbare veiligheid en daarmee op de operationele inzet van de politie. Politieagenten zullen aan de frontlinie staan als 'first responders'. Verwacht wordt dat het politiewerk hierdoor gaat veranderen (Interpol, 2022).
Ook nu zijn de directe effecten op het politiewerk al merkbaar. Kijk naar de overstromingen in Limburg, de extra operationele inzet van politie bij bosbranden, maar ook de inzet bij klimaatdemonstraties en de toename aan maatschappelijke onrust vragen meer inzet. Duurzaamheid is daarom ook een politiek bestuurlijk en maatschappelijk vraagstuk dat opgave, rol en ontwikkeling van de organisatie raakt.

Als organisatie moeten we hierop voorbereid zijn, op reageren en ook het goede voorbeeld geven. Dit raakt de legitimiteit van de organisatie als wetshandhaver, waarbij wetgeving rondom duurzaamheid steeds strenger wordt, en tegelijk de beeldvorming en voorbeeldrol als zichtbare organisatie op straat. Daarnaast raakt het de continuïteit van de organisatie en de vraag of mensen en middelen hierop zijn voorbereid. Om als politie te kunnen blijven functioneren is het van belang om mee te bewegen met deze veranderingen.
Daarom zet de politie als grootste werkgever van Nederland een ‘duurzame stap naar voren’ door onze eigen voetafdruk te minimaliseren, het politiewerk voor te bereiden op de effecten van klimaatverandering en een positieve impact te hebben door haar bevoegdheden in te zetten voor een beter milieu.

Inhoudsopgave

Vooruitblik **2**

1 Samenvatting **8**
1.1 Hulp bij nood en handhaven openbare orde 8
1.2 Voorkomen, bestrijden en opsporen van criminaliteit 10
1.3 Innovatie, technologie en digitalisering 12
1.4 Bewaken en Beveiligen 12
1.5 Personeel 13
1.6 Financiële en personele kerncijfers 15
1.6.1 Inzet middelen ten behoeve van de operatie 18

2 Strategie **20**
2.1 Strategische agenda 20
2.1.1 Waakzaam en dienstbaar in een turbulente samenleving 20
2.1.2 Midden in de samenleving 20
2.1.3 Met en voor mensen 21
2.1.4 Passend georganiseerd 22
2.2 Strategisch risicomanagement 23
2.3 Ontwikkeldoelstellingen 28

3 Veiligheid voor iedereen in Nederland **29**
3.1 Hulp bij nood en handhaven openbare orde 29
3.1.1 Ontwikkeldoelstellingen wijken en veiligheid 29
3.1.2 GGP 29
3.1.3 Dienstverlening 33
3.1.4 Politie voor iedereen; diversiteit, inclusie en het tegengaan van discriminatie 33
3.1.5 Samenwerking politie en BOA's 38

4 Voorkomen, bestrijden en opsporen van criminaliteit **39**
4.1 Veiligheidsagenda 2023-2026 39
4.2 Opsporing 40
4.2.1 Ontwikkeldoelstellingen opsporing 40
4.2.2 Forensische opsporing 42
4.2.3 Financieel economische opsporing 43
4.3 Intelligence 44
4.3.1 Ontwikkeldoelstellingen Digitalisering en Intelligence 44
4.3.2 Intelligence 45
4.4 BOTOC, Breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit 47
4.5 Seksuele misdrijven (zeden, kinderpornografie en seksueel kindermisbruik) 48
4.6 Cybercrime 51
4.7 Modernisering Wetboek van Strafvordering en samenwerking in de strafrechtketen 53

5 Bewaken en Beveiligen **54**

6 Innovatie, technologie en digitalisering **55**
6.1 IV-ontwikkeling 55
6.2 Cybersecurity en informatiebeveiliging 60

7 Overige politietaken **61**
7.1 Migratietaken 61
7.1.1 Vreemdelingenzaken en migratiecriminaliteit 61

7.1.2 Grenzen en Veiligheid 63
7.2 Internationale politiesamenwerking 64
7.3 Taken ten dienste van de justitie 66
7.3.1 Korpscheftaken 66
7.3.2 Overige taken 66

8 Bijzondere onderdelen 67
8.1 Politieacademie en politieonderwijs 67
8.2 Landelijke Eenheden 68
8.3 LMS - Landelijke Meldkamer Samenwerking 71

9 Personeel 74
9.1 Infographic personeel 74
9.2 Strategisch organisatie- en personeelsbeleid 75
9.3 Stelsel beroepsgerelateerde gezondheidsklachten 80
9.4 Integriteit en klachtbehandeling 81
9.4.1 Stelselherziening geweldsaanwending politie 82

10 Materieel 83
10.1 Uitrusting 83
10.2 Huisvesting 84
10.3 Vervoer per eenheid 86

11 Bedrijfsvoering 88
11.1 Ontwikkelprogramma bedrijfsvoering 88
11.2 Doorontwikkelen Begroten en Budgetteren 90
11.2.1 Doorrekening van de formatie 91
11.3 Duurzaamheid 92
11.3.1 Bedrijfsvoering 92
11.4 Externe toezichthouders 96

12 Financiën 97
12.1 Financiële randvoorwaarden 97
12.2 Waarderingsgrondslagen en uitgangspunten 97
12.3 Toelichting op exploitatieresultaat en kengetallen 98
12.4 Toelichting op de balans 101
12.5 Activa 102
12.6 Passiva 103
12.7 Toelichting op kasstroomoverzicht 104
12.8 Toelichting financiering 104
12.9 Investeringen en leenbehoefte 105

Bijlagen 108
Bijlage 1 Formatieplan 109
Bijlage 2 Model A Balans 111
Bijlage 3 Model B Exploitatierekening 112
Bijlage 4 Model C Kasstroomoverzicht 113
Bijlage 5 Model D Personeelsinformatie (in- door- en uitstroom 2024-2028) 114
Bijlage 6 Kapstokmodel 115
Bijlage 7 Onderverdeling bijdrage in algemeen en bijzonder 117
Bijlage 8 Overzicht Bijzondere bijdragen 118
Bijlage 9 Politieacademie 119
Bijlage 10 Voorzieningen 121

1 Samenvatting

1.1 Hulp bij nood en handhaven openbare orde

Gebiedsgebonden Politiewerk (GGP)
Verbondenheid in de wijk, en ook op het web, is een van de grootste krachten van de politie. Inzet is om die te behouden en te versterken. Het is nodig dat de dienstverlening van de politie aan de burgers naast traditionele ook steeds meer modernere vormen aanneemt.
De GGP werkt daarom aan modernisering. Komend jaar zal bezien worden hoe kan worden aangesloten op de laatste maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Ondertussen realiseren we nieuwe concepten voor de GGP langs de vier programmalijnen:

- Digitale veranderingen,
- Nieuwe collega's in de operatie,
- Samenwerking met partners
- Verandering van de politietaak en de uitvoering daarvan.

De invloed van digitalisering op het politiewerk neemt toe. Digitaal kent geen grenzen van plaatsen, provincies of landen. Het is belangrijk dat we ook in de onlinewereld verbonden zijn.
Het visiedocument 'Digitale (vak)ontwikkeling binnen de GGP' is de basis voor de ontwikkelingen.

De legitimiteit van de politie en haar optreden wordt bepaald door de verbinding met de samenleving en het vertrouwen dat burgers in de politie hebben. De politie geeft de verbinding tussen burgers en politie vorm vanuit de visie "Politie in Verbinding" (PiV). Hierbij gaat het over het contact tussen burger en politie. Door techniek optimaal te benutten creëren we ruimte om, waar nodig, klaar te staan met excellent fysieke dienstverlening.
Concreet betekent dit dat we volop inzetten op (door)ontwikkeling van Virtueel Assistent (Chatbot Wout), Livechat, beeldbellen, politie.nl en de kwaliteit van de intake op de regionale service centra (RSC's).

Politie voor Iedereen
De politie is van en voor iedereen. Een randvoorwaarde is dat ze die diversiteit ook binnen de politie heeft en weet te waarderen en haar professionaliteit blijft ontwikkelen. De politie werkt daartoe aan diversiteit, inclusie en vakmanschap. Het voorkomen en bestrijden van discriminatie en racisme en het zorgen voor veiligheid in de teams en veiligheid voor alle burgers heeft daarbij expliciet de aandacht. Onder de noemer Politie voor Iedereen (PvI) vallen vijf aandachtsgebieden, te weten:

- veilige & inclusieve teams,
- diverse instroom,
- aanpak discriminatie,
- professioneel controleren en
- Netwerk Divers Vakmanschap (NDV)/Bondgenoten.

Alle organisatieonderdelen binnen de politieorganisatie hebben een eigen realisatieplan Politie voor Iedereen gemaakt dat per jaar wordt omgezet in acties. De voortgang op de acties wordt gemonitord.

Politie voor Iedereen zijn vereist ook een politie met iedereen zijn. De diversiteit van haar medewerkers is hiervoor een randvoorwaarde. De politie blijft werken aan de diversiteit van de instroom van nieuwe medewerkers, hun landing in de politieorganisatie en het volgen van hun ontwikkeling.
De inmiddels ingerichte voorziening Expertise Centrum Aanpak Discriminatie - Politie (ECAD-P) draagt ertoe bij dat politiemedewerkers en andere relevante professionals door een gezamenlijk

handelingskader steeds beter in staat zijn discriminatievraagstukken tijdig te herkennen, op te pakken en af te handelen. Binnen het ECAD-P is daarnaast een landelijke informatie- en kennisfunctie ingericht die ontwikkelingen in de buitenwereld monitort en expertise op het thema discriminatie ontwikkelt, toepast en onderhoudt. Deze kennis wordt waar mogelijk geïntegreerd in het politieonderwijs.
Ook wordt geïnvesteerd in trainingen en activiteiten die bijdragen aan professionele controles en het voorkomen van (gevoelens van) etnisch profileren. Ieder basisteam beschikt over een uitvoeringsplan van aanpak professioneel controleren (implementeren van het handelingskader professioneel controleren). Daarnaast organiseert elk basisteam jaarlijks tenminste twee sessies met burgers over professioneel controleren en bejegening door de politie en legt de uitkomsten daarvan vast.

De formatie van de GGP ontwikkelt zich volgens onderstaande lijn.

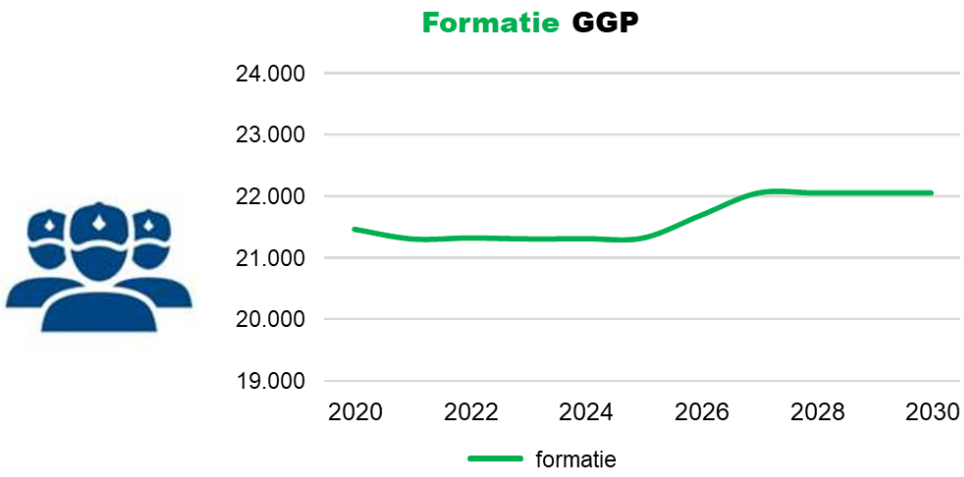

1.2 Voorkomen, bestrijden en opsporen van criminaliteit

Veiligheidsagenda 2023-2026
De beleidsdoelstellingen uit de Veiligheidsagenda richten zich op vraagstukken die landelijk of internationaal spelen, die eenheidsoverstijgend zijn en/of waar afstemming in de aanpak of specifieke expertise op landelijk niveau voor nodig is.
Gezocht is naar betekenisvolle afspraken die bijdragen aan een effectieve politieorganisatie en het bereiken van het beoogde maatschappelijk effect. De agenda bevat daarom een mix van kwalitatieve en kwantitatieve afspraken, die ook aansluiten bij de doorontwikkeling van de politieorganisatie. De afspraken zijn gemaakt in de overtuiging dat het van belang is om een koers uit te zetten, maar tevens in het bewustzijn dat een vierjarig kader de nodige flexibiliteit behoeft gezien de snelheid waarmee criminaliteit en andere maatschappelijke verschijnselen zich ontwikkelen.

Opsporing
Opsporing richt zich op het bieden van veiligheid en recht doen. De maatschappij hecht grote waarde aan het opsporen van criminelen die een misdrijf hebben begaan. In de Nationale Veiligheidsagenda zijn meerdere afspraken gemaakt die aangeven welke inzet de politie binnen de opsporing prioriteit moet geven. Zo is onder meer het doel dat in 2024 1530 criminele samenwerkingsverbanden strafrechtelijk worden aangepakt en dat €200 miljoen wordt afgepakt.

Ook de financieel economische opsporing richt zich op de realisatie van de afspraken in de Nationale Veiligheidsagenda, zoals de beslaglegging. Het financieel economisch perspectief wordt steeds belangrijker om criminaliteit aan te pakken. Niet alleen in waarheidsvinding, maar ook in verstoren van criminele geldstromen en het bijbehorende verdienmodel. De Forensische Opsporing richt zich in 2024 vooral op het sneller en beter kunnen duiden van sporen.

Intelligence en NSOC
Binnen Intelligence is het programma Helios een belangrijke ontwikkeling de komende periode. Alle beschikbare informatie wordt daar samengebracht in een digitale warehouse, wat het politiewerk efficiënt ondersteunt. In het brede perspectief van BOTOC (Breed Offensief tegen Ondermijnende Criminaliteit) ligt de focus bij de NSOC (Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit) op het blootleggen en ontvlechten van (financiële) verwevenheid van de onder en bovenwereld door in te zoeken op de aanpak van criminele geldstromen en gericht te kijken naar logistieke dienstverleners van criminelen.

Aanpak seksuele misdrijven
Bij seksuele misdrijven is een groei van het aantal meldingen waarneembaar. Zowel bij kindermisbruik als bij digitale zedenzaken. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk interventies te doen binnen de schaarse politiecapaciteit. Zowel bij kindermisdrijven als bij volwassenmisdrijven is het van belang om te bezien welke alternatieve interventies en hulp kunnen worden geboden, naast het strafrechtelijke traject. Dit is voor de slachtoffers van groot belang. De complexiteit en de psychische belasting van dit type opsporingswerk maakt het voor de politie noodzakelijk om stevig in te zetten op vakontwikkeling.

Tot slot graag aandacht voor:
Samen met de collega's van het Bundeskriminalamt in Duitsland, de federale politie in België en Interpol is in 2023 een campagne gelanceerd om 22 onbekende meisjes en vrouwen te identificeren. In vrijwel alle zaken staat vast dat de slachtoffers door geweld om het leven zijn gekomen.
Wie ze zijn, waar ze vandaan komen en waarom ze zijn achtergelaten in Duitsland, België en Nederland is onbekend. Vanwege deze zogeheten Identify Me-campagne lanceert INTERPOL een nieuwe online lijst met informatie over de zaken. De campagne is een initiatief van het Landelijk Team Opsporingscommunicatie op verzoek van het coldcaseteam in Amsterdam. Op de lijst staan negen Nederlandse zaken.

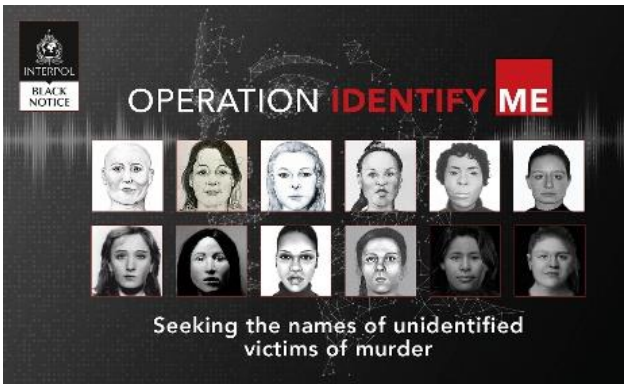

De formatie van de opsporing ontwikkelt zich langs onderstaande lijn, gesplitst naar MBO en HBO.

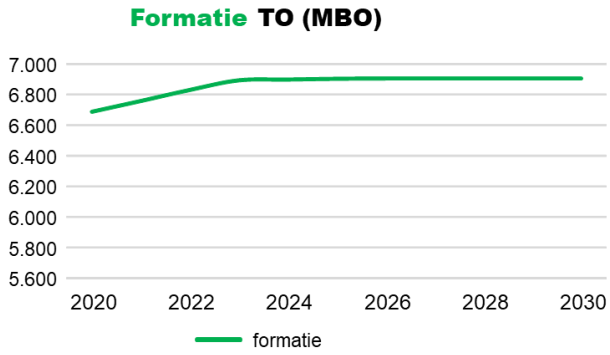

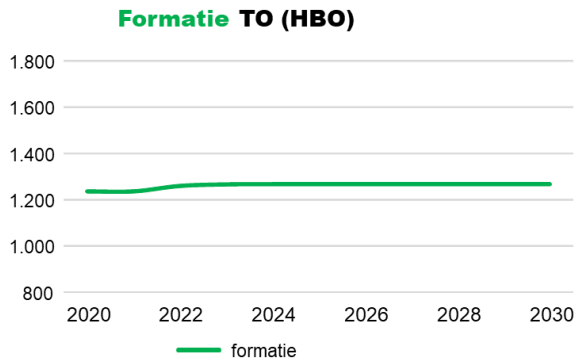

1.3 Innovatie, technologie en digitalisering

Digitalisering wordt in de bestrijding van criminaliteit steeds belangrijker. Een datagedreven aanpak is daarbij noodzakelijk. Dit vergt van de politie dat de politie-IV snel en flexibel kan meebewegen met de digitale en technologische innovaties die in de maatschappij plaatsvinden. De politie professionaliseert daarom haar innovatiefunctie. Ambities zijn: een betrouwbaar fundament met basissystemen op orde, een digitale transformatie waarbij iedereen digitaal fit is, datagedreven politiewerk en behorende tot de top in Europa.
Om dit te bereiken wordt in 2024 en verder onder meer ingezet op: nauwe samenwerking binnen de IV-waardeketens en meerdere malen per jaar de portfolio aan IV-projecten te herzien. De IV-systemen en toepassingen zullen worden vernieuwd en gemoderniseerd. De vernieuwing/modernisering draagt ertoe bij dat de politie beter op straat en meer tijd- en plaatsonafhankelijk kan werken (zoals bij televerhoren). Ook wordt de cybercrime aanpak versterkt. Kernwaarden bij innovatie en digitalisering zijn continuïteit en veiligheid van de beschikbare systemen en een duurzame aanpak. De grootste en belangrijkste IV-programma's waar in 2024 vernieuwing plaatsvindt zijn:

- het programma Vernieuwend registreren (PVR), agenten kunnen online (op straat) gelijk winkeldiefstal, niet strafbare zaken, vermogensdelicten met onbekende dader (zoals afhandeling woninginbraak) registreren
- de Modernisering Informatievoorziening bedrijfsvoering (MIB), hiermee kan beter een integraal beeld worden verkregen en worden aangestuurd. Zoals het zorgen voor één modern HR-systeem dat de verouderde HR-systemen gaat vervangen (HCM) en de verdere voorbereiding op de vervanging van het Financieel Management Systeem en Proqurement 2 Pay (FMS+).

1.4 Bewaken en Beveiligen

Door maatschappelijke onrust, verharding van het criminele milieau en een toenemende capaciteitsvraag neemt de druk op het stelsel van bewaken en beveiligen toe. De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd. Echter, om aan de vraag te kunnen blijven voldoen, zijn investeringen nodig. In 2024 wordt vanuit de Voorjaarsnota 2022 circa €47 mln. geïnvesteerd; in 2025 ongeveer €65 mln. De investeringen richten zich op: de inrichting van het nieuwe organisatie onderdeel Bewaken en Beveiligen in 2024, de financiering van camera toezicht en van het nog ongedekte deel van de uitbreiding van DKDB. Bij voorjaarsnota 2023 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor Bewaken en Beveiligen. Voor de keten 14 Mln. euro in 2023, groeiend naar 112 mln. structureel (waarvan € 12 mln. ter dekking van toezeggingen uit 2022 en € 100 mln. voor nieuwe activiteiten). Het deel dat daarvan aan politie wordt toebedeeld is nog niet bekend.

1.5 Personeel

De essentie van politiewerk is dat het wordt uitgevoerd door mensen. Deze mensen zijn bereid om een stap voorwaarts te zetten in moeilijke situaties om de veiligheid van anderen te borgen. Dit is een zware taak. De korpsleiding waardeert deze inzet van haar medewerkers en vindt het belangrijk dat er sprake is van een goede, veilige werkomgeving en goed werkgeverschap. Daartoe is een strategisch organisatie en personeelsbeleid opgezet dat aandacht heeft voor de capaciteit, de samenstelling van het personeelsbestand, de feitelijke inzetbaarheid en bijdrage aan een veilige samenleving. Voor 2024 en verder ligt de prioriteit bij capaciteitsmanagement en alles wat bijdraagt aan duurzame inzetbaarheid van het korps, zoals maatregelen van de arbeidsmarktstrategie, veilig en gezond werken, leiderschap en cultuur, sociale veiligheid en inclusie. Capaciteit in relatie tot krapte op de arbeidsmarkt, maar ook veilig en gezond werken en zorg voor personeel betreft een belangrijk strategisch risico.

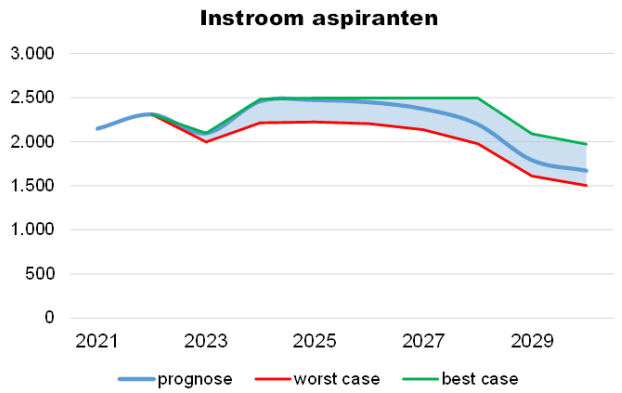

Om een herkenbare, betrouwbare en gezaghebbende politie te kunnen zijn, is het noodzakelijk om een verankering in de wijk te behouden. Dit levert de komende jaren een vraagstuk op voor de beschikbaarheid van voldoende operationele capaciteit. Door de verwachte uitstroom zal een groot aantal basisteams enige tijd onderbezet raken. Om toch zo goed mogelijk bezet te zijn, wordt de komende jaren veel aandacht besteed aan groei, uitstroom, het vernieuwde politieonderwijs, versterkte inzet op digitalisering en ESI (zij-instroom Executief Specifieke Inzet). Ook wordt gekeken naar uitbreiding van het aantal politievrijwilligers. Voor de Operationele Sterkte (OS) geldt dat in de begrotingsperiode circa 13.000 fte zal uitstromen. Dit komt niet alleen door de relatief hoge uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan, maar ook door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt die leidt tot een verhoogde uitstroom. Circa 1300 fte zullen per jaar uitstromen. Om deze uitstroom op te kunnen vangen wordt, zoals aangegeven, stevig ingezet op c692125apaciteitsmanagement. In de periode 2024-2028 zal de formatie met ongeveer 2400 fte toenemen. Circa 1100 fte daarvan komt door taakuitbreidingen en intensiveringen op de aanpak van ondermijning en bewaken en beveiligen. Door de groei van de formatie blijft sprake van onderbezetting. Vanaf 2025 groeit de bezetting richting de formatie. Om de vervangingsvraag en uitbreiding te realiseren wordt maximaal ingezet op instroom en onderwijs. De komende periode zal de bezetting van aspiranten daarom hoger zijn dan de formatie, hetgeen nodig is om de vervangingsvraag en uitbreiding van werkzaamheden te kunnen realiseren.

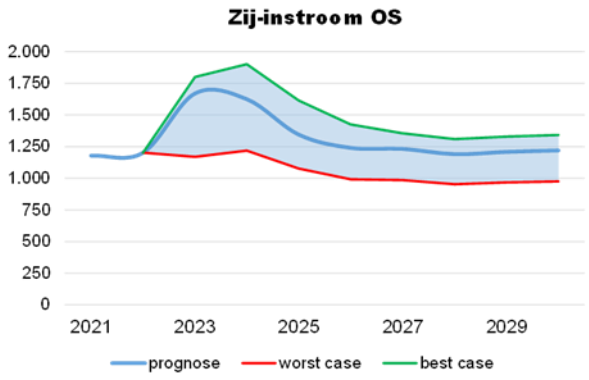

De in- en uitstroom wordt zo nauwkeurig mogelijk geprognosticeerd voor 5 jaar vooruit. Zeker voor de verder weggelegen jaren wijkt deze prognose waarschijnlijk af van de realisatie. De prognose wordt regelmatig herijkt. Om een beeld te krijgen van de bandbreedte is een ‘worst en een best case’ scenario toegevoegd aan de prognose. In ‘best case’ stijgt de bezetting sneller dan verwacht, in

‘worst case’ langzamer. Zie onderstaande grafiek.

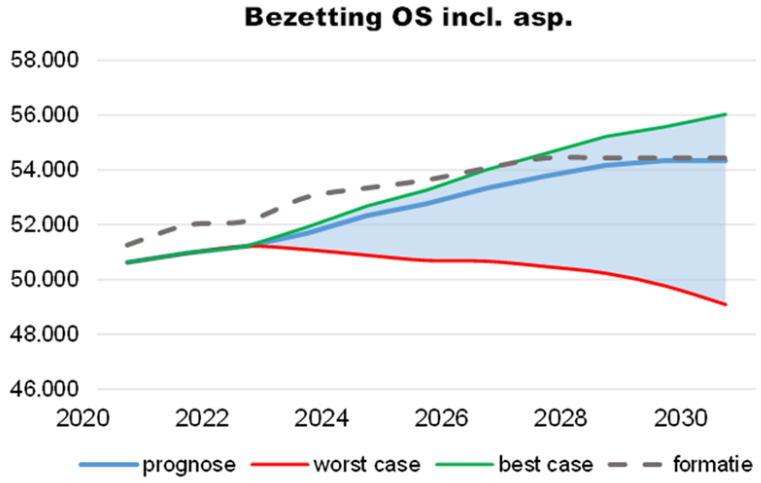

Voor de Niet Operationele Sterkte (NOS) geldt dat er op basis van definities sprake is van overbezetting van ondersteunend personeel. Hiervoor is een daalpad afgesproken, dat eind 2024 moet resulteren in balans tussen formatie en bezetting.
Bij het uitbreiden van de OS groeit ook de NOS, om in de toenemende vraag naar ondersteuning te voorzien.

Belangrijke kanttekening is dat het werk van sommige specialisten in de uitvoering vaak erg lijkt op het werk van sommige specialisten in de ondersteuning, met name als het gaat om digitalisering en datagedreven werken. De digitalisering in de samenleving heeft ook geleid tot veranderingen in de primaire politietaak. In 2024 zal in gesprek met het ministerie van J en V worden nagegaan hoe het sterktebegrip, en daarmee de sturingsmogelijkheden op de operationele capaciteit, beter kunnen aansluiten op de praktijk.

De druk op de capaciteit die de komende jaren nadrukkelijk aanwezig is, vraagt goede zorg voor de medewerkers. De komende periode wordt daarom stevig ingezet op zorg; de doorontwikkeling van de zorgketen. Een nieuwe werkwijze voor beroepsgerelateerde gezondheidsklachten treedt in werking. Gezorgd wordt dat medewerkers (in de overgangsregeling) niet tussen wal en schip komen te vallen. Er komt specifieke aandacht en zorg voor de medewerkers, met aandacht voor preventie en vitaliteit en ook verzuim, re-integratie en herplaatsing. Ook is er sprake van casemanagement voor medewerkers die beroepsgerelateerde gezondheidsklachten ontwikkelen.

1.6 Financiële en personele kerncijfers

Totale bijdrage aan politie in 2024: € 7.599 mln.

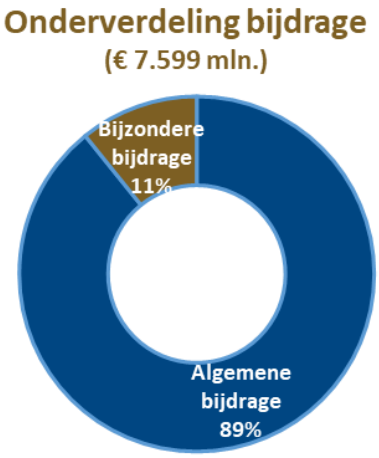

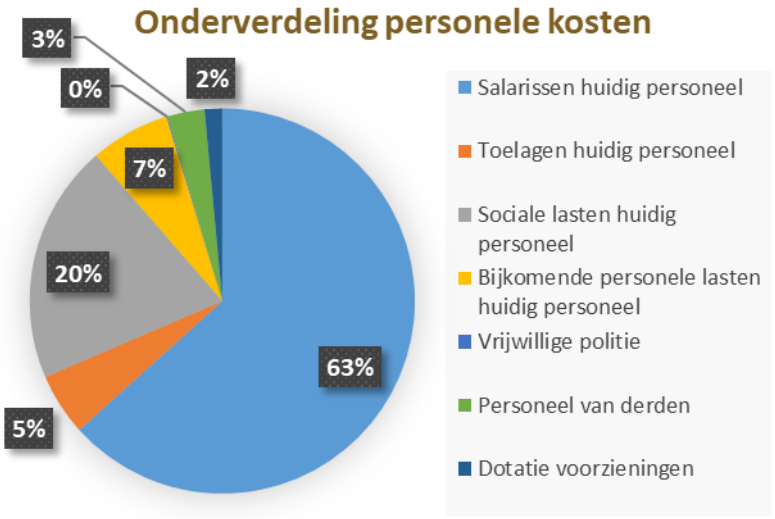
Onderverdeling personele kosten
3%
0%
2%
7%
20%
63%
5%
Salarissen huidig personeel
Toelagen huidig personeel
Sociale lasten huidig personeel
Bijkomende personele lasten huidig personeel
Vrijwillige politie
Personeel van derden
Dotatie voorzieningen

Verdeling exploitatiekosten (excl. personeel)
0%
5%
10%
11%
22%
3%
12%
37%
Rente en soortgelijke kosten
Opleiding en vorming
Huisvesting
Vervoer
Verbindingen en automatisering
Geweldmiddelen en uitrusting
Operationeel
Beheer

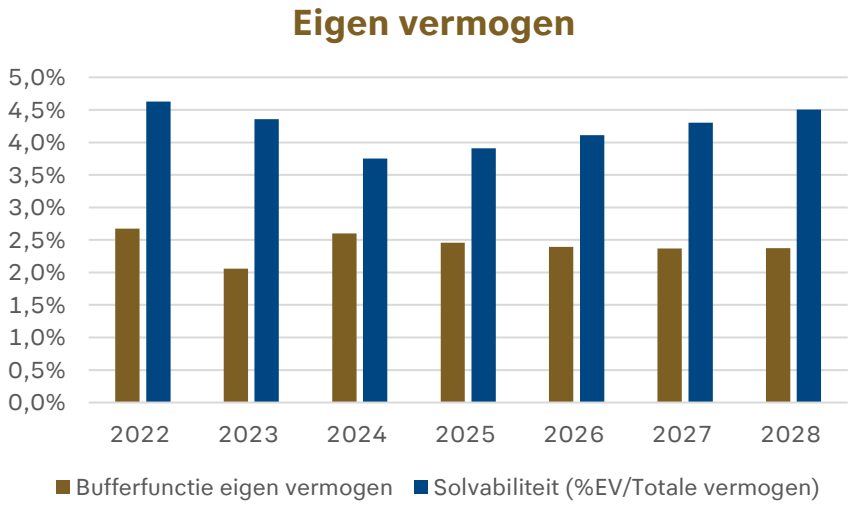
Eigen vermogen
5,0%
4,5%
4,0%
3,5%
3,0%
2,5%
2,0%
1,5%
1,0%
0,5%
0,0%
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
Bufferfunctie eigen vermogen
Solvabiliteit (%EV/Totale vermogen)

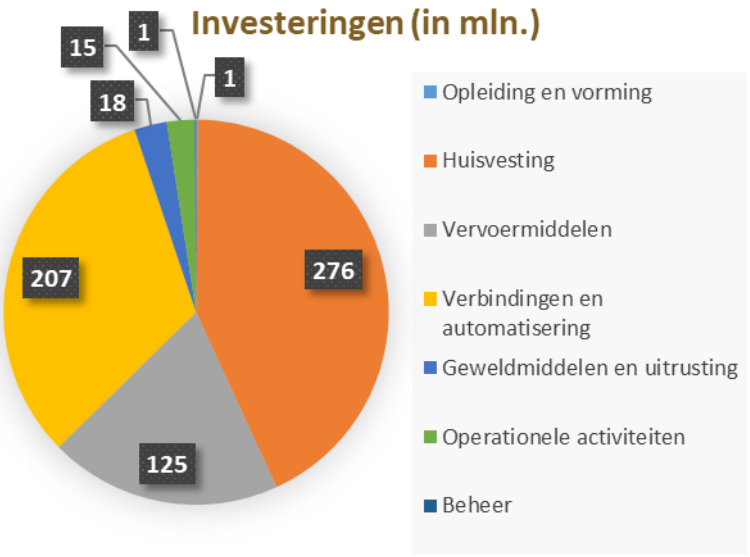

Onderstaand model laat van een aantal posten zien hoe deze ingezet worden voor de operationele eenheden. Voor de posten voertuigen, huisvesting en personeel staan ook infograhics met daarin een verdeling naar eenheden (paragrafen 9.1, 10.2 en 10.3).
Voor personeel in fte's is uitgegaan van de formatieve sterkte ultimo 2023. Voor de personele kosten zijn de bijbehorende formatieve kosten gebruikt als voor de doorrekening van de formatie. Dit zijn de vaste personele kosten.
De aspirantenformatie die ondergebracht is bij het PolitieDienstenCentrum (PDC) komt niet terug in de tabel. De aspirantenformatie van de eenheden is wel meegenomen.

Eenheden
(bedragen x € 1 miljoen)

	NN	ON	MN	NH	AM	DH	RD	ZWB	OB	LB	LE	Totaal
Regulier	20,8	32,7	23,2	17,0	26,8	29,1	28,7	17,0	15,4	14,4	33,1	258,1
Operationeel	4,7	7,4	5,3	3,4	5,8	7,7	7,2	4,1	4,2	3,3	15,5	68,4
Specifiek	2,2	1,0	2,0	1,9	7,4	1,3	2,7	2,2	2,0	1,5	85,9	110,1
Tijdelijk	1,5	2,3	2,1	1,7	2,5	7,8	2,1	1,5	1,5	1,1	0,9	25,0
Budget eenheden	29,2	43,3	32,5	24,0	42,6	45,9	40,7	24,9	23,0	20,3	135,4	461,6
Personeel:												
Personeelskosten	306,4	514,5	368,6	261,3	411,3	468,2	446,8	263,6	242,4	218,9	492,3	3.994,3
Overig HRM	1,0	1,6	1,1	0,9	1,2	1,4	1,4	0,8	0,7	0,6	0,1	10,8
Sterkte (in FTE's)	4.253	7.107	5.079	3.608	5.599	6.434	6.206	3.617	3.307	3.018	5.826	54.055
Voertuigen:												
Vervoersmiddelen	1.118	1.847	1.175	860	1.012	1.213	1.332	881	735	651	2.237	13.061

Capaciteit in FTE	Realisatie 2022	Formatieve sterkte 2023	Formatieve sterkte 2024	Formatieve sterkte 2025	Formatieve sterkte 2026	Formatieve sterkte 2027	Formatieve sterkte 2028
OS Regionale eenheden (incl. RST)	41.308	42.804	42.903	42.982	43.395	43.765	43.765
OS landelijke eenheden	4.743	5.245	5.272	5.288	5.289	5.289	5.289
OS korpsleiding, LMS, NSOC en ondersteunende diensten	206	165	165	165	165	165	165
Aspiranten	4.965	4.680	4.685	4.695	4.700	4.700	4.700
TOTAAL OS excl. asp	46.257	48.214	48.340	48.435	48.849	49.219	49.219
TOTAAL OS incl. asp	51.222	52.894	53.025	53.130	53.549	53.919	53.919
TOTAAL NOS	11.939	12.191	12.403	12.428	12.430	12.430	12.429

1.6.1 Inzet middelen ten behoeve van de operatie

Vergroten zicht op de kosten
Sinds 2021 werkt politie met een extern normtarief. Dat is een rekeneenheid die aangeeft wat de kosten zijn van personele uitbreiding. In dit tarief zijn alle bijkomende kosten van het korps opgenomen, zoals huisvesting, vervoer, uitrusting en overhead. Jaarlijks wordt dit tarief herijkt.

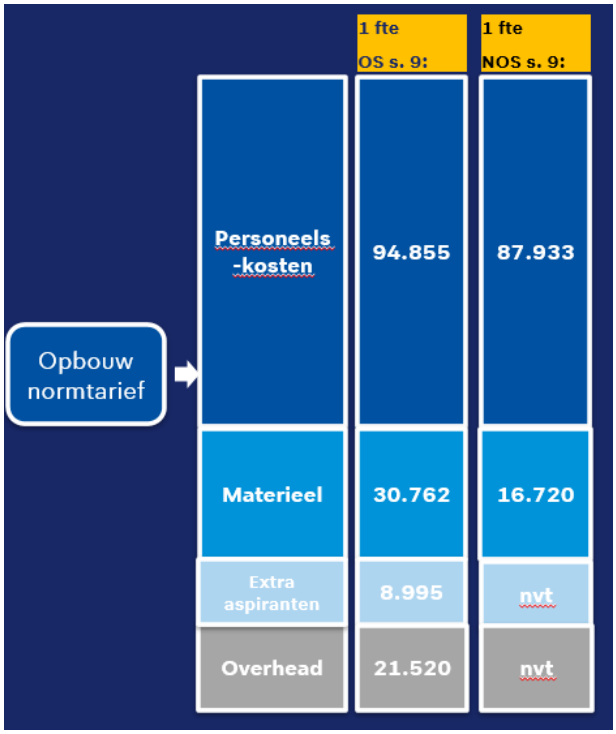

Dit tarief wordt hier gebruikt om het zicht te vergroten op de kosten van de verschillende operationele vakgebieden van het korps.
Aan de hand van de formatie per vakgebied (Q) en het (gemiddeld) schaalniveau wordt het normtarief (P) gebruikt om een indicatie te geven van de kosten. Dit vergroot het zicht op de besteding van het politiebudget en vormt daarom een toevoeging aan de normering van de begroting.
Door te rekenen met het normtarief worden de totale kosten van de politie zichtbaar, die gemoeid zijn met de verschillende operationele vakgebieden. In deze kosten zijn ook de kosten van de inzet van de Niet Operationele Sterkte (NOS) verdisconteerd. Hierbij wordt uitgegaan van de formatie (peildatum 31/12/2022).

Onderstaand overzicht geeft zicht op de verdeling van de operationele formatie over de verschillende werksoorten. GGP is met 46% het grootste in omvang. Gevolgd door Opsporing met 24%. Intake&Service en Meldkamer beslaat samen 11%. En de Informatiefunctie vormt 9%. De overige werksoorten tellen op tot 10%.

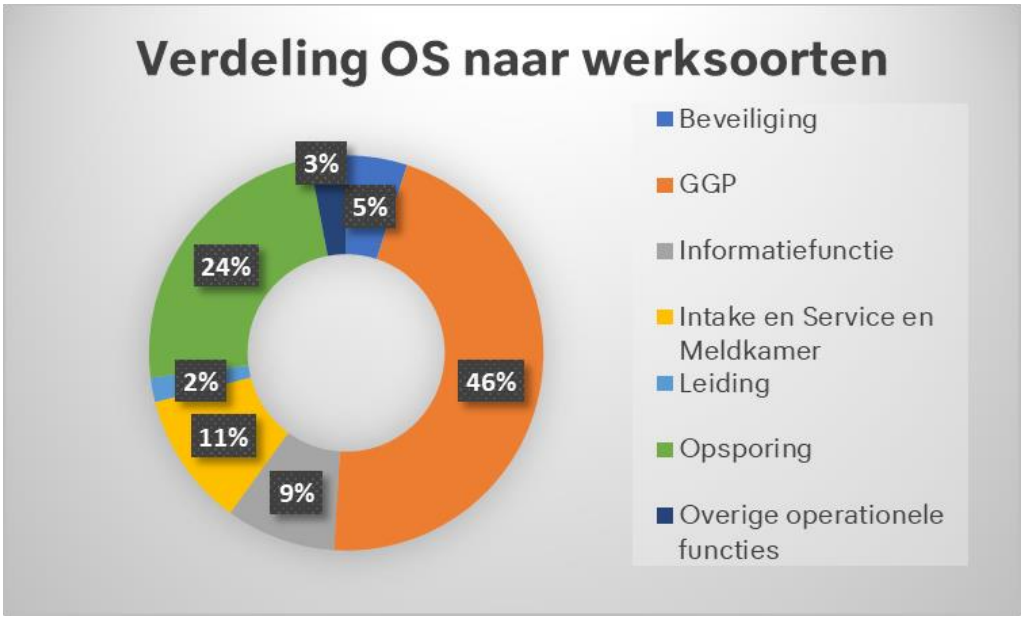

De Gebiedsgebonden Politiezorg (GGP) inclusief operationeel specialismen en wijkagenten kent een formatie van 21.905 fte (peildatum 31-12-2022). Met behulp van het normtarief is te berekenen dat de GGP in 2022 in totaal 3,1 miljard euro kost.
De opsporing bestaat uit de onderdelen tactische en forensische opsporing, observatie en operationeel specialismen. Inclusief een verdieping naar digitale en financieel economische expertise. Met 11.327 fte (31-12-2022) komen de totale kosten uit op 1,7 miljard euro.
De informatiefunctie bestaat uit intelligence, informanten runnen en operationeel specialisten. Daar werken op 31-12-2022 4.115 fte, wat uitkomt op 616 miljoen aan kosten.

Alle werksoorten opgeteld komen tot 6,8 miljard euro. De begroting in 2023 is in totaal 7,3 miljard euro (omdat de formatiepeildatum 31/12/2022 is, wordt dit gerelateerd aan de jaarschijf 2023 i.p.v. 2024). Berekening met het normtarief benadert daarmee de totale bijdrage die we ontvangen. Verschil zit in enkele posten zoals de kosten van aspiranten en grote materiele uitgaven als helikopters en vaartuigen.

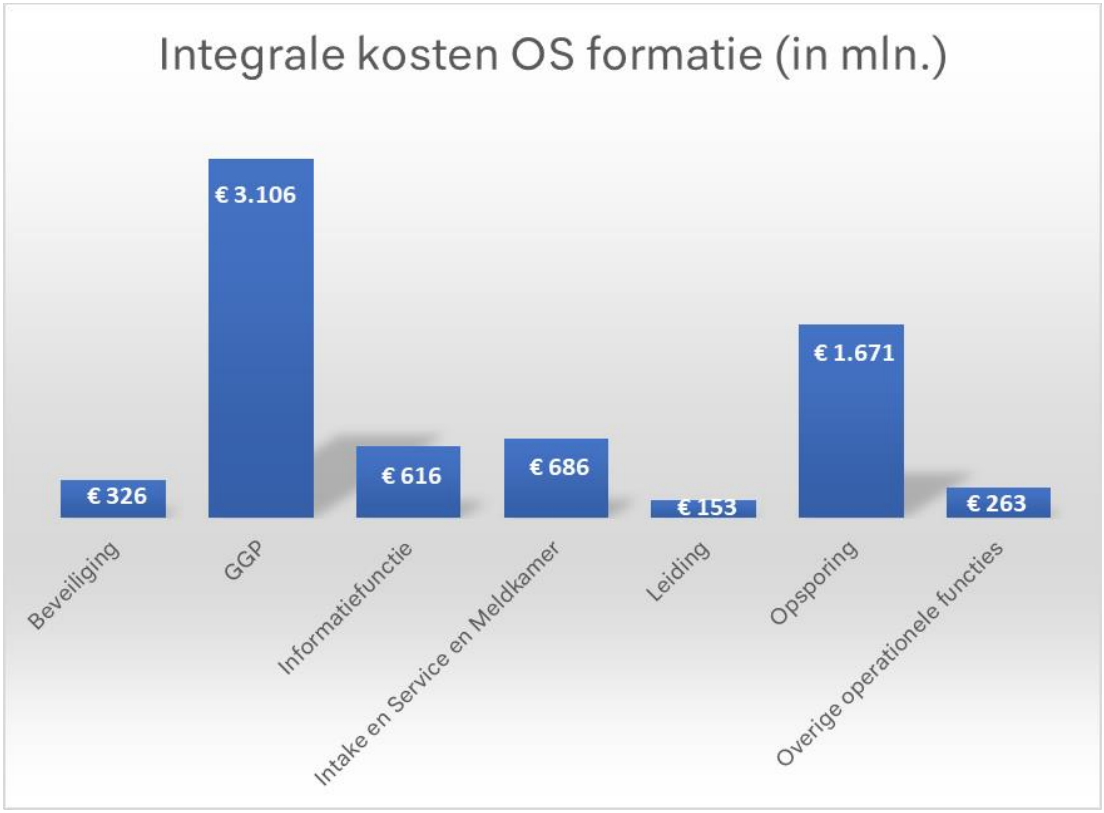

2 Strategie

2.1 Strategische agenda

2.1.1 Waakzaam en dienstbaar in een turbulente samenleving

De kerntaak van de politie is tijdloos. Onveranderd is de politie ‘waakzaam en dienstbaar’ aan de waarden van de rechtsstaat. Deze missie vervult de politie door, afhankelijk van de situatie, te beschermen (mensen en goederen), te begrenzen (ongeoorloofd, eventueel gewelddadig gedrag) en te bekrachtigen (ondersteuning van gewenst gedrag). Het signaleren van ontwikkelingen in de samenleving, adviseren de partners daarover en overleggen met het bevoegd gezag over het handelingsperspectief dat daarbij past. De politie is zichtbaar en vertrouwenwekkend, en kan snel schakelen als de context daarom vraagt. Gericht op hulp verlenen, veiligheid bieden, recht doen én versterken van sociale vrede in de leefomgeving van burgers, zeker voor de meest kwetsbaren.

De politie doet dat werk in een wereld die bepaald niet stilstaat en steeds onvoorspelbaarder lijkt te worden. De tweedeling in de samenleving lijkt steeds groter te worden en polarisatie lijkt toe te nemen. Waarbij ook sprake is van een verharding van het geweld tegen de politie.
Globalisering, migratie, groeiende ongelijkheid, en tanende bestaanszekerheid voeden fragmentatie in onze samenleving. Dat gebeurt in een tijd waarin de politie zijn eigen organisatie verder ontwikkelt en tegelijkertijd te maken heeft met een capaciteit die onder druk staat. Technologie en informatie veroorzaken of versnellen een groot deel van de maatschappelijke veranderingen, maar kunnen tegelijk ook helpen om het werk slimmer te doen en slimmer samen te werken binnen de organisatie en met de partners. Om dit alles het hoofd te kunnen bieden, is het belangrijk om een koers te hebben waarop de politie kan teruggrijpen als er keuzes moeten worden gemaakt.

De strategische agenda van de politie is opgebouwd langs drie lijnen: (1) Midden in de samenleving, (2) Met en voor mensen en (3) Passend georganiseerd.

2.1.2 Midden in de samenleving

De legitimiteit van de politie en haar optreden wordt bepaald door de verbinding met de samenleving en het vertrouwen dat burgers in de politie hebben. Die legitimiteit wordt uitgedaagd door snelle veranderingen. De voortschrijdende digitalisering vereenvoudigt samenwerking en communicatie, maar introduceert ook nieuwe dreigingen en vormen van criminaliteit. Het heeft invloed op de manier waarop mensen tot elkaar in verhouding staan. De waarheid staat niet altijd meer onomstotelijk vast. Mensen organiseren zich sneller, om elkaar te helpen maar ook om zich te verzetten. Nationaal én internationaal. Dit heeft invloed op alles wat de politie doet en het stelt de politie telkens voor nieuwe uitdagingen. Maar de verwachting die burgers van de politie mogen hebben, is onveranderd. De politie die veiligheid waarborgt, vertrouwen wekt en verbinding maakt.

Onder deze strategische lijn vat de politie vier grote opgaven:

- Fysiek én digitaal verbonden met de samenleving
- Bestrijden van criminaliteit die mensen het meeste raakt
- Ingrijpen in criminele en ondermijnende systemen
- Met gezag aanwezig in het digitale domein

Wat de politie al doet:

- In de ontwikkelagenda GGP met de titel Podium voor goed politiewerk besteedt de politie aandacht aan de vervagende grens tussen wijk en web, de wereldproblematiek in de wijk en wendbare nabijheid.
- De ontwikkelagenda opsporing richt zich op het vereenvoudigen van de aansturing van de opsporing en het verbeteren van de aansluiting tussen gebiedsgeboden politie en de opsporing.
- Aan de hand van de ontwikkelagenda Intelligence bouwt de politie een gestructureerde informatiepositie op met betrekking tot incidentele en structurele dreigingen, versterken de politie het vermogen om intelligence-gestuurd te werken en vergroot de politie het innovatievermogen op het gebied van intelligencewerk.
- De Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit is een landelijk samenwerkingsverband waarin experts van zes organisaties, waaronder politie, structureel samenwerken voor het delen van informatie en het bedenken van nieuwe methoden om criminele structuren en hun verdienmodellen te verstoren.
- De politie ontwikkelt een meerjarige strategie op het thema maatschappelijk ongenoegen, waarin de politie de drijvende krachten achter polarisatie onderzoekt ten en de rol die de politie speelt en moet gaan spelen.
- Met het bepalen van de positie in de informatiesamenleving bereidt de politie zich voor op een gezaghebbende positie in het digitale deel van de samenleving. In dit kader zal de politie ook de dialoog voeren over moreel-ethische kwesties.

2.1.3 Met en voor mensen

Politiewerk gebeurt met en voor mensen. Met mensen die bij de politie werken, in alle uithoeken van de samenleving tot alles wat de politie achter de schermen in huis heeft. Politiemensen die andere mensen helpen, de kwetsbaren in de samenleving beschermen en de regels handhaven waar nodig. Daarbij is iedereen voor de politie gelijk. Zeker in een turbulente en polariserende samenleving is het belangrijk dat het werk van de politie vertrouwen wekt. De legitimiteit van de politie wordt in belangrijke mate bepaald door de wijze waarop de politie optreedt. Dat is een belangrijk punt, omdat de politie in toenemende mate samenwerkt met mensen van andere veiligheidsdiensten, partners in het sociale domein, private organisaties of met burgers. Ook in die samenwerking staat de legitimiteit van het politie-optreden telkens centraal.

Onder deze strategische lijn vat de politie vier grote opgaven:

- Politie voor iedereen.
- Zorg voor elkaar.
- De menselijke maat.
- Vakontwikkeling.

Wat de politie al doet:

- Het programma Politie voor iedereen staat voor een politie die er is voor iedere burger die hulp of bescherming nodig heeft, waar iedereen bij kan komen werken en waar iedere collega ertoe doet.
- Met de grondtoon leiderschap wordt de beweging versterkt naar meer sturing op waarden, sterk (persoonlijk) leiderschap en ruimte voor variatie in de vorm van samenspel en de organisatie.
- De ombudsfunctionaris van de politie ziet toe op een veilige, gezonde en inclusieve werkomgeving voor alle collega's, met aandacht voor interne veiligheid en beroepsziekten.
- In het nieuwe Stelsel beroepsgerelateerde gezondheidsklachten zoekt de politie samen met betrokkenen naar oplossingen waarbij de politie streeft naar preventie, herstel, behoud en re-integratie.

- Met Politieonderwijs 2021 zet de politie stappen naar de toekomst door het basispolitieonderwijs te moderniseren, inclusief bijpassende didactische methoden en instrumenten. De politie richt zich op nieuwe beroepsprofielen en leren in de praktijk en het moet bijdragen aan versnelde instroom van nieuwe agenten.
- De ambitie van het Qualiteits-stelsel (kwaliteitsstelsel) is om zelf toe te zien op de kwaliteit van de taakuitvoering en publieke verantwoording af te leggen.
- De uitvoering van het ontwikkelprogramma Bedrijfsvoering zorgt ervoor dat de ondersteunende taken van de bedrijfsvoering dichter op de operatie worden georganiseerd.

2.1.4 Passend georganiseerd

Alles bij elkaar wordt politiewerk en het organiseren daarvan bepaald niet eenvoudiger. Er wordt een groot beroep gedaan op politiemensen en de politieorganisatie om nieuwe werkwijzen te ontwikkelen, creatieve oplossingen te bedenken, verbinding te maken met een complexe en hybride samenleving, nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan, een nieuwe cultuur en nieuw leiderschap te ontwikkelen en bij dit alles het vertrouwen van de eigen mensen en de samenleving te behouden. Voor dit alles moeten we kunnen terugvallen op een organisatie waarin alle randvoorwaarden goed geregeld zijn. Voor een deel kan de politie daar zelf voor zorgen, en voor een deel is zij daarvoor afhankelijk van anderen.

Onder deze strategische lijn vat de politie vijf grote opgaven:

- Politie in beweging
- Digitaal fit en innovatief
- Gezaghebbend leiderschap
- Flexibel samenwerken
- Balans financiering

Wat de politie al doet:

- Het programma Politie in beweging geeft vorm aan flexibilisering van de organisatie en besteedt daarbij ruime aandacht aan veranderingen in operationeel leiderschap en leiding, experimenteerruimte en intern ondernemerschap.
- Aan de hand van de Ontwikkelagenda Gebiedsgebonden politiezorg bouwt de politie aan de positie van de basisteams, het organiseren van “klein binnen groot”, het ontwikkelen van beter samenspel en vernieuwend werken.
- Met programma’s en opgaven op het gebied van digitalisering en innovatie werkt de politie aan het onderzoek naar de betekenis van sleuteltechnologieën en de toepassing van technologie in het politiewerk.
- Onder de noemer marktwerking in de veiligheidssector onderzoekt de politie hoe de veiligheidssector de afgelopen jaren is veranderd en wat dit betekent voor de wijze waarop in de toekomst uitvoering zal worden gegeven aan de politietaak.

Uitwerking van de strategische agenda
Een verdere toelichting op elk van de hierboven genoemde opgaven is te vinden in de brochure “Veiligheid, vertrouwen & verbinding - Strategische agenda politie 2021-2025”. De onderdelen van deze agenda worden uitgewerkt in dialoog met de regionale eenheden, de Landelijke Eenheid en het PolitieDienstenCentrum (PDC). Daarbij wordt vastgesteld welke landelijke opgaven het best passen bij de vraagstukken en ontwikkelingen van iedere eenheid en hoe bestaande oplossingen en ontwikkeltrajecten elkaar aanvullen. Daarnaast worden alle onderdelen momenteel uitgewerkt in termen van overkoepelende ‘capabilities’ of ‘vermogens’ waarover de politie in 2025 (en verder) moet beschikken. De uitkomsten hiervan zijn sterk medebepalend voor de meerjarige ontwikkeldoelstellingen.

2.2 Strategisch risicomanagement

De politie hanteert voor het uitvoeren van risicomanagement het gedachtegoed van risicogestuurd werken. Dit houdt in dat expliciet aandacht wordt besteed aan de onzekerheden (risico's) die verbonden zijn met hetgeen de politie wil bereiken. De risicohouding is onlosmakelijk verbonden met de strategie en de doelstellingen van de politie en wordt mede vormgegeven door de Beroepscode Politie, de cultuur en de geldende normen en waarden. Risicogestuurd werken is onderdeel van de reguliere planning- en control cyclus binnen de politie. Voor de begroting en het beheer benoemt de korpsleiding de belangrijkste beheersmatige risico's. Daarbij hanteert de politie een neutrale risicohouding. Gedurende het jaar worden de uitvoering van de plannen en de risico-ontwikkeling gemonitord en wordt hierover gerapporteerd. Waar nodig zullen gedurende het jaar aanpassingen in de risicobeheersing plaatsvinden.

Hieronder volgen de belangrijkste strategische risico's die van invloed kunnen zijn op het bereiken van de ambities van de politie en de beheersmaatregelen die de politie hierop heeft ingezet.

Druk op capaciteit en krapte op de arbeidsmarkt
Risico
De krapte op de arbeidsmarkt, de grotere reguliere uitstroom, de hoge uitstroom door vergrijzing en de toenemende opgaven zijn steeds meer van invloed op de beschikbare capaciteit bij de politie. Het risico bestaat dat er onvoldoende kwantitatief en kwalitatief capaciteit kan worden geworven om hier voldoende op in te kunnen spelen. Dit raakt alle taken van de politie. De Politieacademie leidt maximaal op, het aanbod is al substantieel vergroot en heeft zijn maximum voor nagenoeg alle vormen van onderwijs reeds bereikt. Het vullen van alle klassen ten behoeve van het initieel onderwijs wordt daarbij een steeds grotere opgave. De wervingsuitdaging geldt niet alleen voor de executieve functies, maar ook voor functies waarvoor bijvoorbeeld specifieke ICT-expertise is vereist. Daarnaast is er een groot effect op de capaciteit door de extra vraag die komt vanuit onder andere Bewaken en Beveiligen en de asielketen. Op dit moment wordt deze capaciteit vooral uit de bestaande teams ingezet, waardoor de krapte in de Gebiedsgebonden politiezorg (GGP) en de opsporing verder toeneemt. Ook is het niet (tijdig) kunnen accommoderen van nieuwe taken en ontwikkelingen door een gebrek aan personeel een reëel risico. Dit alles gecombineerd met de hoge mate van beschikbaarheid die van de politie wordt gevraagd vanwege de maatschappelijke onrust, maakt dat veel van de medewerkers een grote werkdruk ervaren. Hierdoor neemt het risico op het minder goed uitvoeren van de politietaak als ook die op (langdurige) uitval van personeel toe.

Beheersmaatregelen
Om deze risico's zo goed mogelijk te beheersen heeft de politie een breed pakket aan maatregelen getroffen. In het kader van de arbeidsmarktstrategie zijn alle HRM-processen tegen het licht gehouden. Van het wervings- en selectieproces, de aanstelling, de opleiding, tot benutting en behoud. Daarnaast richt de strategie zich op het verbeteren van werk- en bedrijfsprocessen zodat het werk efficiënter en effectiever kan worden uitgevoerd.
Belangrijke beheersmaatregelen zijn daarnaast de inzet op een verbeterde cao voor de politie in 2024, de doorontwikkeling LFNP, capaciteit bevorderende maatregelen, het implementatieplan Leren en Ontwikkelen en beleid op programma Veilig en Gezond Werken.

Onvoldoende aandacht voor personele zorg voor specifieke groepen
Risico
Het politiewerk brengt meer dan gemiddeld risico's met zich mee. Het geweld tegen politiemedewerkers neemt toe. Het risico op PTSS, gehoorbeschadigingen of andere fysieke en/of mentale aandoeningen is een groot zorgpunt. Ondanks dat hier veel erkenning en aandacht voor is, is de vraag of dit afdoende is. Ook de (te) grote span of care voor leidinggevenden en het feit dat de cultuur van de organisatie is om dat wat er 'buiten' gebeurt vaak vóór de zorg voor 'binnen' te stellen, maakt dit extra complex. De kans op (tijdelijke) uitval van collega's neemt hierdoor toe, waarbij als dit optreedt de beschikbare capaciteit en inzetbaarheid afneemt en werkdruk toeneemt.

Beheersmaatregelen
Er is hierop een breed palet aan beheersmaatregelen opgetuigd, zoals het inrichten van een nieuw zorgstelsel, het Programma Veilig en Gezond Werken, een onderzoek naar span of care, inzet op het trainen van leidinggevenden en het traject Landelijke Eenheid als leercasus. In aanvulling hierop worden aanbevelingen vanuit het Sociaal Jaarverslag en periodieke rapportages hieromtrent en de jaarlijkse rapportage Ombudsfunctionaris omgezet in aanvullende beheersmaatregelen.

Onvoldoende diversiteit en inclusie
Risico
De legitimiteit van de politie hangt samen met de mate waarin zij verbonden is met de samenleving. Voorwaarde voor deze verbondenheid is dat iedere bewoner in Nederland erop moet kunnen vertrouwen dat deze door de politie in gelijke gevallen gelijk wordt behandeld. Ondanks het gemiddeld hoge vertrouwen in de politie wordt zichtbaar dat er groepen zijn waar dit vertrouwen onder druk staat. Dit betreft dan vooral groepen minderheden, waar deze gelijke behandeling niet altijd wordt ervaren. De diversiteit in de samenleving en de diversiteit aan veiligheidsvraagstukken vragen om een divers en inclusief korps. Waarin alle geledingen van de samenleving zich herkennen. Om in het politiewerk de politie voor iedereen te kunnen zijn is het randvoorwaardelijk dat deze waarden binnen de politieorganisatie ook de norm zijn. Ondanks dat dit voor het overgrote deel van de medewerkers geldt, er in de opleiding veel aandacht voor dit thema is en er bij de instroom op diversiteit wordt gestuurd, hebben er zich meerdere incidenten voorgedaan die zowel binnen als buiten de politie grote impact hebben gehad.

Beheersmaatregelen
Aandacht voor diverse instroom en het verankeren van het programma politie voor iedereen in de top (chief diversity officer). Daarnaast worden lesprogramma's gericht op inclusiviteit en diversiteit gegeven en is gespreksondersteuning in teams gefaciliteerd. Ook zijn de Raad van Advies en Inspiratie, een uitgegeven statement door de strategische top over het belang van accepteren diversiteit en naleving daarvan alsmede het inrichten van het programma leiderschap belangrijke instrumenten voor het borgen van diversiteit en inclusiviteit.

Stapeling van opgaven
Risico
Door het stapelen van opgaven zoals de toenemende wetgeving op digitalisering en duurzaamheid, maar ook de verder digitalisering van de opsporing, de splitsing van de Landelijke Eenheid (LE) en de invoering van het nieuwe Wetboek voor Strafvordering (WvSv), ontstaat het risico dat de politie overbelast raakt. De druk op de capaciteit wordt nog groter en het innovatief vermogen van de organisatie wordt door de extra gevraagde inzet beperkt. De organisatie kan al deze veranderingen niet tegelijkertijd aan. Op dit moment is de (externe) druk op de taakuitvoering groter dan dat de politie feitelijk met de beschikbare mensen en middelen kan waarmaken. Dit vraagt om het maken van duidelijke (gezags) keuzes in wat de politie prioriteert, oppakt en uitvoert. Mogelijk gevolg is dat taken moeten worden afgestoten en dat flexibilisering en integrale sturing van het korps minder snel dan gewenst doorontwikkeld wordt. Uiteindelijk gevolg is dat door de focus te leggen op het reageren op

problemen ertoe leidt dat de tijd/aandacht voor lopende zaken (tijdelijk) verdwijnt, waardoor lange termijn doelstellingen minder snel of zelfs niet worden gerealiseerd.

Beheersmaatregelen
Om dit risico te verkleinen, stuurt de politie actief op het efficiënt omgaan met de beschikbare capaciteit. Kiezen op korpsniveau draagt hier in belangrijke mate aan bij. Ook het jaarlijks hoofdbesluitvormingsmoment helpt bij het prioriteren en het maken van de keuzes wat wordt opgepakt. Daarnaast wordt het gesprek gevoerd met het ministerie van J en V en het lokaal gezag over de prioriteiten in de taakuitvoering en over de impact van de veranderingen op de politieorganisatie.

Financiële balans
Risico
Ondanks de op verschillende momenten aan de politie toegewezen extra middelen, is er op termijn sprake van onbalans tussen de kosten en de beschikbare middelen. Vanaf 2025 zijn scherpe keuzes nodig. De politie heeft bij het Regeerakkoord 2021 substantieel middelen ontvangen voor de basis op orde, maar dit was minder dan het externe gevalideerde bedrag van tussen de € 300 en € 330 mln. (rapport 'Van Ginkel': …Inzicht in de resterende financiële problematiek 2022 – 2025, Validatie Versterken van het fundament).

Om de begroting meerjarig in balans te brengen, zijn de afgelopen jaren een tweetal trajecten doorlopen; de taskforce ombuigingen (commissie Hennephof) en de daaropvolgende werkgroep ombuigingen. Deze trajecten hebben zich hoofdzakelijk gericht op interne herverdeling en waren primair gericht op besparingen in de bedrijfsvoering. De besluitvorming in deze trajecten heeft geleid tot een aantal besparende maatregelen, hiermee werd nog geen evenwicht in de begroting bereikt. Ook zijn er ten opzichte van het Regeerakkoord aanvullende knelpunten ontstaan, zoals op de huisvesting en de personele voorzieningen, waardoor het knelpunt substantieel bleef. Op de korte termijn is er dekking door de inzet van de onderbesteding op de personele uitgaven, incidentele meevallers ten gunste te laten komen aan het totaal, nieuwe initiatieven nauwelijks te honoreren en te schrappen in de bedrijfsvoering. Vanuit beheersbaarheid en bestuurbaarheid van de organisatie vormt deze situatie een risico omdat structurele kosten ook van structurele dekking moeten worden voorzien in plaats van incidenteel.

Beheersmaatregelen
Als mitigerende beheersmaatregel is het traject 'kiezen op korpsniveau' gestart. Hiermee worden de budgettaire knelpunten afgezet tegen te maken keuzes in de taakuitvoering of het efficiënter uitvoeren van taken om deze knelpunten van dekking te voorzien. Niet alleen politie staat hiervoor aan de lat. Samen met het ministerie van JenV - en waar van toepassing het gezag - zal de politie kijken tot welke keuzes dit leidt. Het traject over de herbezinning op de politiefunctie kan hierbij ondersteunen. Omdat het overgrote deel van de uitgaven van de politie vastligt (personeel, huisvesting, IV, etc.), is de beïnvloedbaarheid op korte termijn beperkt.

Maatschappelijke impact - uitholling politietaak
Risico
De grote druk op de beschikbare capaciteit leidt ertoe dat niet alle maatschappelijke veiligheidsbehoeften en niet alle aan de politie toegekende taken door de politie kunnen worden ingevuld en uitgevoerd. Het gevolg van dit risico is dat politietaken door andere partijen uitgevoerd gaan worden. Dit speelt zowel in het digitale domein als op de werkvloer. Zo wordt steeds meer inzet gevraagd van BOA's en particuliere beveiligingsbedrijven. Hetgeen in de uitvoering maar ook in de governance verantwoordelijkheidsverdeling van de taak risico's met zich mee kan brengen.

Beheersmaatregelen
Belangrijkste beheersmaatregelen zijn het traject herziening politiefunctie dat het ministerie van JenV is gestart, capaciteitsmanagement evenals het al eerdergenoemde 'kiezen op korpsniveau', maar ook het continue gesprek met het ministerie van J en V en het lokaal gezag over de inzet en prioriteiten van de politie en het blijven investeren in de samenwerken met de partners in de politiefunctie.

Maatschappelijke impact - polarisatie
Risico
Polarisatie in de samenleving levert zowel een extern als een intern risico op. Het extern risico houdt in dat politie en burgers verder van elkaar af komen te staan. Dit wordt veroorzaakt door de toenemende mate van sociale onrust waarbij de politie steeds vaker moet worden ingezet. De inzet tijdens demonstraties, voorkomend uit maatschappelijke onrust waarbij daadwerkelijk moet worden ingegrepen vergroot het beeld van een repressieve politie als instrument van de overheid. De verbinding met (een deel van) de bevolking kan hierdoor onder druk komen te staan. Daarnaast moeten de medewerkers onder steeds moeilijkere werkomstandigheden met weinig hersteltijd functioneren.

Het interne risico houdt in dat de maatschappelijke polarisatie doorwerkt in de wijze waarop binnen de politie medewerkers met elkaar omgaan. Mensen met verschillende achtergronden (opleiding, leeftijd, etniciteit, etc) kunnen op basis van eigen normen en waarden en kennis tegenover elkaar komen te staan. Ook kan dit doorwerken in de samenstelling van de groep mensen die in het politie-onderwijs kan en wil instromen en doorstromen. De kans op uitsluiting van bepaalde groepen medewerkers neemt mogelijk toe.

Beheersmaatregelen
De wijze en mate van politie inzet is continu onderwerp van gesprek met het lokaal gezag en het departement. Daarnaast wordt door de politie gestuurd op goed capaciteitsmanagement en opleidingen in vakmanschap en Politie voor Iedereen. Ook de aandacht voor diverse instroom en lesprogramma's gericht op inclusiviteit en diversiteit helpen samen met gespreksondersteuning om de waardering voor elkaar en de onderlinge diversiteit te stimuleren.

Onvoldoende innovatie en datagedreven werken voor toereikende aanpak cybersecurity
Risico
De politie werkt steeds meer datagedreven. Het lukt de politie echter onvoldoende om aan de steeds toenemende wensen, eisen en verwachtingen rond datagedreven werken te voldoen en actief open en transparant te zijn. Oorzaken daarvoor zijn divers. Een oorzaak is dat de noodzakelijke innovaties onvoldoende kunnen worden uitgevoerd door een gebrek aan capaciteit en/of materialen. In aansluiting daarop kunnen door de instroommogelijkheden en het curriculum van de Politieacademie onvoldoende specialisten worden opgeleid voor het realiseren van de gewenste innovaties en de digitalisering van de opsporing. Het gevolg kan zijn dat datalegitimiteit in gevaar komt. Voorbeelden van risico's zijn dat algoritmen verkeerd worden ingezet op (niet integere) dataverzamelingen waardoor de rechten van medewerkers en/of de burger wordt geschonden en/of onethisch wordt gehandeld, beperkingen in de internationale samenwerking en het onvoldoende kunnen innoveren om te komen tot een goede aanpak van cybercrime en cyber security (met als risico dat vitale politiesystemen worden geraakt).
Daarnaast kan het ontbreken aan een 'sense of urgency', waardoor onvoldoende maatregelen worden genomen om non compliance in het gebruik van data te voorkomen.

Beheersmaatregelen
De grote diversiteit in oorzaken en gevolgen, maakt dat een groot scala aan beheersmaatregelen wordt ingezet. De belangrijkste zijn de taskforce werving en selectie, intensivering van cybersecurity en tegengaan van uitval van kritieke systemen. Ook worden de noodzakelijke investeringen gedaan in software en hardware. De CISO houdt toezicht op de security compliance en cybersecurity is tot

bedrijfsvoeringskernopgave (BKO) benoemd. Het Programma Cybersecurity geeft richting aan de benodigde ontwikkeling.

Onvoldoende duurzaam

Risico

Door een gebrek aan materialen en maakbaarheid kan de politie niet altijd op tijd voldoen aan (wettelijke) eisen en wensen op het gebied van duurzaamheid van huisvesting, wagenpark en overig materieel. Ook wordt nagedacht over hoe duurzame inzetbaarheid van personeel kan worden geborgd. Om te komen tot een verbeterde duurzaamheid wordt de komende tijd met name ingezet op CO2 reductie en klimaat neutrale huisvesting. Hiervoor zijn met name bouwprojecten, innovaties in ICT en technieken en aanpassingen van het wagenpark van belang. Door geopolitieke spanningen en wereldwijde leveringsproblemen kunnen de benodigde duurzame materialen niet altijd (tijdig) geleverd worden. Daardoor kan mogelijk de huisvesting onvoldoende duurzaam worden opgeleverd, de innovaties onvoldoende plaatsvinden en het wagenpark minder snel worden vervangen. Gevolg hiervan is dat de reputatie, inzet en continuïteit van de politie in gevaar komen

Beheersmaatregelen

Om in de (nabije) toekomst op een verantwoorde wijze te kunnen voldoen aan duurzaamheidseisen werkt politie met routekaarten voor verduurzaming wagenpark, verduurzaming vastgoedportefeuille en duurzaamheid in het algemeen. Verwerven met impact speelt daarbij een belangrijke rol.

Onvoldoende naleven privacy wet- en regelgeving

Risico

De bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht van elke burger dat de overheid dient te waarborgen. De politie moet zorgen voor een evenwicht tussen privacy enerzijds en veiligheid anderzijds. Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens hoort bij een integere politieorganisatie. Een groot aantal legacy systemen en continue technologische ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat de politie onvoldoende kan aantonen dat privacy wet- en regelgeving wordt nageleefd. Gevolg is dat de Autoriteit Persoonsgegevens handhavend zal optreden, de reputatie van de politie wordt beschadigd en de politie daardoor legitimiteit verliest.

Beheersmaatregelen

Als beheersmaatregel is privacy beheersing belegd in de lijnorganisatie, waarmee het bij vernieuwingen aan de voorkant geborgd is. Om dit te bekrachtigen zijn hierover intern afspraken gemaakt met de verwerkingsverantwoordelijken voor persoonsgegevens. Het in 2021 gestarte intensiveringsprogramma ondersteunt de organisatie bij het in kaart brengen van bestaande verwerkingen van persoonsgegevens (waaronder legacy) en bij het toetsen op naleving van de AVG en de Wpg. Bij vernieuwing wordt bij een hoog risico een gegevensbeschermings-effectbeoordeling (GEB) uitgevoerd en wordt bij de ontwikkeling gewerkt volgens de principes van ‘Privacy, Security en Digitale duurzaamheid by Design’. Ook zorgt het programma voor borging van privacyaspecten in de planning- & controlcyclus.

Overbelasting strafrechtketen

Risico

Legitimiteit van de politie komt in het geding doordat het openbaar ministerie en/of de rechterlijke macht door politie aangeleverde zaken seponeert wegens capaciteitstekort. Dit is voor slachtoffers zeer onbevredigend en straalt af op de politie. Het seponeren van zaken schaadt ook het vertrouwen in de rechtstaat.

Voor wat betreft ondermijning wordt teveel ingezet op de strafrechtketen. De focus op de justitiële aanpak, in combinatie met de extra druk die op het capaciteitsbeslag van de politie wordt gelegd, levert mogelijk niet het maatschappelijke gehoopte resultaat. In de politiek wordt de afweging tussen het economische aspect en veiligheidsaspect onvoldoende gemaakt. Het economisch systeem in Nederland is faciliterend voor ondermijning Er is dan ook bestuurlijk veel meer mogelijk om

ondermijning aan te pakken en te voorkomen en daarmee aan de maatschappelijke verwachtingen te voldoen. Daarvoor is wel samenwerking met andere partners noodzakelijk.
Daar ziet de politie een belangrijke kans om meer effectief ondermijning te bestrijden.

Beheersmaatregelen:
De concrete beheersmaatregelen die de beschikbare capaciteit in de strafrechtketen positief kunnen beïnvloeden, liggen buiten de invloed van de politie. Wel kan de politie aandacht vragen voor beperkingen in doorstroom binnen de keten. Daarom voert de politie continue het gesprek met het ministerie van JenV en ketenpartners over de inzet en prioriteiten van de politie en de mogelijkheden die ketenpartners hebben om de aangeleverde zaken te kunnen behandelen. Ook blijft de politie investeren in de samenwerking met de partners om te komen tot een optimaal resultaat. Voorts wordt door de politie ingezet op heldere communicatie met slachtoffers van misdrijven over welke verwachtingen zij kunnen hebben en welke obstakels zij kunnen ervaren in de opvolging van hun strafzaak.
Om de kans op meer effectief ondermijning te bestrijden te kunnen verzilveren, oriënteert de politie zich op welke wijze de politie binnen de wettelijke kaders meer en gerichter het gesprek met andere organisaties en partners kan aangaan. Door binnen de wettelijke kaders het gesprek aan te gaan over wat de politie signaleert en samen na te gaan met welke maatregelen de organisaties elkaar kunnen versterken, kunnen bestuurlijke maatregelen worden getroffen die ondermijning bemoeilijken.

2.3 Ontwikkeldoelstellingen

Om meer focus aan te brengen in de opgaven die de politie in 2024 en latere jaren oppakt, is een nadere prioritering gemaakt in ontwikkeldoelstellingen. Deze prioritering komt niet in de plaats van de doelstellingen per aandachtsgebied, maar is aanvullend daaraan.
Via de link (kopjes prioriteiten) is nadere toelichting te vinden op de betreffende prioriteiten in dit stuk.

Overstijgende prioriteiten: • Digitale transformatie • Politie voor iedereen • Versterking intelligence • Aanpak ondermijnende criminaliteit		
Prioriteiten Wijken en Veiligheid:	**Prioriteiten Opsporing:**	**Prioriteiten Digitalisering/Intell:**
Versterking wijkteams	Modernisering Wetboek van Sv	Artificial Intelligence
Verbeteren slachtofferbeleid	Invulling Koers Opsporing	Aanpak cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
Aanpak maatschappelijke onrust	Reorganisatie 2e lijns Forensiche Opsporing	Versterking datagedreven opsporing
	Heimelijk domein	Digitale vaardigheid

3 Veiligheid voor iedereen in Nederland

3.1 Hulp bij nood en handhaven openbare orde

3.1.1 Ontwikkeldoelstellingen wijken en veiligheid

Het domein Wijken en Veiligheid omvat de volgende aandachtsgebieden:
- Gebiedsgebonden politie (GGP)
- Conflict en Crisisbeheersing
- Dienstverlening
- Zorg en Veiligheid
- Kennismanagement.

Voor het domein Wijken en Veiligheid zijn de volgende meerjarige doelstellingen geformuleerd:
1. Het versterken van de relatie met de burgers door het verder professionaliseren van de dienstverlening aan het publiek, het aangaan van partnerschappen met andere organisaties en het zijn van een politie voor iedereen.
2. Het transparant verantwoorden van aangewend geweld aan de samenleving, en het beter leren van aangewend geweld door het uitvoeren van een meerjarig ontwikkelprogramma en het implementeren van nieuwe wet- en regelgeving.
3. Het versterken van de taakuitvoering door de basisteams door het verbinden met de samenleving, een structurele doorontwikkeling en vernieuwing en het creëren van een continu lerende organisatie.

3.1.2 GGP

Door de basisteams en de daarbinnen werkzame (wijk-)agenten is de politie verankerd in de wijken en buurten, zowel in de stad als op het platteland. Maatschappelijke veranderingen, ontwikkelingen in de criminaliteit en digitalisering in de basisteams vragen hierbij om flexibiliteit en wendbaarheid. De politie heeft goede kennis van de plaatselijke verhoudingen, biedt een eerste aanspreekpunt voor burgers en is de ogen en oren op straat. Deze verbondenheid is een van de grootste krachten van de politie en de inzet is om die in de nabije en verdere toekomst te behouden en te versterken, met name ook op het web. Het is nodig dat de dienstverlening van de politie aan de burgers naast traditionele ook steeds meer modernere vormen aanneemt.
Aan de hand van de in 2018 geschreven ontwikkelagenda (‘Podium voor goed politiewerk’) werkt de GGP aan haar modernisering. Komend jaar zal de ontwikkelagenda gelegd worden langs de laatste maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en geactualiseerd worden.

Ondertussen realiseren we nieuwe concepten voor de GGP langs de vier programmalijnen: Digitale veranderingen, Nieuwe collega's in de operatie, Samenwerking met partners & Verandering van de politietaak. De versterkingsgelden gebiedsgebonden politiewerk (ca. 9,9 miljoen) zijn ook voor de komende jaren beschikbaar ten behoeve van de belangrijke ontwikkelopgaven die voor ons liggen.

Digitale veranderingen
De digitale ontwikkelingen in de buitenwereld gaan razendsnel. Ze betekenen nu en ook straks iets voor ons dagelijks politiewerk in wijken en buurten. We vinden digitale sporen op een plaats delict, slachtoffers van cybercrime melden zich op het bureau, oproepen tot rellen beginnen online en we zijn in contact met burgers via social media. Dit verandert ons politiewerk. De grens tussen wijk en web vervaagt. Digitaal kent geen grenzen van plaatsen, provincies of landen. Hoe en hoe snel de samenleving ook verandert, wij bewegen als Politie mee. Dat maakt deel uit van ons vak. Dat is belangrijk zodat we lokaal verbonden blijven, in de fysieke en in de onlinewereld.

Het visiedocument 'Digitale (vak)ontwikkeling binnen de GGP' is de basis voor de ontwikkelingen binnen deze programmalijn. Verschillende vraagstukken rondom veranderd politiewerk, digitale transformatie en het benodigde digitale vakmanschap vragen om een aanpak die zich richt op meerdere sporen, uiteenlopend van het bijdragen aan innovaties en experimenten, basiszaken goed op orde krijgen, het inzetten op digitale vaardigheden, het opbouwen van nieuwe netwerken tot het actief meer beeld/verhaal geven aan de ontwikkeling. De activiteiten in deze programmalijn worden ontplooid langs een zestal lijnen: innoveren en experimenteren, wetenschap en onderzoek, leren en vakmanschap, netwerken en samenwerken, podium geven aan… en standpunten, sturing en standaardisering.

Programma Vernieuwend Registreren (PVR)
Met het Programma Vernieuwend Registreren werkt de politie aan het realiseren van een stabiele en duurzame operationele registratieve voorziening. Deze voorziening vervangt twaalf operationele registratieve applicaties (voor onder andere het doen van aangiften). Binnen het Programma Vernieuwend Registreren is een online registratiesysteem ontwikkeld waarmee alle agenten in Nederland gaan werken. Dit is een applicatie met de naam RAPP (Registratieve Applicatie Politie Processen).

Met ingang van 2023 kunnen, naast de afhandeling van winkeldiefstal (bekende dader), ook meldingen van bijvoorbeeld vernieling, overlast of diefstal in RAPP worden opgepakt. Niet strafbare zaken (geluidsoverlast, burenruzie, echtelijke twist, etc.) kunnen op straat volledig in RAPP worden afgehandeld. Aangaande de strafbare incidenten kan de basis op straat worden geregistreerd en voor verdere afhandeling worden verzonden. De focus ligt daarbij nu eerst op het volledig via RAPP kunnen afhandelen van vermogensdelicten, te beginnen met aangiftes met een Onbekende Dader. Hierbinnen valt o.a. ook de afhandeling van de Aangifte Woninginbraak (AWI). Daarna volgt de afhandeling van vermogensdelicten met een bekende dader.
Omdat tussen de werkprocessen bij de politie veel overeenkomsten zitten, zoals het kunnen registreren van het incident, locatie, personen, goederen etc. wordt een belangrijk deel van de functionaliteiten generiek gebouwd. Hierdoor zijn ze (her)bruikbaar in meerdere processen. Voordeel van deze aanpak is dat met de realisatie van de vermogensdelicten niet alleen de basis is gelegd voor alle andere categorieën van delicten, maar ook dat functionaliteiten sneller aangeboden worden voor de collega's op straat. Welke categorie na de vermogensdelicten eerst opgepakt wordt, is nog niet bepaald. Hierin heeft de operatie de belangrijkste stem.

Collega's in de operatie
De komende jaren stromen er 17.000 nieuwe collega's in bij de politie. Dat is een enorm aantal en geen sinecure, maar ook een kans. Naast het laten landen van initieel opgeleiden binnen de GGP, de vraagstukken rondom in- en doorstroom (en de hoge druk op de arbeidsmarkt) krijgen we ook te maken met anders opgeleiden binnen de GGP.
Naast het opleiden moeten we als politie al deze collega's een plek geven in de basisteams en de gelegenheid geven zichzelf te ontwikkelen naar vakbekwame collega's. Vakbekwaamheid is niet alleen voor de nieuwe collega's van groot belang maar zeker ook voor zittende en meer ervaren collega's. De ontwikkelingen van het vak en de uitvoering daarvan staan niet stil.
We onderzoeken de mogelijkheid tot het opzetten voor een 'GGP Academy' voor het ontsluiten en toegang geven van alle GGP-collega's tot (digitale) ontwikkelmogelijkheden. Naast het ontwikkelen van de professionele standaard voor startende collega's kijken we mee wat nodig is om de Strategische Personeelsontwikkeling (SPO) voor de GGP te implementeren in de organisatie en welke ondersteuning hierbij nodig is.

Maatregelen om de capaciteit te bevorderen
In 2024 zal verder geïnvesteerd worden in het nemen van (capaciteit bevorderende) maatregelen, die een bijdrage leveren aan het tegen gaan van het effect van de onderbezetting op een aantal belangrijke functies binnen de Gebiedsgebonden politie (GGP), en de daarmee gepaard gaande rooster- en werkdruk. Focus hierbij ligt op het duurzaam aantrekkelijk maken van het Gebiedsgebonden politiewerk, waarmee de maatregelen naadloos aansluiten op de gewenste ontwikkel- en veranderopgave van het korps.
Maatregelen in dit kader zijn o.a. het structureel uitvoeren van werkzaamheden door de Regionale Service Centra waardoor basisteams duurzaam worden ontlast, het ontwikkelen van een voorstel voor aanpassingen in de incidentafhandeling en het effectueren ervan, onderzoek naar de capaciteits- en effectiviteitswinst van een hulpofficier van justitie (hOvJ) in functie, organiseren van meer zijinstroom. Naast het nemen van landelijke maatregelen worden er ook op regionaal niveau velerlei maatregelen getroffen om het schaarste vraagstuk tegen te gaan, ingegeven door de factoren flexibiliteit, wendbaarheid en maatwerk. Overigens is en blijft het van groot belang om keuzes te (blijven) maken en prioriteiten te stellen in het werk, zeker in de huidige situatie. Daarbij geldt dat de vraag naar politiecapaciteit altijd groter zal zijn dan het aanbod.

Samenwerking met partners

De kern van gebiedsgebonden politie is een politie in verbinding met de samenleving en in het bijzonder met lokale gemeenschappen. Een politie die weet wat er leeft en speelt in de wijken, in haar taakuitvoering daarop inspeelt en op die manier een duurzame bijdrage levert aan een veilige samenleving. Gebiedsgebonden oftewel wijkgericht werken betekent probleemgericht werken, betrokkenheid van inwoners en verantwoordelijkheden en bevoegdheden laag in de organisatie en dus professionele ruimte bij teamchefs en medewerkers. De problemen waarmee de politie wordt geconfronteerd zijn complex. Gedeelde urgentie en aanpak met professionele partners en burgerbetrokkenheid is onontbeerlijk, samenwerken is essentieel.

In een tijd waarin dit wijkgerichte werken onder druk staat concentreert de programmalijn samenwerken met partners zich op het bevorderen van en ruimte maken voor duurzame probleemaanpak in verbinding met de lokale samenleving en in samenwerking met lokale partners: de meer proactieve en preventieve aanpak aan de voorkant, zodat de incidentenstroom aan de achterkant afneemt. Samen met de lokale samenleving werken aan duurzame oplossingen en echt iets betekenen voor die samenleving maakt het werk weer aantrekkelijk voor de collega's en tegelijkertijd effectiever.

Verandering van de politietaak en de uitvoering daarvan

Ontwikkelingen in de samenleving voltrekken zich in steeds sneller tempo. We zien een steeds snellere digitalisering en technologisering in de samenleving. Dit verandert de manier waarop we met elkaar samenleven en dus ook de wijze waarop we als politie ons werk doen om aan te sluiten bij de behoeften van die samenleving. Door maatschappelijke ontwikkelingen zien we de kloof tussen burger en overheid en burgers onderling groter worden. Het vertrouwen in de overheid is niet meer vanzelfsprekend. De politie zal zich aan moeten passen aan veranderde verhoudingen binnen de samenleving om betekenisvol te blijven.

De politie voert een groot deel van haar werk uit met historisch gegroeide concepten, denk hierbij aan de wijze van incidentafhandeling. Burgers bellen de politie bij een situatie die zij nog nooit of lang geleden hebben meegemaakt. Onze bedrijfsreflex is: "we sturen een auto". Inmiddels zijn er vele andere manieren te organiseren om de burger sneller en beter te helpen en te voorzien van betrouwbaar advies en een handelingskader.

Ten behoeve van een meer efficiënte en effectieve incidentafhandeling in de toekomst doen we experimenten door gebruik te maken van nieuwe technologie. In 2024 continueren we de proeftuin voor de automatische drone. Deze drone kan zelfstandig naar een opgegeven locatie vliegen, zonder dat deze drone direct wordt bestuurd door een dronepiloot. Op deze wijze verwachten wij onze politie-inzet efficiënter te kunnen maken, de veiligheid van burgers en politiemedewerkers en onze heterdaadkracht te kunnen vergroten. Een andere ontwikkeling is dat we applicaties die nu deels alleen vanaf een vaste werkplek te gebruiken zijn, beschikbaar maken vanuit het dienstvoertuig, zodat politieagenten nog meer in de wijk aanwezig kunnen zijn.

3.1.3 Dienstverlening

De legitimiteit van de politie en haar optreden wordt bepaald door de verbinding met de samenleving en het vertrouwen dat burgers in de politie hebben.
De Politie geeft de verbinding tussen burgers en politie vorm vanuit de visie “Politie in Verbinding” (PiV). Hierbij gaat het over het contact tussen burger en politie en is noodzaak voor de politie van overmorgen.
De legitimiteit wordt uitgedaagd door snelle veranderingen. De voortschrijdende digitalisering vereenvoudigt samenwerking en communicatie, maar introduceert ook nieuwe dreigingen en vormen van criminaliteit. Daarom is het verankeren van digitale nabijheid in de dienstverlening, uiteraard zonder het belang van fysieke nabijheid uit het oog te verliezen een belangrijke opgave. Binnen de omnichannelstrategie (meerdere kanalen strategie) investeren we in state of the art digitale kanalen die waarde creëren voor de burger en voor de politie. We noemen dit “digitaal intelligent & fysiek Excellent”. Door techniek optimaal te benutten creëren we ruimte om, waar nodig, klaar te staan met excellente fysieke dienstverlening.
Concreet betekent dit dat we vol inzetten op (door)ontwikkeling van Virtueel Assistent (Chatbot Wout), Livechat, beeldbellen, politie.nl en de kwaliteit van de intake op de regionale service centra (RSC’s).

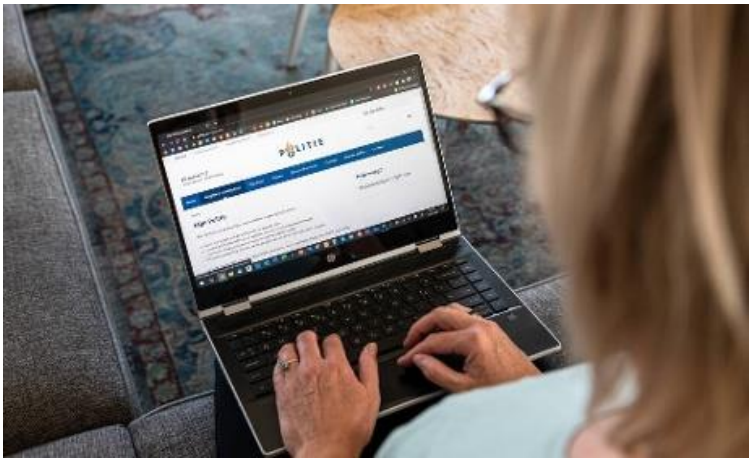

Daarnaast is een bijzondere bijdrage voor de implementatie van EU Richtlijn minimumnorm slachtoffers Regionaal Service Centrum (RSC) en Opsporing. Die bedraagt 5,2 mln. euro vanaf 2024. Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van de taken ‘informeren over rechten’ en de Individuele Beoordeling van slachtoffers door twee verschillende functiegroepen: de regionale servicecentra (RSC) van de politie en de opsporing (districtsrecherche en Dienst Regionale Recherche). Dit draagt bij aan het structureel en gestructureerd de kwetsbaarheid van slachtoffers te beoordelen en waar nodig gericht beschermingsmaatregelen te nemen.

3.1.4 Politie voor iedereen; diversiteit, inclusie en het tegengaan van discriminatie

De politie is van en voor iedereen. De wettelijke taak die zij heeft, kan alleen goed worden uitgevoerd als ze de samenleving in al haar diversiteit, professioneel en met open vizier tegemoet blijft treden. Een randvoorwaarde is dat ze die diversiteit ook binnen de politie heeft en weet te waarderen en haar professionaliteit blijft ontwikkelen. De politie werkt daartoe sinds 2021 vanuit een nieuw perspectief aan de thema’s diversiteit, inclusie en vakmanschap. Het voorkomen en bestrijden van discriminatie en racisme en het zorgen voor veiligheid in de teams en veiligheid voor alle burgers heeft daarbij expliciet de aandacht.
Onder de noemer Politie voor Iedereen (PvI) vallen vijf aandachtsgebieden waarvoor per jaar de ambities worden bepaald die volgen op de resultaten van het jaar ervoor en ons verder brengen op weg naar het bovenstaande doel. De aandachtgebieden, geordend in de ‘schijf van vijf’, zijn: veilige & inclusieve teams, diverse instroom, aanpak discriminatie, professioneel controleren en Netwerk Divers Vakmanschap (NDV)/Bondgenoten.

Alle organisatieonderdelen binnen de politieorganisatie hebben een eigen realisatieplan Politie voor Iedereen gemaakt dat per jaar wordt omgezet in acties. De voortgang op de acties wordt gemonitord.

De externe Raad van Advies & Inspiratie (RvA&I) werkt in 2024 samen met de interne Strategiegroep PvI waarbij zij reflecteert, verdiept en adviseert op het onderwerp diversiteit, inclusie en discriminatie. Daarnaast staat deze externe raad ook in contact met de korpsleiding en het korpsmanagementteam. Naast de externe raad, wordt in 2023 verkend hoe vormgegeven kan worden aan een interne adviesraad NDV. De politie richt zich erop deze adviesraad per 2024 of zoveel eerder als mogelijk net als de externe Raad een reflecterende, verdiepende en adviserende rol op te laten pakken op de thema's uitsluiting, discriminatie en racisme.

De politie werkt in 2024 verder aan een rijkere verantwoording over de voortgang van PvI en de thema's van de Schijf van 5, zowel naar de organisatie als naar stakeholders. Dat bestaat oa uit: een zo goed mogelijk inzicht en data over het doel waar zij aan werkt (politie voor iedereen), kwalitatieve dialoog met stakeholders, inzichtelijke kwalitatieve en kwantitatieve weergave van resultaten van PvI (Obeya bord, infographics etc) en het stimuleren, ondersteunen en faciliteren van de eenheden waar dat nodig is.

Veilige en inclusieve teams
De politieorganisatie is een sociaal, veilige en inclusieve werkplek, waar iedereen mag meedoen, meepraten en meebeslissen, en waar ruimte is voor ieders talent en vakmanschap. Het leiderschap binnen de politie is inclusief en mensgericht. Grensoverschrijdende omgangsvormen en gedrag worden structureel aangepakt.
In september 2023 start de politie weer met de driejaarlijkse MeMo (Medewerkersmonitor / Risico Inventarisatie & Evaluatie Psychosociale Arbeidsbelasting)**.** Dit loopt door tot in 2024. Dit geschiedt met een nieuw instrument, de Weerbaarheidsmonitor. Verder zijn er twee kleinere instrumenten beschikbaar voor teams om op een meer informele manier informatie te krijgen over de temperatuur in het team – dit helpt leidinggevenden om op een laagdrempelige manier met de teamleden in gesprek te blijven over de veiligheid en inclusie in het team.

Veilige en Inclusieve Teams heeft binnen PvI een nauwe relatie met de aanpak Uitsluiting, Discriminatie en Racisme, dat zich richt op vier actiesporen:
Expliciteren en uitdragen van de norm.
Vernieuwen en aanscherpen van de sanctionerings-systematiek.
Erkennen, herstel & verzoening.
Leiderschapsontwikkeling.
In 2024 geeft de politie verder invulling aan de besluitvorming over de aanpak van uitsluiting, discriminatie en racisme.

Diverse instroom
De politie is een voor haar omgeving herkenbare politie die is afgestemd op wat buiten van haar vraagt, passend bij de lokale bevolkingssamenstelling en lokale veiligheidsvraagstukken. Zij weet hiervoor divers talent te werven en selecteren en aan zich te binden.

Politie voor Iedereen zijn vereist ook een politie met iedereen zijn. De diversiteit van haar medewerkers is hiervoor een randvoorwaarde. De politie blijft werken aan de diversiteit van de instroom van nieuwe medewerkers, hun landing in de politieorganisatie en het volgen van hun ontwikkeling. Ze werkt hierbij aan het matchen van kwalitatieve behoeften met individuele kwaliteiten. Diversiteit realiseren in de instroom heeft voortdurende aandacht.

In de pilot opgavegerichte samenwerking is voor de vier Randstedelijke politie eenheden (R4) vastgesteld de komende jaren te groeien naar een instroompercentage van minimaal 35% aspiranten met een migratieachtergrond per uiterlijk 01-01-2025. Door de krapte op de arbeidsmarkt bestaat de mogelijkheid dat het streefpercentage onder druk komt te staan. In 2023 stellen de overige eenheden een realistisch streefpercentage aspiranten met een migratieachtergrond vast per 01-01-2025. Voor alle eenheden geld dat per jaar progressie zichtbaar is ten opzichte van het jaar ervoor. Het daartoe verbeterde instroomproces wordt hierbij gehanteerd en waar nodig verder geoptimaliseerd. De politie werkt hierin samen met gemeenten en overige samenwerkingspartners.

Aanpak discriminatie
De politie is een politie die eerlijk en rechtvaardig maatschappelijk functioneert op basis van veiligheid, vertrouwen en verbinding. Zij is een politie die te allen tijde waakt over onafhankelijkheid, professionaliteit en vakmanschap.

In zijn brief van 23 november 2020 aan de Tweede Kamer meldt de minister van Justitie en Veiligheid dat voor 2021-2025 cumulatief 7 miljoen euro wordt ingezet voor de activiteiten in het kader van *Politie voor iedereen*, in het bijzonder de pilot als gevolg van de motie Paternotte om in nauw overleg met het OM de mogelijkheden van inzet van gespecialiseerde rechercheurs bij discriminatie te onderzoeken.

De inmiddels ingerichte voorziening Expertise Centrum Aanpak Discriminatie - Politie (ECAD-P) draagt ertoe bij dat politiemedewerkers en andere relevante professionals door een gezamenlijk handelingskader steeds beter in staat zijn discriminatievraagstukken tijdig te herkennen, op te pakken en af te handelen. Binnen het ECAD-P is daarnaast een landelijke informatie- en kennisfunctie ingericht die ontwikkelingen in de buitenwereld monitort en expertise op het thema discriminatie ontwikkelt, toepast en onderhoudt. Deze kennis wordt waar mogelijk geïntegreerd in het politieonderwijs. Jaarlijks wordt de werking van het ECAD-P geëvalueerd en bijgesteld. Afhankelijk van de evaluaties wordt ECAD-P uiterlijk najaar 2025 gestopt of ingericht in de politieorganisatie.

Professioneel controleren
De politie is een politie die vertrouwen wekt door de wijze waarop zij mensen controleert en bejegent en mede daardoor een politie voor iedereen is.

Er is door de politie sinds 2021 stevig geïnvesteerd in trainingen en activiteiten die bijdragen aan professionele controles en het voorkomen van (gevoelens van) etnisch profileren. Voorbeelden zijn de profcheck, de Virtual Reality (VR) training en het werven en opleiden van ambassadeurs en gespreksleiders. Via VR-simulatie wordt gewerkt aan gedrags- en attitude verandering op het gebied van voorkomen van discriminatie. De politie ontwikkelt niet alleen VR- simulaties en trainingen maar laat dit tegelijkertijd ook wetenschappelijk onderzoeken. De ervaringen zijn vooralsnog positief en het potentieel van VR is veelbelovend. De uitkomsten van onderzoek zijn lessen voor de politie en kunnen door burgers, politici en belangenorganisatie gebruikt worden voor hun beeld- en oordeelsvorming. In 2022 is de basis gelegd voor de ICT architectuur en het beheer voor een verdere uitbreiding van het

aantal VR brillen in de politie. Deze uitbreiding is vanaf 2023 gestart en loopt door tot er een voldoende dekkende voorziening met VR brillen op de leer ontwikkel plekken in het korps aanwezig is. De verwachting is dat dit in 2025 is gerealiseerd.

Ieder basisteam beschikt over een uitvoeringsplan van aanpak professioneel controleren (implementeren van het handelingskader professioneel controleren).
In ieder basisteam zijn dan wel worden twee ambassadeurs aangesteld, waarvan tenminste één operationeel expert (OE). Zij worden door hun organisatieonderdeel gefaciliteerd om hun vakbekwaamheid t.a.v. professioneel controleren te vergroten (volgen van opleiding/ training; spotters, geweldloze communicatie, de kunst van het controleren, blauw vakmanschap, VR training). Vervolgens begeleiden en coachen zij hun collega's tijdens de dienst. Verder neemt ieder teamlid dat politiecontroles uitvoert deel aan:

- de workshop professioneel controleren, verzorgd door de ambassadeur(s): (90 % in 2024),
- de profcheck professioneel controleren (nu nog vrije keuze in verschillende profchecks),
- de VR training : het te behalen percentage hangt samen met het groeipad van de VR brillen voorziening die vanaf 2023 is gaan lopen.

Elk basisteam organiseert jaarlijks tenminste twee sessies met burgers over professioneel controleren en bejegening door de politie en legt de uitkomsten daarvan vast. Hierin kan gezamenlijk worden opgetrokken met Bondgenoten.

NDV / Bondgenoten
De politie staat in nauwe verbinding met sleutelfiguren in de wijken, weet hoe ze in verbinding komt met verschillende groepen in de samenleving en heeft kennis van verschillende gemeenschappen, leefstijlen en culturen en stimuleert leren en reflecteren op hoe zij zich in haar gedrag tot de ander verhoudt, zowel binnen als buiten.

<u>NDV</u>
Het NDV heeft structureel een plaats binnen de politieorganisatie. De netwerkleden werken in hun teams aan kennisdeling over gemeenschappen, leefstijlen en culturen. Met de aansluiting van de landelijke netwerken (zoals het Joods, Caribisch, Marokkaans netwerk, Roze in Blauw,) is het NDV uitgegroeid tot een netwerk van ongeveer 1000 leden. Zij adviseren teams en collega's bij het dagelijks werk op informele basis – waaronder het reflecteren op gedrag in verhouding tot de ander.

<u>Methodiek Bondgenoten</u>
Ieder basisteam, district, eenheid en op landelijk niveau beschikt over een bondgenootschap. Dit bondgenootschap bestaat uit gemeente, politie en betrokken burgers en bestaat uit maximaal 15 leden. De Bondgenootschappen komen 6x per jaar fysiek bijeen en richten zich op operationeel, tactisch en strategisch niveau op maatschappelijke onveiligheid, de informatiepositie van de politie en aansluiting op de crisisorganisatie. Met coördinatie op de methodiek Bondgenoten wordt de kwaliteit van netwerken en het relatieonderhoud vergroot, zodat tijdig gereageerd kan worden in tijden van maatschappelijke onrust of crisis.
PvI sluit aan op de duurzame vervanging van het huidige, in de pilot-eenheden werkzame Relatiebeheersysteem (RBS), waartoe in 2023 opdracht is gegeven. Hiermee zal op professionele en gebruikersvriendelijke wijze de netwerkontwikkeling worden ondersteund. Zo kan in tijden van maatschappelijke onrust en crisis snel en flexibel geschakeld worden met en ondersteuning gevraagd worden van Bondgenoten.

In een nog nader te bepalen kwartaal organiseert de politie een landelijke – externe – Bondgenotendag. Daarnaast worden workshops aangeboden aan politiemensen en Bondgenoten.

Nederland is een gidsland voor wat betreft de tolerantie en inclusie van LHBTQI+ burgers. Met de toenemende emancipatie en inclusie van burgers die zich identificeren vanuit hun geloofsovertuiging, ontstaat ook een nieuwe fase waarin de inclusie van de LHBTQI+ gemeenschap hernieuwd maatschappelijk aandacht krijgt. Er is ruimte voor iedereen in Nederland – en die ruimte is er ook binnen de politie zelf. Ondanks dat uitgangspunt is weer een herijking nodig van de manier waarop inclusie van LBHTQI+ burgers zich kan verhouden tot die van burgers die hun identiteit primair vanuit de geloofsovertuiging vormgeven. Vanuit de motie Hermans d.d. 13 oktober 2021 is voor de aanpak van discriminatie en geweld tegen LHBTIQ+ burgers van 2022 t/m 2025 jaarlijks 2 miljoen ter beschikking gesteld.

De politie zet in die periode hiervoor in op:
1. Inventariserend onderzoek naar eerdere onderzoeken die zijn gedaan op LHBTIQ+ slachtoffers en plegers.
2. Opvolgen aanbevelingen uit onderzoek onder 1.
3. Onderzoek naar geweld LHBTIQ+ dat een relatie heeft met het bezoeken van datingsites; Eerder richtte de politie zich vooral op de Mannen Ontmoetingsplekken (MOPs): daar gebeurde het nodige aan incidenten. Inmiddels gebeurt er ook veel (onzichtbaars) op of via het internet.
4. Deelname aan / het organiseren van (inter-) nationale netwerkbijeenkomsten.
5. Ontwikkeling van het VR-oefenscenario ‘Mannen ontmoetingsplaats’(MOP).
6. Uitvoering geven aan de faciliteitregeling conform besluit 2023.

Afspraken uit de Veiligheidsagenda 2023-2026, gericht op tegengaan maatschappelijke onrust
Op het niveau van de eenheid wordt jaarlijks het gesprek gevoerd over de inzet en effectiviteit van politie in het kader van verbinding met de samenleving, waaronder wijken en doelgroepen, binnen verschillende fasen van maatschappelijke onrust. Ook wordt stilgestaan bij de verschillende rollen van gemeenten en andere organisaties. Hierbij worden best practices en voorbeelden uit de praktijk besproken, recente casuïstiek geëvalueerd en gezamenlijk gereflecteerd op trends, knelpunten en verbetermogelijkheden in de praktijk. Het gaat hierbij ook om de gedeelde informatiebehoefte ten aanzien van maatschappelijke onrust. Tot slot wordt stil gestaan bij de mogelijkheden om gezamenlijk de dialoog te zoeken met kritische groepen in de samenleving.

De politie werkt aan een toolbox met best practices en integrale interventiestrategieën die handelingsperspectief bieden op verschillende gebieden in relatie tot maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust.

Politie werkt in samenspraak met de gezagen en het ministerie van Justitie en Veiligheid aan een informatiestrategie voor de omgang met maatschappelijke onrust. Dit begint met een inventarisatie van de informatiebehoefte in het licht van de verschillende taken en bevoegdheden en een juridische verkenning van de wettelijke mogelijkheden om deze informatie te verzamelen respectievelijk uit te wisselen met andere organisaties. Deze informatiestrategie richt zich op het combineren van online en offline signalen in informatieproducten.

3.1.5 Samenwerking politie en BOA’s

Boa's zijn niet meer weg te denken als veiligheidspartner in onder andere de openbare ruimte. Het is van groot belang dat de politie en boa’s door goede samenwerking elkaar zoveel mogelijk versterken en aanvullen. De beleids- en uitvoeringsagenda politie-boa’s geven hiervoor belangrijke uitgangspunten. Om optimaal gebruik te maken van beschikbare handhavings- en opsporingscapaciteit ziet de korpschef - vanuit zijn rol als korpsbeheerder en als direct toezichthouder - toe op een goede samenwerking tussen politie en boa’s.

Ter verbetering van de samenwerking tussen politie en boa's zijn de notitie*: “Boa en politie, niet naast elkaar, maar met elkaar (2018)”* en de bijbehorende “*uitwerkingsagenda (2019)”* door de Korpsleiding bekrachtigd. Deze stukken zijn opgesteld vanuit de professionele overweging dat boa’s en politie met elkaar werken aan een veiliger samenleving. Met het grote aantal spelers op het gebied van toezicht en handhaving - met verschillende taken, bevoegdheden en belangen - neemt niet alleen de slagkracht maar ook de complexiteit van veiligheidszorg toe. Daarmee zijn goede regie, heldere prioriteiten en afgestemde samenwerking essentieel.

De politie zet in 2023 in op het bekrachtigen van de samenwerking met boa’s door het afsluiten en onderhouden van handhavingsarrangementen die de politie en boa’s een basis bieden waarmee hun samenwerking verder kan worden geformaliseerd. Zo kunnen handhavingstaken worden geprioriteerd en zorgvuldig binnen de beschikbare capaciteit op elkaar worden afgestemd. In handhavingsarrangementen kunnen afspraken worden gemaakt over gezamenlijk optreden, overbrengen van aangehouden verdachten, toegang tot politiebureaus, administratieve afhandeling van zaken en het delen van informatie, uiteraard binnen de daarbij geldende kaders van het Boa-beleid en de Wet politiegegevens.

Naast het verschil van taken en bevoegdheden waarmee de inzet van boa's wordt begrensd, dient extra aandacht te worden besteed aan eventuele risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van handhavingstaken door boa's. Zo is de boa opgeleid en uitgerust voor handhaving en toezicht met veelal een minimale gevaarzetting. Om de veiligheid van boa's te waarborgen, zal voorafgaand aan de inzet van boa's een zorgvuldige risico-inschatting moeten worden gemaakt. Waar handhaving van leefbaarheidsfeiten niet plaats kan vinden door een te grote gevaarzetting voor de boa, verandert het werk in een politietaak: handhaven openbare orde en veiligheid. Indien boa's tijdens de uitvoering van hun handhavingstaken onverhoopt worden geconfronteerd met agressie en geweld kunnen zij uiteraard rekenen op back-up van de politie.

4 Voorkomen, bestrijden en opsporen van criminaliteit

4.1 Veiligheidsagenda 2023-2026

Volgend uit artikel 18 van de Politiewet 2012 stelt de minister van Justitie en Veiligheid, gehoord het College van procureurs-generaal en de regioburgemeesters, ten minste eenmaal in de vier jaar de landelijke beleidsdoelstellingen vast ten aanzien van de taakuitvoering van de politie. De korpschef is in dit proces een belangrijke adviseur.
De beleidsdoelstellingen richten zich op vraagstukken die landelijk of internationaal spelen, die eenheidsoverstijgend zijn en/of waar afstemming in de aanpak of specifieke expertise op landelijk niveau voor nodig is. Met de landelijke beleidsdoelstellingen wordt een aantal belangrijke accenten gelegd, maar ze bestrijken slechts een deel van de taakuitvoering van de politie.
De in het Coalitieakkoord Rutte IV benoemde prioriteiten vormen een belangrijke achtergrond voor de in deze agenda gekozen thema's en de gemaakte afspraken.

Gezocht is naar betekenisvolle afspraken die bijdragen aan een effectieve politieorganisatie en het bereiken van het beoogde maatschappelijk effect. De agenda bevat daarom een mix van kwalitatieve en kwantitatieve afspraken, die ook aansluiten bij de doorontwikkeling van de politieorganisatie. De afspraken zijn gemaakt in de overtuiging dat het van belang is om een koers uit te zetten, maar tevens in het bewustzijn dat een vierjarig kader de nodige flexibiliteit behoeft gezien de snelheid waarmee criminaliteit en andere maatschappelijke verschijnselen zich ontwikkelen. De oorlog in Oekraïne, daarmee samenhangende geopolitieke ontwikkelingen, toenemende vluchtelingenstromen, Covid-19- of andere pandemieën, maatschappelijke onrust (bijvoorbeeld rondom de stikstofproblematiek of het verloop van de energietransitie) zijn voorbeelden van onvoorspelbare ontwikkelingen die grote impact op het werkterrein van politie kunnen hebben. De afspraken zijn gemaakt met de overtuiging dat ze gerealiseerd kunnen worden. Maar ook in het besef dat zich situaties kunnen voordoen waarin de keuze wordt gemaakt om de schaarse capaciteit in te zetten op urgentere of nieuwe werkzaamheden.

Monitoring voortgang
De realisatie van de doelstellingen in de Veiligheidsagenda zal door de minister van Justitie en Veiligheid, politie, Openbaar Ministerie en de regioburgemeesters doorlopend worden gemonitord en besproken.
Dat gaat zowel over de kwantitatieve als over de kwalitatieve doelstellingen, ook in hun samenhang (Rijker Verantwoorden).
Daarbij beschouwen we de realisatie van streefcijfers per jaar niet sec, maar in de context van het meerjarig perspectief, met veel aandacht voor duiding, het verhaal achter de cijfers en met de blik op het te bereiken maatschappelijk effect. Indien daarvoor gegronde aanleiding is, is er ruimte om de afspraken uit de Veiligheidsagenda gedurende de looptijd bij te stellen.
Over de voortgang zal de Kamer in ieder geval jaarlijks worden geïnformeerd in het Jaarverslag van het ministerie van Justitie en Veiligheid en in de jaarverantwoording van politie, die in het voorjaar samen aan de Kamer worden aangeboden.

Voor de volledig beeld van de afspraken de verwijzing met een link naar de Veiligheidsagenda: Veiligheidsagenda-2023-2026 en de betreffende paragrafen in dit stuk (3.2.4, 4.2.1, 4.4, 4.5.2, 4.7, 4.8, 7.1.1, 7.2).

4.2 Opsporing

Het aandachtsgebied opsporing omvat:
- Ondermijning
- Vreemdelingenzaken en migratiecriminaliteit
- Generieke opsporing
- Specialistische Opsporing
- Thematische Opsporing
- Contraterrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)
- Strafrechtketensamenwerking / Modernisering Strafvordering

Veiligheid bieden en recht doen. Dat is waar we ons dagelijks voor inzetten. Van internationale zaken rond drugs- en wapenhandel met daarbij het onderscheppen van grote hoeveelheden versleutelde berichten tussen criminelen, tot onderzoek naar straatroof en relatief kleine zaken als inbraken. Klein, maar o zo impactvol. De Nederlands opsporing hoort tot de betere van de wereld, en daar zijn we trots op. De wereld en dus ook de criminaliteit verandert wel doorlopend en steeds sneller. Ze wordt digitaler en brutaler, wat van politie vraagt te blijven ontwikkelen en innoveren. Voor de opsporing zijn onderstaande drie doelstellingen geformuleerd.

4.2.1 Ontwikkeldoelstellingen opsporing

Het domein opsporing omvat de aandachtsgebieden generieke opsporing, specialistische opsporing, thematische opsporing, CTER, migratiecriminaliteit en vreemdelingen, strafrechtketensamenwerking, en ondermijning. De doelen van opsporing liggen in het verlengde van de doelen zoals gesteld in 2023:

1 Realisatie afspraken Veiligheidsagenda 2023-2026
Realisatie van de landelijke beleidsdoelstellingen die in de afspraken binnen de Veiligheidsagenda 2023-2026 zijn opgenomen op de thema's 'ondermijning en georganiseerde criminaliteit', 'cybercrime (inclusief online seksueel kindermisbruik) en gedigitaliseerde criminaliteit', 'verbinding met de samenleving, maatschappelijke onrust en polarisatie' en 'mensenhandel'.
Een bijzondere opgave ligt op het rijker verantwoorden van inzet op de thema's in de nieuwe Veiligheidsagenda. Politie werkt aan de opzet van expertgroepen die zich richten op het rijker verantwoorden op de thema's in de Veiligheidsagenda. De expertgroepen worden ingezet met als doel een deskundige verdieping te geven op het aan te pakken vraagstuk om van daaruit te komen tot het verbeteren van de aanpak en het vergroten van de maatschappelijke meerwaarde van de interventies. Op deze wijze wil politie, in samenwerking met haar gezagen en partners, bijdragen aan het komen tot een rijkere praktijk van sturen en verantwoorden binnen de politie en tussen de politie en haar gezagen/stakeholders.

2. Ontwikkelagenda en houtskoolschets opsporing
Politie blijft inzetten op de werking van de houtskoolschets opsporing als onderdeel van de ontwikkelagenda opsporing. Met deskundigen binnen en buiten de opsporing, binnen en buiten de operatie, binnen en buiten de politieorganisatie, wordt gekeken naar nieuwe werkvormen, een nieuw personeelsarrangement, verbetering van werkprocessen, etc. Voorbeelden zijn de doorontwikkeling ZSM, de organisatiewijziging in het heimelijk domein en de heroriëntatie op de organisatie van de tweedelijns forensische opsporing. Ook worden stappen gezet op dynamisch sturen en het stroomlijnen van innovatie in de opsporing.

3. Benutten van kansen in samenwerking

Binnen de opsporing wordt voortdurend gekeken naar de mogelijkheden die samenwerking met burgers, met publieke en met private partners en (inter) nationale partners in de veiligheidsketen biedt in de aanpak van onder andere ondermijnende criminaliteit, financiële criminaliteit, mensenhandel, zedenzaken en milieuzaken.

Afspraken Veiligheidsagenda 2023-2026

Aanpak criminele samenwerkingsverbanden

De inzet van politie blijf gericht op het terugdringen van criminele samenwerkingsverbanden in Nederland. Samen met partners wordt doorlopend ingezet op het vormgeven van de meest effectieve interventies. Lopende onderzoeken en initiatieven worden zo effectief mogelijk met elkaar verbonden om tot een gerichte aanpak te komen.

Afspraken:

a) Net als in de voorgaande Veiligheidsagenda wordt een kwantitatieve doelstelling gehanteerd in de vorm van “het aantal via de strafrechtelijke weg aangepakte criminele samenwerkingsverbanden (csv’s)”. Het landelijke streefcijfer vanaf 2023 is bepaald op 1530 aangepakte csv’s. Het betreft onderzoeken op onder andere drugs, witwassen, illegale wapens en liquidaties.

	2023	2024	2025	2026
Aantal aangepakte csv’s	1530	1530	1530	1530

b) In bovenstaande doelstelling op de aanpak van criminele samenwerkingsverbanden zit de aanpak van illegale wapenhandelaren en organisatoren van liquidaties besloten. Het verwachte effect hiervan is dat bezit en gebruik van vuurwapens wordt teruggedrongen en de ondermijnende en afschrikwekkende werking van (dreiging met) vuurwapens wordt tegen gegaan. In kwalitatieve zin vraagt dit van politie om gerichte opsporing door middel van het verzamelen van informatie op fenomeenniveau over vuurwapens en op het niveau van concrete subjecten (‘namen en rugnummers’). Daarnaast wordt op dit terrein met partners een strategie gekozen van gerichte afschrikking door integrale rechtshandhaving, het mobiliseren van de gemeenschap en sociale interventies door (potentiële) daders op risico’s te wijzen en een realistisch alternatief aan te reiken. De aanpak van vuurwapencriminaliteit heef per definitie een Europees en internationaal karakter.

Ontwikkelen van een landelijke kwalitatieve standaard financiële paragraaf

a) In de vorige Veiligheidsagenda was het opnemen van een financiële paragraaf in elk weegdocument van ondermijningszaken één van de doelstellingen.
Die blijf onverkort staan en wordt aangevuld met de afspraak dat er een landelijke standaard voor het opstellen van die paragraaf zal worden ontwikkeld.
Doel daarvan is om de kwaliteit van de paragraaf, en daarmee van de keuzes die in het onderzoek worden gemaakt, te verhogen en ook om het kwalitatief monitoren van het financiële onderzoek beter mogelijk te maken.

b) Beslagdoelstelling

Ingezet wordt op een stijgende lijn van € 190 miljoen aan beslag in 2023 naar € 220 miljoen in 2026.

	2023	2024	2025	2026
Beslag (in mln. euro’s)	190	200	210	220

Digitaal opsporen
Digitaal opsporen is het verzamelen, opslaan, analyseren en duiden van digitale sporen in alle vormen van criminaliteit. Digitaal opsporen kan daarmee worden ingezet voor cybercrime, voor gedigitaliseerde criminaliteit en alle andere (klassieke) vormen van criminaliteit. Om samenwerking tussen de politie-eenheden te bevorderen en veilig te kunnen werken, wordt gewerkt aan kennisdeling en het verstevigen en doorontwikkelen van de centrale voorzieningen.

Afspraken uit de Veiligheidsagenda 2023-2026

	2023	2024	2025	2026
Aantal verdachten van gedigitaliseerde criminaliteit regulier	2200	2450	2700	2950
Waarvan alternatieve interventies	25%	25%	25%	25%
Aantal fenomeenonderzoeken	5	5	5	5

Intake en service voor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit
Het gehele intake- en aangifteproces van de politie voor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit is eind 2026 volgens planning gedigitaliseerd en geoptimaliseerd waardoor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit beter kunnen worden bestreden. Dit betekent dat de organisatie van intake en service is verbeterd en geborgd, dat de kennis en professionaliteit van intake en servicemedewerkers is vergroot, dat data op de juiste plek, op de juiste manier en binnen de juridische kaders wordt veiliggesteld voor data-gedreven werken, en dat er een efficiëntere samenwerking is tussen de medewerkers van de verschillende afdelingen binnen het intake- en aangifteproces. Het levert bovendien een bijdrage aan de informatiebeelden.

4.2.2 Forensische opsporing

De Minister van JenV heeft in 2018 zijn visie op forensisch onderzoek gepresenteerd. Deze visie is door de ketenpartners uitgewerkt in plannen, ondersteund door een convenant gericht op samenwerking. Dit heeft geleid tot een keten IV strategie waarvan realisatie nu en in de komende jaren plaatsvindt. Dit heeft ook geleid tot de opmaak van een aantal ketenproeftuinen en een keten-sourcingstrategie waarvoor de Minister structurele gelden beschikbaar heeft gesteld. Over meerdere jaren wordt daartoe gewerkt aan een overdracht van werkzaamheden op het vlak van DNA, drugs en digitaal (bulk)onderzoek van het NFI naar de politie. De politie kijkt op haar beurt naar het benutten van de commerciële markt voor de uitvoering van onderzoek. Ter ondersteuning van dit traject wordt gewerkt aan een ketenbrede standaardisatie van definities, werkprocessen en digitalisering (ICT). Ook het gebruik van techniek, sensoren en ICT (remote forensics) draagt bij aan een grotere efficiency en effectiviteit.

In lijn met bovengeschetste ontwikkelingen heeft politie besloten tot een herinrichting van de forensische opsporing – vastgelegd in 15 richtinggevende uitspraken. Doel is sporen sneller, meer duiding en in hogere volume beschikbaar te krijgen zodat forensische informatie helpt richting te geven aan het opsporingsproces. Daartoe werkt politie naar een systeem waarin eerstelijns werkzaamheden worden uitgevoerd binnen en door eenheden. Tweedelijns worden activiteiten gecentreerd en waar mogelijk verantwoord uitbesteed. De keten-investering voor de komende jaren worden op deze plannen afgestemd.

4.2.3 Financieel economische opsporing

Financieel opsporen
De Strategische koers Financieel Opsporen 2023-2026 kent als hoofddoelstelling het positioneren van het financieel perspectief als een basisonderdeel van de aanpak van criminaliteit. De focus van deze koers ligt op het voortzetten van de verschuiving van “de aanpak van financieel economische criminaliteit” naar “de aanpak van criminaliteit vanuit een financieel economische perspectief”. Hieronder wordt verstaan het voorkomen, detecteren en bestrijden van criminaliteit al dan niet in samenwerking met publieke en/of private partners. In het verlengde van haar kerntaak levert de politie daarmee een bijdrage aan de integriteit van het financiële stelsel in Nederland.

Het financieel-economisch perspectief moet niet langer gezien worden als een specialisme maar als (het begin van een) algemene strategie om criminaliteit aan te pakken. Niet alleen levert financieel opsporen een bijdrage aan de waarheidsvinding (“financieel als bewijsvoering”) maar door met een financieel economische blik naar criminaliteit te kijken, is het mogelijk het bedrijfsproces en het verdienmodel van criminele samenwerkingsverbanden te ontleden en kan worden bijgedragen aan het effect dat we willen bereiken. Dat kan door het afpakken van crimineel vermogen. En door het verstoren van criminele geldstromen (bijv. door het aanpakken van faciliteerders) en het criminele verdienmodel. De inzet van financieel opsporen wordt feitelijk vooral afgebakend door het effect dat men wil bereiken.

Om dit te bereiken wordt ingezet op de volgende realisatielijnen:

Het financieel perspectief stevig(er) positioneren
Dit betreft:
- het werkend maken en borgen van het financieel-economische perspectief in de generieke werkprocessen (opsporing, GGP, intelligence);
- het vergroten van het lerend vermogen door het bevorderen van leven lang leren en ontwikkelen;
- zorgen voor de juiste mensen op de juiste plek;
- de operatie continu blijven ondersteunen met de juiste (IV-) tools waar het gaat om datagedreven werken.

Vernieuwing
De vernieuwingen binnen financieel opsporen staan niet alleen in het teken van vernieuwing binnen het vakgebied – denk hierbij onder meer aan de inzet van het financieel perspectief vanaf de start, het ontwikkelen en toepassen van financiële Intel-producten en het stimuleren van kennisontwikkeling en innovatie – maar ook aan de realisatie van de ontwikkelagenda Opsporing en de houtskoolschets Opsporing.

Verrichten
Ten eerste betreft dit de realisatie van de afspraken die in de Veiligheidsagenda 2023 t/m 2026 onder het thema ‘ondermijning en georganiseerde criminaliteit’ zijn opgenomen met betrekking tot financieel opsporen, zoals de (oplopende) beslagdoelstelling en de verruiming van de afpakmodaliteit ten behoeve van schadevergoeding aan slachtoffers. Ten tweede gaat het hier om het financieel-economisch perspectief en specialisme inbrengen en versterken in de andere onderwerpen van de Nationale Veiligheidsagenda. De aandacht voor kwalitatieve doelstellingen in de Nationale Veiligheidsagenda vloeit hieruit voort. Het is de wens om opsporing in te zetten op effect (vergroten actievermogen).

Publiek Private Samenwerking
Alleen opsporing is niet genoeg en daarom dienen de kansen te worden benut die samenwerking met burgers, met publieke en met private partners en (inter)nationale partners in de veiligheidsketen

biedt. De politie participeert in relevante samenwerkingsverbanden, niet alleen op strategisch niveau ook op tactisch en operationeel niveau: projecten en detachering van financieel experts bij samenwerkingsverbanden als de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) en het Financieel Expertise Centrum. Voorbeelden hiervan zijn de Proeftuin verzekeringsfraude, de Serious Crime Task Force en tal van andere projecten die in gezamenlijkheid worden uitgevoerd. De behoefte om daarbij nog meer dan nu informatie te kunnen delen met partners in die keten en daarmee effectiever te zijn dan thans het geval is, is evident, maar vindt niet altijd gehoor bij de wetgever of de Autoriteit Persoonsgegevens.

Internationale samenwerking
De internationale strategie en samenwerking op financieel opsporen wordt vormgeven in lijn met de nieuwe landelijke koers voor internationale politie samenwerking (IPS 2.0). Doel van het Internationaal Fenomeenprogramma (IFP) is om meer inzicht te krijgen in internationale criminele geldstromen en verdienmodellen om deze te kunnen verstoren (barrières) en aan te pakken/ af te pakken in samenwerking met nationale en internationale partners. Dit vindt zowel in bilaterale als multilaterale samenwerkingsverbanden plaats, waaronder de samenwerking binnen EMPACT-verband (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats).

4.3 Intelligence

4.3.1 Ontwikkeldoelstellingen Digitalisering en Intelligence

Het domein D&I omvat de volgende aandachtsgebieden:
- Digitalisering
- Intelligence
- Innovatie
- Ethiek en privacy

In de meerjarenbegroting 2023-2027 zijn voor het domein D&I de meerjarige doelstellingen geformuleerd, die jaarlijks worden geconcretiseerd met de doelstelling voor het betreffende jaar. Voor 2024 zijn de doelstellingen:

Proactieve, zorgvuldige en legitieme toepassing van sleuteltechnologie (AI-kunstmatige intelligentie, Sensing) en strategische samenwerking met partners, om veiligheidsvraagstukken in de moderne samenleving aan te pakken, door:
- o Uitwerken en in besluitvorming brengen van scenario's voor de organisatie ontwikkeling en inrichting van AI/ Data Science, waaronder organisatieonderdelen die zijn opgebouwd op basis van o.a. de versterkingsgelden voor AI/Data Science.
- o Het ontwikkelen en implementeren van enkele belangrijke onderdelen van een kwaliteits- en risicomanagementsysteem voor risicovolle algoritmes

Intelligence gestuurd werken door vakbekwame professionals met kwalitatief hoogstaande intelligence voor een goede informatiepositie van de politie met haar partners.

In werking brengen van de innovatiefunctie (Visie op innovatie) en het organiseren van de samenwerking op innovatie, door:

Ontwikkeling en implementatie van ethische en juridische kaders en instrumenten voor de legitieme en verantwoorde toepassing van technologie en het gebruik van data bij de aanpak van veiligheidsvraagstukken, door:
- o Lijn en staforganisatie van de politie te versterken met voldoende ethische en juridische

deskundigheid voor de ontwikkeling, implementatie en monitoring van randvoorwaardelijke ethische en juridische kaders.

Het verbeteren van de digitale vaardigheid (kennis, vaardigheden en attitude) van politiemedewerkers in hun eigen functie voor de gedefinieerde doelgroepen in de GGP, geprioriteerde doelgroepen in de Opsporing en de Intel (na onderzoek naar het huidige kennisniveau) en het realiseren van de bijbehorende randvoorwaarden, en:

- In 2024 deze doelstelling te verbreden met het verbeteren van de digitale vaardigheid voor de overige operationele organisatie onderdelen en de bedrijfsvoering.

4.3.2 Intelligence

Er verandert veel en snel, soms zelfs heel plotseling, dwars door en over landsgrenzen heen. Spanningen tussen landen of spanningen binnen het land. Nieuwe technologie heeft veel invloed. De impact van digitalisering is groot. En soms zet een virus zaken op z'n kop.
De veranderingen zie je ook als je kijkt naar criminaliteit en problemen met de openbare orde. Rellen met betrekking tot klimaat of stikstofproblematiek, rond de avondklok en protesten tegen coronabeleid, worden georganiseerd via sociale media. Vaak afgeschermd. Het is daarom moeilijk te achterhalen wie dit organiseert, waarom, wanneer, met welk doel.

Criminaliteit kent steeds minder grenzen. In heel veel betekenissen van dat woord. Oplichting zoals WhatsAppfraude kent geen locatie. Voor de aanpak ervan is een IP-adres interessanter dan een woonadres. Ondermijnende criminele netwerken kennen geen landsgrenzen. Dat gaat altijd tussen web, wijk en wereld.
Burgers vertrouwen dat we ons werk goed en fatsoenlijk doen. Daarbij hoort dat we in uitzonderlijke situaties geweld mogen gebruiken, inbreuk mogen maken op iemands rechten en brede informatieposities kunnen opbouwen. De intelligenceorganisatie van de politie draagt daaraan bij vanuit een vaste kern.
De intelligenceorganisatie maakt het mogelijk dat politiewerk wordt uitgevoerd op basis van operationele informatie en intelligence. Alle operationele collega's en partners kunnen daar over – binnen geldende kaders - beschikken. Door veiligheidsvraagstukken als Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER), cybercrime en ondermijning wordt steeds meer themagericht gewerkt. Deze thema's lopen altijd over grenzen van de wijk, het district, de eenheid of het land. De thema's lopen ook dwars door de afdelingen heen. Tegelijkertijd begint het opbouwen van de informatiepositie vaak lokaal. Het idee van themagericht werken is dat mensen uit verschillende disciplines en teams met elkaar een informatiepositie op dat thema opbouwen. Soms gaat dat breder dan de intelligenceorganisatie, bijvoorbeeld samen met de opsporing. Dan werken disciplines uit verschillende operationele porcessen met elkaar aan een thema: Intelligence, Tactiek, en Specialisme. Hetzelfde gebeurt op het gebied van de openbare orde. Het concept van dynamisch sturen wordt hieraan toegevoegd.
Een belangrijke ontwikkeling binnen Intelligence is het programma Helios waarbij informatie wordt samengebracht in één intelligence warehouse. Dit op basis van gevalideerde datamodellen conform eenduidige werkprocessen en met applicaties (Helios) die dit ondersteunen. Hiermee realiseert de politie één structurele en actuele intelligencepositie op geprioriteerde veiligheidsthema's, voor de intelligence, opsporing en handhaving. Helios is een van de drie pijlers onder het realiseren van de ontwikkelagenda en draagt bij aan zowel het opbouwen van informatieposities als de bevordering van intelligence gestuurd politiewerk. In de samenwerking met De Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) wordt ook naar innovatieve toepassingen gekeken.

Politiewerk verloopt efficiënter wanneer dit ondersteund wordt met informatieproducten voorafgaand en tijdens het werk. Deze producten worden opgesteld op basis van een deugdelijke informatiepositie, zowel off- als online. Om het informatie-gestuurd werken op een goede manier vorm te geven, wordt de politie versterkt met deskundige mensen en de juiste informatietechnologie. Dit is een doorlopende transitie die is beschreven in de Ontwikkelagenda Intelligence en het bijbehorende realisatieplan Strategische personeelsplan Intelligence Organisatie In dit kader is ook de Houtskoolschets Opsporing relevant.

Bij intelligence staat datagedreven werken centraal zowel in technische als organisatorische zin. Datagedreven werken vraagt een investering van de huidige medewerkers en in toekomstige. Op de taakvelden analyse, bijzondere getuigen en online gegevensvergaring is een versterking noodzakelijk. De vakontwikkeling voor intelligence sluit aan bij de digitaliseringcompetenties van de gehele organisatie en vraagt aandacht in brede zin op het gebied van versterking capaciteit en intensivering van ontwikkeling van vakspecialistisch onderwijs. Opleiding en toerusting bij het optreden in het digitale domein heeft prioriteit.
In 2021 is gestart met de implementatie van het kwaliteitskader Big data waarmee een proces in gang is gezet om de toepassing van Big data big de politiepraktijk te voorzien van waarborgen op het gebied van legitimiteit en rechtmatigheid. Hieraan worden steeds meer ethische waarborgen toegevoegd.
Tenslotte wordt met partners uit de wetenschap gekeken naar innovatieve toepassingen om datascience succesvol in te zetten voor Intelligence Gestuurde Politie (IGP). Door de politieacademie wordt onderzocht hoe de politie haar innovatiekracht kan versterken en dit delen we met partners als Koninklijke Marechaussee (KMar), Douane en Defensie. Met interne partners als de IV organisatie wordt gewerkt aan het slim koppelen van systemen die compliant zijn, wordt er gewerkt aan state- of -the- art -technology; gekocht, zelf ontwikkeld of in combinatie. Met partners als JenV, OM en Bureau Regioburgemeesters werken we aan vraagstukken op het gebied van informatiepositie, gezag en bevoegdheden die na uitwerking inspanning vragen bij implementatie.

Informatievergaring en -verwerking
Het speelveld waarbinnen de politie opereert verandert continu. Onder andere door ontwikkelingen in de samenleving, nieuwe samenwerkingsverbanden en het gebruik van nieuwe technologieën. Veranderingen in de samenlevingen leiden tot veiligheidsvraagstukken waarop een informatiepositie wordt opgebouwd om het gezag te kunnen informeren, de juiste interventies te kunnen doen en veiligheid van burgers te waarborgen. Dit vraagt verduidelijking van kaders van informatievergaring en legitimiteit van de inzet van politie.
Zowel technologie als sociale innovaties hebben veel (potentiële) impact op de taakuitvoering en op het beheer van de politie. Innovaties brengen nieuwe mogelijkheden met zich mee op het gebied van informatieverwerking. Daarbij is de politie uiteraard gebonden aan wet- en regelgeving op het gebied van gegevensverwerking. De naleving van de huidige wetgeving vraagt continue aandacht van de politie. Daarnaast zal de politie zich moeten voorbereiden op de voorgenomen aanpassingen van de Wet politiegegevens (Wpg) en rekening houden met in ontwikkeling zijnde Europese regelgeving op het gebied van digitale gegevensverwerking (onder andere artificial intelligence).

Veiligheidsagenda 2023-2026, Intelligence
Een goede informatiepositie is randvoorwaarde voor de aanpak van alle thema's in de Veiligheidsagenda. De intelligenceorganisatie van politie is in staat om op drie niveaus intelligencebeelden te leveren:
niveau 1: nationaal operationeel beeld (overzichtsniveau),
niveau 2: nationaal tactisch beeld / trendanalyse (overzicht met duiding)
niveau 3: fenomeenbeeld (analyse en duiding fenomeen).

De politie levert op alle in de Veiligheidsagenda vermelde thema's een bijdrage in de vorm van intelligencebeelden. Uitgaande van de bovenstaande drie niveaus wordt per thema een afweging gemaakt over de omvang, diepgang, kwaliteit en actualiteit van de op te leveren beelden. De beschikbare capaciteit is hiervoor mede maatgevend.
Naast de voornoemde drie niveaus is de intelligenceorganisatie in staat om dagelijks inzicht te geven in actualiteiten en incidenten in het verlengde van de geprioriteerde thema's. Ook is maatwerk mogelijk, bijvoorbeeld met het oog op de aanpak van lokale of regionale problematiek. Welke concrete producten de politie per veiligheidsthema maakt, vloeit voort uit de Nationale Intelligenceagenda, waarin nationale prioriteiten worden vertaald naar inspanningen voor de intelligenceorganisatie binnen alle eenheden.

4.4 BOTOC, Breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit

In het kader van de invulling van BOTOC werkt de politie in 2024 met partners in onder meer Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC), het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit (SKC GOC) en de opdracht op Bewaken en beveiligen ter versterking van het stelsel.
In 2022 werd door de Minister van JenV een koerswijziging ingezet waarbij het MIT werd omgedoopt tot Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC). De opdracht voor de NSOC is om interventiemogelijkheden te ontwikkelen die anders en vernieuwend zijn ten opzichte van wat de moederorganisaties zelf al doen. Met de partners is langs de lijn van een Actieplan met een looptijd van 18 maanden afgesproken dat de focus op een aantal operationele onderwerpen wordt gelegd, welke in 2023 en minimaal tot begin 2024 zal worden uitgevoerd.
Dit Actieplan legt de focus op het blootleggen en ontvlechten van de (financiële) verwevenheid van onder- en bovenwereld door:

- In te zoomen op de aanpak van criminele geldstromen en de achterliggende bedrijfsstructuren, zoals witwaspraktijken via handelsstromen en financiële dienstverleners die criminelen bij bedrijven helpen, corruptie en geweld.
- Gericht te kijken naar logistieke dienstverleners van criminelen, aangezien onze goede infrastructuur met de grote transportsector, lucht- en zeehavens helaas ook voor illegale zaken wordt misbruikt.

Er zijn geen concrete, meetbare doelstellingen geformuleerd.
Na de periode van 18 maanden (eindigend maart 2024) wordt de nieuw ingezette werkwijze geëvalueerd en beoordeeld op resultaten en de toegevoegde waarde van het samenwerkingsverband. Tevens zullen faal- en succesfactoren bij die evaluatie aan bod komen, zoals de samenhang met de (on-) mogelijkheden tot informatiedeling. Verwachting is wel dat de huidige samenwerking met alle partners zal worden voortgezet.

Wat na maart 2024 de koers zal zijn, is op dit moment nog ongewis. De verwachting is daarbij wél, dat de huidige samenwerking tussen de politie, het Openbaar Ministerie, de Douane, de Belastingdienst, de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst, de Koninklijke Marechaussee en andere onderdelen van het ministerie van Defensie nodig blijft. Immers zal, om de toenemende ondermijnende criminaliteit het hoofd te kunnen blijven bieden, ook ná het Actieplan het delen van informatie en het bedenken van nieuwe integrale methoden een verder te ontginnen terrein blijven. De operationele slagkracht en capaciteit om misdadigers op te pakken en hun netwerken met handlangers op te rollen blijft bij de diensten zelf, waarbij overigens NSOC zelf capaciteit heeft om bepaalde innovatieve interventies op effectiviteit en (juridische) haalbaarheid te toetsen alvorens deze onderdeel van het handelingsrepertoire van de respectievelijke partners kunnen worden.

4.5 Seksuele misdrijven (zeden, kinderpornografie en seksueel kindermisbruik)

Kinderpornografie (online seksueel misbruik)
De aanpak van online seksueel kindermisbruik, waaronder hier ook transnationaal seksueel kindermisbruik (voorheen: kindersekstoerisme) wordt begrepen, vergt gezien de aard en omvang van de problematiek blijvende aandacht en kan alleen effectief zijn als die integraal is. Het aantal meldingen van beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik groeit exponentieel. Voor de afspraken in de Veiligheidsagenda is leidend dat opsporingscapaciteit wordt ingezet daar waar het maatschappelijk effect daarvan het grootst is. Dit is wanneer slachtoffers ontzet worden uit acute misbruiksituaties, zowel nationaal als internationaal. Dit kan door het opsporen en vervolgen van daders, het verstoren van de netwerken die seksueel kindermisbruik aanjagen of het tegengaan van het reizen van daders die voor het plegen van seksueel kindermisbruik naar het buitenland gaan. Daarom zal de komende jaren gefocust worden op opsporingsonderzoeken naar vervaardigers en misbruikers (categorie A) en keyplayers en netwerken (categorie B). Door bij beide categorieën een uitsplitsing te maken naar medewerking aan internationale opsporingsonderzoeken wordt bovendien zichtbaar welke inzet de politie pleegt ten behoeve van grensoverschrijdende onderzoeken, waaronder die naar transnationaal seksueel kindermisbruik. Ook wordt zicht gegeven op het aantal slachtoffers dat de politie registreert. Het blijft belangrijk dat downloaders en verspreiders van beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik niet vrijuit gaan (categorie C).

Gezien de massale aard van deze activiteiten in combinatie met de schaarse politiecapaciteit is het nodig om naast de strafrechtelijke aanpak te bezien welke alternatieve interventies of verstoringsacties uitgevoerd kunnen worden, zoals het bieden van hulpverlening, het voeren van stopgesprekken, gerichte acties op het darkweb of het ontoegankelijk maken van fora waar beeldmateriaal gedownload kan worden. Ook wordt onderzocht op welke wijze de politie andere (hulp)organisaties kan ondersteunen bij het voorkomen van downloaden.
Het uitgangspunt is dat jaarlijks 600 interventies worden gedaan. Het streven is er vanwege het maatschappelijk effect telkens op gericht om in de sturing op een zo hoog mogelijk aantal interventies uit te komen in de categorieën A en B. De aanpak van online seksueel kindermisbruik en transnationaal seksueel kindermisbruik (TSK) bij politie wordt uitgevoerd door de Teams ter bestrijding van Kinderpornografie en Kindersekstoerisme (TBKK). Hiertoe zijn 152 fte vrijgesteld. In 2024 worden extra gelden uit de motie Hermans beschikbaar gesteld om extra capaciteit aan te kunnen wenden.

Afspraken uit de Veiligheidsagenda 2023-2026
De cijfers in de tabel staan voor het aantal voorgenomen interventies. Het uitgangspunt is dat jaarlijks 600 interventies worden gedaan, waarvan minimaal 130 in categorie A en minimaal 20 in categorie B. Het streven is er vanwege het maatschappelijk efect telkens op gericht om in de sturing op een zo hoog mogelijk aantal interventies uit te komen in de categorieën A en B. Om die reden is voor categorie C geen nadere kwantitatieve afspraak opgenomen

Hierbij wordt uitgegaan van de volgende planning:
2023: Digitaal meldingen, signalen (inclusief pogingen tot) en aangiften kunnen doen van de meest voorkomende cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit thema's voor zowel burger als bedrijven.
In 2024 volgen aanvullende thema' en zijn bedrijven en burgers beter geïnformeerd over aangifte- en meldingsmogelijkheden.
2025: Terugmelding naar slachtoffers vindt systematisch en structureel plaats.
2026: De behandeling van de meldingen, signalen en aangiften vindt geautomatiseerd plaats en is in lijn met de data-gedreven manier van werken.

	2023	2024	2025	2026
A: Vervaardigers en misbruikers	130	130	130	130
Waaronder internationaal				
B: Keyplayers en netwerken	20	20	20	20
Waaronder internationaal				
C: Bezitters/verspreiders/downloaders				
Strafrechtelijke afdoening				
Afdoening buiten strafrecht				
TOTAAL	**600**	**600**	**600**	**600**

De politie draagt bij aan de bereidheid van slachtoffers om zich te melden bij organisaties die hen kunnen helpen, bijvoorbeeld bij het offline halen van beeldmateriaal. De politie doet dit bijvoorbeeld door het ondersteunen van deze hulporganisaties of het uitvoeren van voorlichtingscampagnes.

Transnationaal seksueel kindermisbruik (voorheen kindersekstoerisme)
De bestrijding van transnationaal seksueel kindermisbruik maakt onderdeel uit van de Internationale Fenomeen Strategie. Inzet op dit thema bestaat onder meer uit deelname aan het EMPACT programma Child Sexual Exploitation/ Child Sexual Abuse (CSE/CSA), de Virtual Global Taskforce , het opstarten van nieuwe samenwerkingsverbanden of verkenningsactiviteiten en de inzet van liaisons op dit specifieke thema.

Implementatie en uitvoeren nieuwe Wet Seksuele Misdrijven (WSM)
Er is een impactanalyse opgesteld waarin het effect van de implementatie van de nieuwe wet voor de eenheden, Politieacademie en het Politiedienstencentrum is opgenomen. Om het implementatieproces goed te begeleiden en te zorgen dat de politie voor de inwerkingtreding van klaar is voor de nieuwe wet is een projectleider aangesteld. De implementatieopgave voor de politie intern richt zich op de uitvoerende portefeuilles (zeden-kinderporno-kindersekstoerisme en gebiedsgebonden politiezorg) en vraagt om intensieve ondersteuning van de bedrijfsvoering. De personele werving en het opleiden van de medewerkers maakt een belangrijk onderdeel uit van deze implementatieopgave. Daarnaast zal na inwerkingtreding van de WSM het aantal meldingen en de uitvoerbaarheid worden gemonitord.

Plan van aanpak inspectierapport JenV bejegening van slachtoffers
Met de uitvoering van het Verbeterplan Bejegening en Doorlooptijden - waar het plan van aanpak Inspectierapport JenV bejegening slachtoffers in is geïntegreerd - richt de politie zich de komende jaren zowel op het oplossen van de problemen van werkdruk en doorlooptijden als op de verbeterpunten uit het onderzoek van de Inspectie over bejegening van slachtoffers van seksuele misdrijven. Praktisch en doortastend werken vormen de basis. Op vier punten wordt aan verbetering gewerkt:

1. Verbeteren van de triage (selectie aan de voorkant) en opvolging van meldingen, die beter aansluit bij de behoeften van slachtoffers.
2. Doorontwikkelen van de huidige sturing in samenwerking met het Openbaar Ministerie, met als doel de doorlooptijden te verkorten.
3. Organiseren van meer maatwerk in het gehele opsporingsproces, zodat beter wordt aangesloten bij behoeften van slachtoffers, er meer flexibiliteit ontstaat en efficiënter kan worden gewerkt.
4. Aanpakken capaciteitsproblematiek en terugdringen werkvoorraden.
5. In 2023 evalueert de inspectie JenV het plan van aanpak. Uiteraard zullen nieuwe aanbevelingen in 2024 mee worden genomen in het verbeterplan.

Versterking digitale opsporing binnen het zedendomein
Feiten als sexting, wraakporno, heimelijk filmen, seks met dieren, grooming, kinderporno en kindersekstoerisme hebben als gemeenschappelijk element dat er sprake kan zijn van beeldmateriaal met een strafbaar karakter. Enerzijds is het in het belang van het slachtoffer om dit beeldmateriaal te verwijderen van bepaalde plekken van het internet. Anderzijds is het in het belang van de opsporing dat nieuw beeldmateriaal wordt opgeslagen en gecategoriseerd en er geen tijd wordt geïnvesteerd in reeds bekende zaken. Door zowel te investeren in uitbreiding van digitale opsporingscapaciteit als in digitale voorzieningen, wordt aan beide belangen tegemoet gekomen.

Vakontwikkeling
Gezien de ontwikkelingen op maatschappelijk en digitaal gebied, het continu veranderende juridisch kader, de grote politieke aandacht maar ook de complexiteit en de psychische belasting van het werk, is permanente vakontwikkeling binnen het vakgebied van groot belang. Hiertoe wordt onder meer ingezet op leren in de praktijk, webinars, profchecks, landelijke zedendagen, studiedagen en de doorontwikkeling en toekomstbestendig maken van het zedenonderwijs.

Internationaal
Zeker bij kinderporno en kindersekstoerisme is er vaker wel dan niet sprake van een internationale dimensie. Vandaar dat voor het vakgebied een internationale fenomeen strategie en een internationale fenomeen programma zijn ontwikkeld. Het uitvoeren maar ook het updaten van strategie en programma gaan in 2024 gewoon door.

Innovatie
Het vakgebied kan niet zonder innovatie. Deels betreft dat het ontwikkelen en implementeren van nieuwe digitale voorzieningen, deels betreft dat het vinden van nieuwe manieren om aan preventie te doen.

Versterking ketenaanpak
In 2022 heeft politie samen met partners in de strafrechtketen in opdracht van het bestuurlijk ketenberaad een actieplan Versterken Ketenaanpak Zedenzaken ontwikkeld. Dit actieplan is een belangrijke stap op weg naar de noodzakelijke verbetering van de doorlooptijden in zedenzaken. Hierin is vastgelegd dat politie inzet op nog meer betekenisvolle interventies, de gezamenlijke werkprocessen optimaliseert en aandacht besteedt aan het verbeteren van de sturing op capaciteit en prioriteit in de strafrechtketen.

Multidisciplinaire samenwerking
Duidelijk voor de politie is dat de toekomstige aanpak niet alleen gericht moet zijn op meer capaciteit voor opsporing. Geen slachtoffer is hetzelfde en behoeften lopen uiteen. Een aangifte en een strafrechtelijke vervolging kunnen zeker een goede en noodzakelijk keuze zijn. Het strafrecht is echter niet altijd de beste en zeker niet de enige oplossing van het probleem. Er is zoveel meer nodig: goede en toegankelijke hulpverlening, herstelbemiddeling, civielrechtelijke mogelijkheden, voorlichting en preventie. Op allerlei vlakken is actie nodig om het grote probleem van seksueel geweld aan te pakken. In februari 2022 is vanuit het kabinet een startschot gegeven voor het ontwikkelen van een brede aanpak tegen fysiek, verbaal en online seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Een aanpak die voortbouwt op wat er in de samenleving gebeurt, goede ontwikkelingen ondersteunt en een doorbraak probeert te forceren. De politie denkt en doet actief mee met dit programma, met name op de actielijnen die beogen de processen voor preventie, signalering en opvolging op orde te krijgen en het laagdrempelig bereikbaar maken van goede hulpverlening die makkelijk vindbaar is. Daarnaast is de politie aan de slag met verbetering van de intake en triage. Intern worden stappen gezet, maar ook met is politie aan verschillende tafels in gesprek over verbeterde multidisciplinaire samenwerking.

4.6 Cybercrime

Cybercrime heeft zich de afgelopen jaren verder ontwikkeld tot een serieuze dreiging. Volgens het Cyber Security Beeld Nederland (CSBN) is ransomware zelfs een bedreiging voor de nationale veiligheid. Ransomware is schadelijke software die de databestanden van gebruikers versleutelt met als doel om deze later te ontsleutelen in ruil voor losgeld. Vaak wordt de data ook weggesluisd om er aanvullende misdrijven mee te plegen.

Om de werkwijzen van cybercriminelen aan te pakken en schade bij slachtoffers te voorkomen of te beperken, richt de politie zich in haar brede bestrijdingsstrategie op opsporing, preventie en verstoring. Vaak wordt daarbij samengewerkt met private organisaties zoals banken of securitybedrijven. Interventies richten zich bijvoorbeeld op de digitale infrastructuur, criminele communicatie en criminele geldstromen. Op het gebied van preventie probeert de politie niet alleen om burgers en bedrijven weerbaarder te maken tegen een digitale aanval, maar ook om te voorkomen dat mensen dader worden. Met een daderpreventie-toolbox voorkomt de politie dat starters hun cybercriminele carrières verder ontwikkelen.

Sinds 2021 is uitvoering gegeven aan het Ontwikkelplan 2021-2023, met als doel om de cybercrimebestrijding permanent in te bedden in alle politieregio's. Het programma kende 4 ontwikkellijnen: structuur en governance, datagedreven werken waaronder digitalisering van het intakeproces, ontwikkelen van nieuwe interventies en vakontwikkeling. Ook zijn vanuit dit programma verbeteringen doorgevoerd in externe samenwerkingsvormen, crisisaanpak, innovatie en intelligence en heeft de inzet van politievrijwilligers in het digitale domein landelijk vorm gekregen. Dit programma is in 2023 afgerond en structurele activiteiten zijn overgedragen aan de lijn.

Het jaar 2024 staat vooral in het teken van de bijdrage van de politie aan de Nederlandse Cybersecurity Strategie (NLCS), die eind 2022 is vastgesteld door het kabinet. Het Cybersecurity Beeld Nederland 2022 (CSBN) vormt het uitgangspunt voor de pijlers en doelstellingen van de NLCS. Cybercrimebestrijding is een integraal onderdeel van de Nederlandse cybersecurity aanpak. Een van de pijlers in deze strategie is het tegengaan van dreiging van staten en criminelen.

Daarbij zijn twee doelstellingen vastgesteld. De eerste is het *zicht* hebben op digitale driegingen van staten en criminelen en de tweede doelstelling is het *grip* hebben daarop.

Voor die tweede doelstelling zet de politie in 2024 in op het ontwikkelen van niet-strafrechtelijke interventies ter bestrijding van cybercrime zoals ransomware. Dat gebeurt in samenwerking met andere publieke en private partners, onder meer gecoördineerd vanuit de Ransomware Taskforce (RTF).
Verder maakt de politie het volgens de afspraken in de NLCS vanaf 2023 voor meer cybercrime fenomenen mogelijk om online melding of aangifte te doen. Ook in 2024 is dat een van de doelstellingen. De politie start daarnaast met het opstellen van een veiligheidsbeeld over cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Hierin worden de belangrijkste criminele fenomenen, werkwijzen en hun risico's voor de samenleving geschetst. De beelden geven richting aan de keuze van de politie en het OM voor wat betreft de fenomenen waarop wordt ingezet en de onderzoeken die worden geprioriteerd. Ook voor anderen, zoals het bestuur, zijn deze beelden waardevol.

Ook levert de politie een bijdrage aan andere onderdelen van de NLCS. Zo wordt gewerkt aan het verbeteren van het Landelijk Dekkend Stelsel van informatieknooppunten (LDS) om dreigingsinformatie uit te wisselen en bijvoorbeeld slachtofferschap en (aanvullende) schade te voorkomen. Dit delen van informatie met het stelsel en het ontvangen van signalen over dreigingen vanuit het stelsel is voor de politie van groot belang om keuzes te maken, waaronder op welke fenomenen wordt ingezet. Hiervoor moeten o.a. de juridische en overige randvoorwaarden worden geregeld. De aanpassing van het Besluit politiegegevens is al in gang gezet.

In het kader van informatieuitwisseling wordt vanuit de Rijksoverheid gewerkt aan een samenwerkingsverband tussen publieke en private partijen om informatieuitwisseling te verbeteren. De politie is hierin een van de beoogde deelnemers. Hiervoor is een groot programma gestart (Cyclotron) om het samenwerkingsverband in werking te brengen. De politie neemt deel aan het programma en in diverse werkgroepen.

Afspraken vanuit de Veiligheidsagenda 2023-2026

	2023	2024	2025	2026
Aantal verdachten van cybercrime regulier	310	350	400	450
Waarvan csv's	10%	10%	20%	20%
Waarvan alternatieve interventies	25%	25%	25%	25%
Aantal fenomeenonderzoeken	41	41	43	45
Waarvan alternatieve interventies	50%	50%	50%	50%
Aantal high tech crime onderzoeken	20	20	20	20

Het aantal alternatieve interventies wordt beschouwd als streefgetal. Bij een alternatieve interventie worden geen verdachten aangehouden, maar worden andere acties uitgevoerd om criminele werkwijzen te verstoren, en schade en/of slachtofferschap te beperken.

4.7 Modernisering Wetboek van Strafvordering en samenwerking in de strafrechtketen

De modernisering en implementatie van het Wetboek van Strafvordering (WvSv) is een grote meerjarige veranderopgave voor de politie. Het wetsvoorstel Wetboek van Strafvordering is recent naar de Tweede Kamer gestuurd voor behandeling. Het huidige kabinet heeft de benodigde middelen voor de implementatie van het nieuwe Wetboek in het Coalitieakkoord opgenomen, daarmee is met de huidige inzichten aan de voorwaarde van voldoende financiële dekking voldaan. In het eindrapport van de Commissie Letschert is goed onderbouwd welke activiteiten door de politie worden verricht en welke kosten daarmee gemoeid zijn, dit vormt daarmee een goede basis voor de toedeling van de in het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde middelen. In totaal is 450 mln. euro voor 2023-2025 beschikbaar, voor de politie is het totale bedrag 287 mln. In 2024 wordt eraan gewerkt de politieorganisatie zodanig in gereed te brengen dat op de datum van invoering van het nieuwe wetboek (nader te bepalen) gewerkt kan worden met het nieuwe Wetboek, strafvordering in bijzondere wetten en alle onderliggende regelgeving. Dit betekent o.a.:

- Uitvoering geven aan pilots in het kader van modernisering, voortgezet vanuit 2023.
- Aanpassen van alle relevante werkprocessen, inclusief bijbehorende verandertrajecten in de operatiën.
- Aanpassen van relevante ondersteunende ICT systemen, noodzakelijke nieuwe IV oplossingen implementeren.
- Aanpassen van alle opleidingen en aanpassen van gevalideerde kennis op Kompol.
- Opleiden van alle nieuwe en zittende medewerkers met opsporingsbevoegdheden (48.500) en docenten qua nieuwe kennis en toepassingscomponenten.
- Doorvoeren van overige consequenties voor de bedrijfsvoering zoals bijvoorbeeld op het facilitaire terrein.

Voortzetting, definitieve opdracht en planning zijn afhankelijk het wetgevingsproces en de inrichting van de programmaorganisatie en -begroting. De politie werkt bij de (voorbereiding van) de implementatie nauw samen met alle relevante ketenpartners uit de strafrechtketen en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

5 Bewaken en Beveiligen

Het stelsel bewaken en beveiligen staat onder druk. Als gevolg van ondermijnende criminaliteit en polarisatie in de maatschappij neemt het aantal mensen dat bedreigd wordt nog steeds toe. De politie zorgt samen met de Koninklijke Marechaussee en in opdracht van het gezag voor de beveiliging van personen en objecten. In de afgelopen jaren heeft de politie haar organisatie versterkt om het groeiende aantal te beveiligen personen aan te kunnen. Verdere versterkingen zijn echter nodig. Het kabinet heeft daartoe in de Voorjaarsnota 2022 extra middelen toegekend aan de politie. Het gaat om een bedrag van € 45 mln. in 2024 en € 65 mln. voor 2025 en verder. In de Voorjaarsnota 2023 zijn voor het versterken van de capaciteit en de doorontwikkeling van het stelsel Bewaken en Beveiligen 14 mln. euro in 2023, groeiende naar 112 mln. structureel beschikbaar gesteld. Het aandeel van de politie in deze aanvullende middelen is nog niet bekend.
Met de genoemde middelen uit de VJN 2022, zet de politie in op drie versterkingen.

Ten eerste wordt bij de Landelijke Eenheid een nieuw organisatieonderdeel bewaken en beveiligen ingericht. Dit onderdeel wordt dicht tegen de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) aan gepositioneerd en kent een uiteindelijke omvang van ca. 300 FTE. Het nieuwe onderdeel zal zich primair toeleggen op de uitvoering van persoonsbegeleidingstaken. De inrichting van een apart organisatieonderdeel moet tot effect hebben dat een additionele capaciteit ontstaat om 10 tot 15 te beveiligen personen extra op te nemen in het stelsel. In 2024 start de instroom van personeel. De druk op de basisteams, die capaciteit leveren voor de bewaking en beveiliging, moet hierdoor verminderen.

Door de sterk toegenomen druk op het stelsel is ook de vraag naar cameratoezicht sterk toegenomen.
Met de extra middelen kan het cameratoezicht bij de monitorcentrale bewaken en beveiligen structureel worden geborgd.
Ten derde wordt de capaciteit van de DKDB verder uitgebreid zodat een extra TBP in het hoogste weerbaarheidsspectrum kan worden beveiligd. Hiertoe wordt ook de intelligence organisatie verder versterkt en wordt de opleidingscapaciteit bij de Politieacademie uitgebreid.
Met deze versterkingen zet de politie een nieuwe stap om effectiever op te kunnen treden tegen bedreigingen uit de maatschappij.

6 Innovatie, technologie en digitalisering

6.1 IV-ontwikkeling

Technologie en innovatie: Politie is IV, en IV is Politie
Het werkveld van de politie wordt steeds digitaler, net als de criminaliteit. Fysiek en digitaal politiewerk raakt steeds meer verweven. De maatschappij wordt disruptief veranderd door informatietechnologie, het politiewerk dus ook. Dat vraagt veel van de informatievoorziening (IV) die daarvoor nodig is. Meer en meer politiewerk wordt in het digitale domein uitgevoerd en steeds grotere delen van politiewerk worden data-gedreven. Daarmee is IV niet meer enkel ondersteunend aan politiewerk, maar maakt het hier integraal onderdeel van uit, *"IV zit in het hart van het politiewerk"*. Omdat deze beweging disruptief is, vraagt dat van de politie-IV om daarin ook sneller en flexibeler mee te bewegen en te faciliteren, want "*wat goed was voor vandaag is dat misschien niet voor morgen*". Daarom is het nodig dat 'op systeemniveau' een aantal ingrijpende maatregelen genomen worden en het duurt even voordat daar de resultaten van zichtbaar worden.

Inmiddels worden binnen het Korps een grote diversiteit aan innovaties uitgevoerd, maar ook in de dagelijkse praktijk worden collega's geconfronteerd met nieuwe technologische toepassingen en sociale innovaties in onze samenleving.
Het is daarom noodzakelijk om innoveren als vermogen in te kunnen zetten om tot de doorontwikkeling van de politieorganisatie te komen, en voorbereid te zijn op de ontwikkelingen in de samenleving. Vanuit deze noodzakelijkheid zet de politie in op een verdere professionalisering van haar innovatiefunctie. De politie doet dit door:

1. Vanuit de *Science & Technologie* (S&T) agenda in te zetten op kennisopbouw.
   Samen met kennispartners zorgt de politie ervoor dat de kennis in huis is van aankomende technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen en wat die voor de politie zouden kunnen betekenen.

2. Scherp en selectief te kiezen op welke innovaties de politie al dan niet investeert.
   Vanuit geprioriteerde behoeften en schaarste van middelen bepaalt het korps op welke innovaties wordt geïnvesteerd. Op basis daarvan realiseert de politie een innovatieagenda.

3. Realiseren van hoogwaardige innovatiefaciliteiten en een professioneel en eenduidig innovatieproces. De Politie zorgt ervoor dat innovaties professioneel kunnen worden uitgevoerd en dat effectief kan worden aangesloten bij het (externe) innovatie-ecosysteem.

4. Te zorgen voor regie en samenhang op innoveren binnen het korps.
   Binnen het korps worden continu afspraken gemaakt over welke ondersteuning en borging er vanuit diverse disciplines nodig is om tot succesvolle innovaties te komen.
   Dit komt voort uit het besef dat een innovatieve dienst of product daadwerkelijk toepasbaar te maken voor de politie, organisatie van zaken zoals onderwijs, in beheer name, samenwerking met bedrijfsleven (aanbestedingstrajecten, etc.) en wet- en regelgeving goed op elkaar afgestemd moeten zijn.

Op deze manier zorgt de politie ervoor dat ze snel en wendbaar kan reageren op de veranderingen die vanuit de samenleving op ons afkomen, en tevens adequaat sociale en technologische innovaties toepasbaar kan maken voor de realisatie van de politie van morgen en overmorgen.

IV zit in het hart van de strategische agenda politie 2021-2025 (beleid en strategie)
IV is cruciaal voor het realiseren van de strategische agenda van de politie komende jaren. Meer blauw op straat is niet (langer) de enige oplossing voor het opvangen van de groei en complexiteit van politiewerk in de turbulente maatschappij van morgen; de inzet van IV maakt het verschil in het politiewerk van vandaag én morgen.

Uit deze strategische agenda van de politie is de IV-visie afgeleid in **vier ambities** voor de komende jaren:
1. Een betrouwbaar fundament en de basissystemen zijn op orde
De politie heeft een actuele, veilige, betrouwbare én wendbare informatie-infrastructuur die aansluit bij de (veranderende) wensen en eisen van de operatie en/of de externe omgeving. Onze informatiebeveiliging is op orde, operationele innovaties en lokale/eigen beheeromgevingen (EBO's) kunnen geïntegreerd worden in deze infrastructuur. En we zijn in control op de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet politiegegevens (Wpg) en Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO).
2. Digitale transformatie en iedereen digitaal fit
IV maakt mogelijk dat politiewerk effectiever, efficiënter en digitaler wordt. De politie volgt het tempo van de wereldwijde digitale transformatie en weet het verschil te maken met slimme IV. Politiemensen worden ontlast en zijn bezig met hun primaire taken. Samenwerking met ketenpartners transformeert en digitaliseert mee. En alle politiemensen zijn digitaal fit.
3. Datagedreven politiewerk
De politie maakt transparant, legitiem en ethisch verantwoord gebruik van relevante en kwalitatief hoogwaardige data en algoritmes (zelf of via partners). We ontwikkelen toepassingen van data gedreven werken, zowel met meerwaarde voor de operatie als voor onze bedrijfsvoering. De focus ligt daarbij naar buiten: veiligheid in de samenleving, in de keten, in samenwerkingsverbanden en voor de burger. Burgers krijgen regie op hun gegevens (voor zover mogelijk). We koppelen data waar mogelijk los van systemen en leggen deze eenmalig vast via gestandaardiseerde interfaces. We versturen geen data maar ontsluiten ze intern en extern in ketens en samenwerkingsverbanden, nationaal of internationaal. De benodigde competenties om datagedreven te werken zijn bij de politie aanwezig.
4. In de top van innovatieve korpsen Europa
De politie heeft haar IV op orde. De primaire systemen zijn fit en toekomst vast, er is voldoende ruimte voor vernieuwing en innovatie. In de wereldwijde digitale transformatie is de Nederlandse politie een innovatieve organisatie die in de top van de toonaangevende en innovatieve Europese politiekorpsen staat. Niet als doel op zich maar om met IV het verschil te maken in de wedloop met de digitale transformatie van criminaliteit en samenleving. Door de positie van Nederland (zeer goede digitale infrastructuur, veel Intel en data beschikbaar, maar ook door de rol van Nederland in de drugscriminaliteit) zijn we dat ook aan de maatschappij verschuldigd. De politie is een gewaardeerde samenwerkingspartner die 'best practices' en innovaties deelt met partners en andere korpsen.

Ook in de komende jaren blijven we er aan werken om deze ambitie te verwezenlijken. Dat doen we door uitvoering te blijven geven aan de IV-strategie 2022-2025.

IV-strategie 2022-2025
De IV-strategie gaat uit van de strategische agenda politie 2021-2025, het nieuwe regeerakkoord (RA) en onze samenwerking met ketenpartners. IV in verbinding: de IV-organisatie van de politie, IV in de eenheden tot en met korpsleiding. In verbinding met de operatie, met de maatschappij, de ketenpartners én met ontwikkelingen van buiten. Met elkaar verantwoordelijk voor het leveren van betrouwbare, wendbare en veilige IT. Hierbij gebruik makend van de innovatiekracht van de hele politieorganisatie. We organiseren de IV-organisatie zo dat innovaties een duidelijke en veilige landingsplaats krijgen van waaruit bezien kan worden of opschaling wenselijk/mogelijk is en het ontstaan van nieuwe EBO's zo veel mogelijk wordt voorkomen. Dit vraagt veel van de IV-organisatie, maar óók van alle medewerkers van de politie om "digitaal fit" mee te kunnen in ontwikkelingen binnen de maatschappij en de politie.

Om de stap vooruit te zetten voor de IV van morgen en uitgaande van IV-uitdagingen heeft de politie gekozen voor drie oplossingsrichtingen voor de komende jaren: sneller (meer met IV en sneller geleverd) , simpelere en eenvoudig aanpasbare systemen en samen (maximaal gebruik maken van alle in de organisatie aanwezige kennis).

We gaan door met de eerste 6 initiatieven
In 2022/2023 zijn we begonnen met de uitvoering van de IV-strategie, via 6 grote thema's. In 2024 gaan we daarmee door:
1. IV-waardeketens: We werken toe naar nauw samenwerkende IV-waardeketens en niet meer met 'demand-supply'. IV-clusters voegen we samen we tot samenhangende stevige IV-domeinen. In deze IV-waardeketens beleggen we zowel het eigenaarschap voor 'run' én 'change'. De IV-keten wordt aangestuurd vanuit één verantwoordelijkheid die ook een afweging moeten maken tussen investeringen in beheer / continuïteit / security versus vernieuwing.
2. Rolling portfolio: We hebben grote visies in programma's als Programma Vernieuwend Registreren (PVR) en MIB maar werken daarbinnen in kleine overzichtelijke projecten waarin zo vaak mogelijk werkende producten opleveren. Het totale portfolio wordt daardoor binnen IV-ketens en politiebreed bestuurbaarder. Het totale portfolio maken we voortaan niet één keer per jaar maar herzien we een aantal keer per jaar en sturen bij waar nodig ('rolling').
3. Versterken van de architectuurfunctie: Bij alles wat wordt ontworpen, gemaakt of gekocht, kijken architecten mee en zijn die de waarborg op eenvoudige en simpele IV-oplossingen en systemen.
4. Samenwerkende innovaties: De innovatiekracht van de hele politieorganisatie wordt gebruikt en de functionaliteit van EBO-ontwikkelingen wordt omarmd en verder gebracht in één gezamenlijk landelijk proces verder ('innovatie-funnel'). Daardoor worden innovaties onderling gedeeld en wordt in gezamenlijkheid gekozen welke innovaties worden opgeschaald. En als er wordt opgeschaald dan worden beheer, licenties, budget, eigenaarschap, enzovoort ook samen georganiseerd, zodat het meerjarig stabiel gebruikt kan worden als onderdeel van het IV-landschap.
5. 'Staat van IV': Om intern en extern grip te krijgen op geld en performance van de IV van de politie ontwikkelen we "de Staat van de IV" waarin we periodiek en getrapt rapporteren over alle IV-stuurvariabelen in 'run en change'.
6. Transparante sturing: Er komt een 'Chief Information Officer (CIO)-beraad politie' (I-board) voor integrale IV Regie. Hier komen de samenwerkende IV-ketens en het IV-aanbod samen.

IV-Financiering
Omdat IV een strategisch middel is geworden en het in het hart van politiewerk zit, is er een sterk groeiende vraag naar de inzet van IV in de operatie ontstaan. IV wordt in toenemende mate ingezet voor

- De politie op straat, waarbij mobiel en kantoor zijn verbonden
- Tijd- en plaatsonafhankelijk werken (thuiswerken, televerhoren, beeldbellen, etc).
- Cybercrime-aanpak (aanpak van phishing, social mediamisbruik, etc. leidt niet alleen tot investeren in IV maar ook tot nieuwe werkwijzen en opsporingsmethoden in een 'digitale wapenwedloop')
- Maatwerk en specialistische IV-toepassingen (in beheer nemen van eigen beheerde omgevingen)
- Bedrijfsvoering en ondersteunende functies (administraties, toegang en beveiliging van gebouwen, middelen inzet, etc)
- Infrastructurele voorzieningen (sterk toenemende vraag aan capaciteit: netwerk bandbreedte, storage, cloud services etc.)

IV-prioriteiten 2024
Om de realisatiekracht van de organisatie te vergroten wordt het portfolioproces geprofessionaliseerd en naar een hoger volwassenheidsniveau gebracht. Dat betekent dat ook een aantal samenhangende processen (demandmanagement, capaciteitsmanagement en programma- en projectmanagement) opnieuw tegen het licht moeten worden gehouden.
Onderdeel van de professionaliseringsslag is het structureel in kaart brengen en houden van de grootste en belangrijkste (IV) programma's en langs het ICT-toetsingskader te houden. Het gaat om grote langdurende programma's die een grote impact hebben op de resources van de IV-organisatie. Projecten met een IV-component groter dan vijf miljoen euro gaan op het Rijksdashboard en worden door het AcICT (voorheen BIT) getoetst. Het AcICT toetsingskader gebruiken we ook voor pre-BIT toetsing en CIO-oordelen en willen we breder inzetten om te kijken hoe onze belangrijkste programma's ervoor staan. Deze CIO-oordelen worden opgesteld vanuit de CIO-office.

Datastrategie
De politie beschikt over veel data en dat wordt snel veel meer. Kennis van politiemensen en technische gereedschappen om al die data goed te analyseren, bieden grote mogelijkheden om succesvoller politiewerk te leveren. Data is voor de politie een strategisch bezit en bedrijfsmiddel. Met de datastrategie vullen we een belangrijk deel van de strategische agenda en de IV-strategie in, gericht op datagedreven politiewerk. De datastrategie bestaat uit drie hoofdspeerpunten: een datagedreven organisatie, een professionele organisatie (met data) en een optimale gegevenshuishouding. De drie speerpunten zijn uitgewerkt in een actieplan dat jaarlijks wordt herijkt. Enkele speerpunten hieruit voor 2024 zijn: een volwassenheidsmeting data; het opstellen van een datamanifest, organisatie-inrichting en besturing om datagedreven te werken, doorontwikkelen van (keten-)samenwerking, toepassen van generieke componenten en de focus op data in de voortbrenging. Middels een veranderkundige aanpak werken we aan de realisatie van de actiepunten in de lijnorganisaties. Een klein regie- en veranderteam zorgt daarbij voor een samenhangend ontwikkel- en leerproces. Het veranderteam ondersteunt de lijn de veranderingen op te pakken en te implementeren.

Privacy en Security by Design
Privacy en de bescherming van persoonsgegevens zijn een grondrecht van elke burger ten opzichte van de overheid en een belangrijke waarde in de samenleving. Om uitvoering hieraan te geven is voor alle ontwikkeling binnen de politie het Uitvoeringskader Privacy, Security en Duurzame Toegankelijkheid by Design (PSDbD) van toepassing. Dit kader wordt in 2023 vertaald naar handvatten en instructies voor de uitvoering. Hiermee wordt de basis gelegd voor een volwassen organisatie op het gebied van PSDbD. In 2024 en verder gaan we dit gericht verder in werking brengen. Onderdeel hiervan is de sturing. Hierbij laten we veel over aan de expertise van de teams zelf maar zorgen door een centrale registratie ook voor een heldere verantwoording, rapportage en transparantie. In 2024 willen we hier de belangrijkste voorzieningen in opgenomen hebben en natuurlijk gericht (laten) sturen op de benodigde verbeteringen. Vanaf 2024 groeien we door in volwassenheid en in het aantal voorzieningen dat opgenomen is.

Duurzaamheid
Onderdeel van de aandacht voor duurzaamheid is de routekaart van de verduurzaming van Informatie Voorziening. Deze routekaart richt zich op drie hoofdpijlers: apparatuur, gedrag en datacenters.

De focus van de pijler apparatuur ligt op de verbetering van het inkoopbeleid; het aanpassen en waar nodig toevoegen van eisen met betrekking tot duurzaamheid bij het inkoop- en aanbestedingsproces. In het verlengde hiervan bekijken we of we apparatuur mogelijk langer kunnen gebruiken en daarmee inkoop van nieuwe producten kunnen uitstellen. We zetten daarnaast nog meer in op maatwerk om te voorkomen dat personeel wordt voorzien van apparatuur die niet geschikt is voor hun taak en zo ongebruikt in de kast verdwijnt.

Hiermee verkleinen we onze voetafdruk aanzienlijk; bijna 90% van de CO2-uitstoot vindt namelijk plaats tijdens de productie van deze apparaten. Ook nemen we eindelevensfaseproces onder de loep. We onderzoeken welke alternatieven voor verwerking geschikt zijn en of bepaalde apparatuur mogelijk elders opnieuw kan worden ingezet. Dit alles vraagt om kaderstelling en prioritering, zodat er gewogen keuzes te maken zijn ten aanzien van activiteiten die in uitvoering worden genomen en waarmee een goede balans wordt gevonden tussen beheerkosten, stabiliteit, veiligheid en vernieuwing.

De politie zet sterk in op digitalisering en is steeds meer een data-gedreven organisatie. De behoefte aan IV blijft groeien en verwacht wordt dat daarmee ook de opslag van data zal blijven groeien. Met dit in gedachte zetten we voor onze datacenters in op 100% groene stroom uit Nederland. Bovendien bekijken we hoe het energieverbruik geminimaliseerd kan worden en hoe we restwarmte elders kunnen gebruiken. Dit alles om de voetafdruk per byte te verkleinen.

Naast de aanpassingen van voornamelijk technische aard starten we met activiteiten om de bewustwording omtrent de impact van gedrag te vergroten. Met name met betrekking tot het duurzaam gebruik van apparaten maar bijvoorbeeld ook het stand-by laten staan van apparatuur. Waar mogelijk zoeken we naar technische oplossingen om ongewenst gedrag te mitigeren.

Continuïteit en veiligheid van IV
Betrouwbare, werkende, wendbare en veilige ICT is essentieel voor politiewerk. Een huidig en toekomstbestendig ICT-landschap vereist voortdurende aandacht en investeringen. Hiervoor is een passende balans tussen beheer en vernieuwing van belang. Onvoldoende uitgeven aan beheer, vooral Life Cycle Management, leidt op termijn tot hogere beheerlasten (technische schuld) en risico's ten aanzien van o.a. cybersecurity. Hier staat tegenover dat te weinig inzetten op vernieuwing op termijn leidt tot verouderde functionaliteit. Voor de komende periode zetten we in op de volgende vijf pijlers:

1. **Altijd werkende systemen:** De missie-kritische systemen van de politie worden gebouwd en beheerd op basis van "24x7" beschikbaarheid. Beheer is routine en de gewone hygiëne is onderdeel van professioneel IV-werk.
2. **Continuïteit en veiligheid/security vóór doorontwikkeling en innovatie**: De politiesystemen en politiedata mag nooit in verkeerde handen komen. Daarom ontwikkelen en beheren we privacy, duurzaamheid & security 'by design' (PSD). Onze systemen zijn qua patching altijd 'up-to-date' (N=0).
3. **Onze systemen zijn voorbereid op calamiteiten**: Business Continuity Management (BCM) nemen we standaard mee in ontwerp en bouw. Onze infrastructuren zijn gesegmenteerd beveiligd en afkoppelbaar en we hebben "offline" backups waarop in nood kan worden teruggevallen. Waar nodig is cruciale data veiligheidshalve ge-encrypt.
4. **Alle machines en endpoints zijn 'managed'**. Machines en endpoints die gekoppeld zijn aan het politienetwerk zijn in control van beheersoftware. Systemen die dat niet zijn krijgen een waarschuwing en worden daarna afgekoppeld of uitgezet. Er zijn géén eigen internet-opgangen dan via de (toekomstige) dienst IV
5. **Uitfaseren oude platformen**: We werken toe naar volledige uitfasering op end-of-life systemen.

Overkoepelend houden we vast aan de gedachte dat een verhouding van 70% (beheer, stabiliteit) en 30% (vernieuwing) in de ICT een breed geaccepteerde verhouding is.

6.2 Cybersecurity en informatiebeveiliging

De politie herkent de bevindingen uit het Cybersecurity Beeld Nederland 2022 en ziet dat digitale dreigingen toenemen. Om hier zelfstandig, maar ook samen met overheidspartners digitaal weerbaar tegen te blijven brengt de Politie als onderdeel van de IV-Strategie 2022-2025, haar informatiebeveiligingsaanpak meer in verbinding met die van de rijksoverheid. Zo hanteert de politie als informatie bevolkingsbeleid de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

In 2024 wordt de implementatie van de BIO binnen politie afgerond en wordt de uitrol hiervan korps breed vormgegeven. Om hier structureel uitvoering aan te geven wordt de informatiebeveiligingsorganisatie volgens het reorganisatieplan voor de sector informatiebeveiliging vormgegeven. Ook zal in 2024 middels het Cybersecurity Programma (CSP) verdere invulling worden gegeven aan de speerpunten (Client Autenticatie, Privileged Access Management (PAM), Netwerksegmentatie en Logging). De politie neemt hiermee zowel voor nu als richting de toekomst tijdig organisatorische en technische maatregelen om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens als de dienstverlening zo goed als mogelijk te borgen.

7 Overige politietaken

7.1 Migratietaken

De politie als geheel heeft een rol op het gebied van vreemdelingenzaken. De Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) heeft daarbij het specialisme. Andere onderdelen van politie hebben een rol waar het bijvoorbeeld gaat om identificatie van vreemdelingen op straat, of bij het optreden rond overlastgevende asielzoekers. AVIM heeft diverse taken met betrekking tot het vreemdelingendomein, zoals identificatie & registratie (I&R) binnen het asielproces, toezicht op en handhaving van de Vreemdelingenwet. En daarnaast taken op het gebied van de opsporing, zoals mensenhandel en mensensmokkel. Over de politiële migratietaken zijn resultaatafspraken gemaakt tussen politie en het gezag, zijnde de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. De resultaatafspraken 2023-2026 hadden in eerste instantie de focus op 2023 en nieuwe afspraken voor de volgende jaren worden opgesteld. Samen met JenV (DGMigratie) en met enkele ketenpartners vindt er een herijking plaats met betrekking tot de diverse taken die de politie doet op het terrein van migratie. Mogelijk dat in 2024 enkele taken van de politie aan ketenpartners worden overgedragen. Wat betreft de opsporing maakte de politie afspraken met het OM. Ook in 2024 zijn de afspraken rond de nieuwe Veiligheidsagenda (VA) voor 2023 t/m 2026 van kracht. De politie geeft uitvoering aan de afspraken die daarin over het thema mensenhandel zijn opgenomen.

De politie heeft ook een rol in de uitvoering van (enkele van) de zeven EU-Verordeningen Grenzen en Veiligheid. Deze Verordeningen dienen tot verbetering van de bewaking, het vreemdelingentoezicht en de bestrijding van criminaliteit aan de buitengrenzen van het Schengengebied. De Zeehavenpolitie (ZHP) heeft een rol in het grenstoezicht bij Rotterdam.

7.1.1 Vreemdelingenzaken en migratiecriminaliteit

De resultaatafspraken (politiële migratietaken) vragen inzet van de politie op het I&R-proces. De politie zal, indien nodig met bijstand vanuit de andere eenheden, 90 asielzoekers in het I&R-proces laten instromen per dag. Met op piekmomenten de mogelijkheid om op te schalen naar incidenteel 120 asielzoekers per dag. Er lopen besprekingen met ketenpartners voor eventuele overname van het I&R-proces, maar naar verwachting doet de politie heel 2024 nog het I&R-proces, behoudens enkele doelgroepen die al een Vreemdelingen-nummer hebben.
De politie voert het I&R proces alleen uit op de locaties Ter Apel en Budel. Eventuele uitbreiding van I&R-locaties zullen niet door de politie worden bemenst. De politie zorgt voor voldoende beschikbaarheid van ID-specialisten om het generieke identificatieproces te bewaken, problemen te signaleren en te adviseren over de oplossingen, ook naar ketenpartners waar nodig.

Concrete afspraken met betrekking tot Toezicht en Handhaving in 2024 zijn nog niet gemaakt. Wel zal in 2024 de focus meer verschuiven naar de criminele en overlastgevende vreemdeling. Het Vreemdeling in Strafrecht (VRIS)-proces zal worden geïntensiveerd. Informatiegestuurd werken en proactieve activiteiten zullen toenemen op deze groep vreemdelingen, om bij te kunnen dragen aan het terugdringen van lokale veiligheidsproblematiek, waarbij vreemdelingen zijn betrokken. De

haalbaarheid van deze resultaatsafspraken zijn echter wel afhankelijk van de mate van inzet die de politie dient te plegen binnen het I&R proces en in hoeverre de politie werkzaamheden kan overdragen aan andere ketenpartners.

De politie zet zich ook in om de aanpak van mensenhandel te versterken. Dat wordt gedaan door de afspraken die zijn gemaakt in de Veiligheidsagenda, die ook doorwerken in de jaren tot en met 2026:

- Doorontwikkeling van de online opsporing.
  De politie zal een online opsporingsstrategie uitwerken en daar uitvoering aan geven. En zal zich richten op landelijke coördinatie van deze online opsporing. Ook zal de samenwerking met partners worden versterkt op signalen van uitbuiting die online plaatsvinden.
- Inzet op eenheidsoverstijgende samenwerking.
  Er zal worden ingezet op meer eenheidsoverstijgend samenwerken in de aanpak mensenhandel, dat tot gevolg zal hebben dat het aantal eenheidsoverstijgende strafrechtelijke onderzoeken groeit.
- Internationaal
  De politie draagt zorg voor een dynamisch internationaal fenomeenbeeld. En komt in 2024 op basis daarvan tot gerichte interventies.
- Het aantal OM-verdachten mensenhandel, aangeleverd vanuit de politie, zal in 2024 220 zijn. Hier vindt een beweging plaats naar Rijker Verantwoorden: het duurzaam maatschappelijk effect staat voorop als het gaat om een strafrechtelijke danwel andere, meer betekenisvolle interventie.

	2023	2024	2025	2026
Aantal verdachten van mensenhandel	220	220	220	220

Voor meer informatie verwijzen we naar de uitwerking van de Veiligheidsagenda 2023-2026.

Capaciteit en middelen

Wat betreft het I&R-proces zijn de I&R-straten in Ter Apel en Budel ingericht op het kunnen verwerken van 22.000 asielzoekers. De laatste fte's hiervoor zijn in 2023 geworven. Voor een hogere instroom wordt gebruik gemaakt van een flexpool, waarin collega's vanuit alle eenheden zijn aangesloten, om op piekmomenten bij te kunnen springen. Wat betreft middelen waren de variabele kosten lange tijd gedekt vanuit gelden voor de hoge asielinstroom (in 2015). De laatste jaren is dat niet meer het geval. Samen met het departement wordt aan een oplossing gewerkt. Als de asielinstroom hoog blijft in 2024, en er nog geen overdracht van het I&R-proces heeft plaatsgevonden, dan zal dit nog meer inzet aan capaciteit vanuit andere eenheden vragen. Dit zorgt voor verdringing van andere taken. Daarvoor moet dan ook eerst afstemming plaatsvinden in het LOVP.
Vanuit de gelden van de motie Segers/Asscher zijn vóór 2024 alle fte's geworven, daarmee is de capaciteit zoals afgesproken zowel voor I&R als voor mensenhandel op orde. Dat neemt niet weg, dat er grote druk staat op AVIM bij alle taken die moeten worden uitgevoerd. In de begroting staat een bedrag van 14,6 miljoen voor de aanpak mensenhandel. Dit is 10 miljoen uit de motie Segers/Asscher en 3 miljoen aan overige gelden vanuit JenV en politie zelf en 1,6 miljoen uit Regeerakkoordgelden. In 2024 is dit volledige bedrag omgezet in fte's. Feitelijk is het dus vanaf 2024 geen bijzondere bijdrage meer, maar zou dit als algemene middelen aan de betreffende eenheden kunnen worden toegekend.

7.1.2 Grenzen en Veiligheid

De Europese Commissie heeft het initiatief genomen om de bestaande informatiesystemen voor grensbeheer, migratie en veiligheid van de betrokken landen beter te koppelen en de werkprocessen te versterken. Dit met als doel om o.a. de veiligheid binnen het Schengengebied te vergroten. In 2025 moet dit leiden tot één integraal Europees informatiesysteem voor 'slim' grensbeheer. Dat geeft de kans om o.a. beter zicht te krijgen op onder meer migratiestromen. **De doelstelling die vanuit de politie voor 2024 hiervoor is geformuleerd**, is als volgt: In ketenverband bijdragen aan de verbetering van het beheer van de Europese buitengrenzen en de Nederlandse grens, door implementatie van het programma Grenzen en Veiligheid, de toepassing van moderne technologieën en gebruik van slimme oplossingen. Deze moeten ertoe leiden dat Nederland tijdig aan de Europese Verordeningen voor “slimme grenzen” voldoet, en hebben als doel: grensoverschrijdingen door mensen van buiten de Europese Unie met goede bedoelingen te faciliteren en met kwade bedoelingen – specifiek: terrorisme, migratiecriminaliteit en illegaal verblijf – te belemmeren.

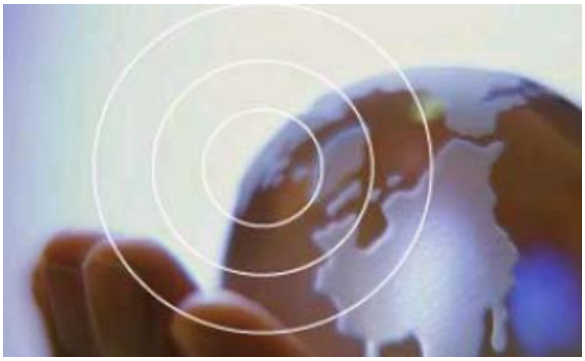

Voor 2024 zijn kosten voorzien voor de implementatie en de uitvoering van de (gewijzigde) Europese verordeningen. In totaal gaat het om een bedrag van ca. 15 mln. euro waarbij een deel met Europese subsidie wordt gedekt en een deel met de bijzondere bijdrage Grenzen en Veiligheid. Vanaf 2027 ontvangt de politie structurele vergoeding voor het dekken van de structurele kosten.

De volgende aanpassingen worden door de politie gerealiseerd voor de succesvolle implementatie van de Grenzen & Veiligheid-verordeningen:

- Voor het uitvoeren van de extra taken werft de politie de benodigde capaciteit van 120 fte.
- Aanpassen van alle relevante werkprocessen, inclusief de bijbehorende verandertrajecten in de Operatiën.
- Aanpassen van de architectuur, relevante ICT-systemen en de noodzakelijke nieuwe IV-oplossingen implementeren.
- Zorgen voor kennisoverdracht en aanpassen van gevalideerde kennis op het online platform Kennis Op Maat Politie (Kompol).
- Verrichten van investeringen in infrastructuur bij vooral de Zeehavenpolitie om met de gewijzigde verordeningen te kunnen omgaan.

7.2 Internationale politiesamenwerking

Aan de hand van het strategisch kader *Internationale Politiesamenwerking 2.0 (IPS 2.0)* (2019-2023) herijkt het korps in 2024 de internationale strategieën & programma's die richting geven aan de internationale inzet van de Nederlandse politie op prioritaire criminaliteitsfenomenen in het buitenland. Uitgangspunt is het *concept van upstream disruption* waarbij de fenomenen zoveel mogelijk in bron- en transitlanden bestreden worden en aandacht voor het concept *downstream disruption* waar de politie tegemoet wil komen aan de problematiek *uit* Nederland die like-minded countries ervaren. Bestrijding vindt met name plaats vanuit de *whole-of-governement approach* waar de politie met haar belangrijkste (internationale) ketenpartners instrumenten inzet om de meest efficiënte interventies na te streven. Uiteindelijk doel van IPS 2.0 is een beter operationeel resultaat en meer maatwerk in de keuze om met andere landen, regionale-, mondiale organisaties en samenwerkingsverbanden zoals de EU en INTERPOL samen te werken. Hierbij staat het veiligheidseffect voorop, is de politie een betrouwbare partner, wordt er rekening gehouden met de belangen van partners (wederkerigheid) en wordt er vanuit centrale sturing geopereerd. Naast de focus op criminaliteitsfenomenen zijn er in het kader zgn. aandachtslanden benoemd die vanwege hun aard bijzondere aandacht genieten. Het betreft hier de buurlanden (België en Duitsland), strategische partnerlanden (VS en VK) en politiek-gevoelige landen (China, Suriname, Cariben, Marokko, Turkije, VAE). Met een aantal van deze landen onderhoud politie (strategisch) relatiebeheer en faciliteert en ondersteunt de fenomeenportefeuillehouders in de uitvoering van hun werkzaamheden in deze landen. De politie voert de aanbevelingen uit voortkomend uit de evaluatie van het model van aandachtslanden en relatiebeheer.

In het kader van grootstedelijke problematiek is ruimte voor regionale/lokale veiligheidsvraagstukken en aansluiting bij bestuurlijke ontwikkelingen van belang. Grote steden varen vanwege het lokale gezag een eigen koers en kunnen vanuit grootstedelijk belang internationale activiteiten ontplooien. Dit draagt bij aan het realiseren van de korps- doelstelling om de politie van overmorgen te verbinden met de wijk, het web en de wereld. In 2024 wordt het concept van grootstedelijke samenwerking verder geprofessionaliseerd.

Om de hoeveelheid, complexiteit en urgentie van de operationele informatie uitwisseling en rechtshulp te verwerken wordt informatievoorziening steeds belangrijker. Mede vanwege politieke aandacht (Kamervragen over achterstanden) is eind 2018 besloten het programma Internationale Rechtshulp Op Orde (IROO) te starten. Het doel is de informatie voorziening van de rechtshulpvoorziening (LIRC en IRC's) te ondersteunen.
Door het integreren van de projecten DIAS en SIS recast is de looptijd van het programma verlengd tot 2023 met de optie het verder te verlengen door de ontwikkelingen rond het opzetten en implementeren van VIRPOL.(voorziening internationale rechtshulp politie).

De politie wil bijdragen aan de Europese beleidsontwikkeling ter bevordering van de grensoverschrijdende politiesamenwerking. Om die reden ontwikkelt de politie op fenomenen en geprioriteerde thema's een Europese behoefte. Dit om het ministerie van JenV van de juiste informatie vanuit het politiewerk te voorzien ten behoeve van zijn onderhandelingspositie in het Europese beleidsproces. De politie heeft in overleg met het ministerie van JenV de volgende strategische thema's geprioriteerd: Grensoverschrijdende politiesamenwerking en informatie-uitwisseling, Vreemdelingenzaken en migratiecriminaliteit, Georganiseerde criminaliteit (ondermijning drugs, FINEC, CTER, Vuurwapens), Digitalisering en Cybercrime en Maatschappelijke onrust.

Ten behoeve van de vakontwikkeling moet ook gekeken worden naar internationale benchmarking en kennisdeling op het bredere spectrum van het politiewerk. Denk daarbij bijvoorbeeld aan internationale benchmarking die het realiseren van de ambities op de Generieke Opsporing, Politie voor Iedereen en GGP kunnen ondersteunen.

De bijdrage aan de activiteiten van multilaterale organisaties in het kader van vredesmissies, rechtstaatontwikkeling en de bewaking van de Europese buitengrenzen wordt steeds meer gezien vanuit het kader Internationale politiesamenwerking IPS 2.0.
Met de ontwikkeling van nieuwe instrumenten wordt de inzet meer gericht en flexibeler. De kosten voor deze bijdrage en de ontwikkelingen worden gefinancierd vanuit HGIS en bijdragen vanuit het Ministerie van J&V.

Voor wat betreft internationale strategische allianties en plaatsingen wordt gewerkt langs de kaders die in 2020 voor een periode van vier jaar zijn vastgelegd. Aan de hand van het beoordelingskader wordt beoordeeld of een alliantie/plaatsing zal worden aangegaan met inachtneming van budget en capaciteit. Daarin wordt ook meegewogen of een alliantie/plaatsing voor de doorontwikkeling van het korps op 'internationaal' kan worden aangegaan. Binnen de politieorganisatie moet voldoende kennis, expertise en competenties aanwezig zijn om de diverse internationale aspecten van politiewerk naar behoren uit te kunnen voeren. In 2024 zal (in navolging van 2023) hierop extra worden geïnvesteerd om in te halen wat tijdens de pandemie niet mogelijk was. Hybride vormen van implementatie van de alliantie en plaatsingsactiviteiten (online gecombineerd met fysieke bijeenkomsten) worden steeds afgewogen. Voor de selectie van kandidaten en de voorbereiding wordt samengewerkt met het MD bureau voor de politie en het MD strategische top.

De randvoorwaarden voor de uitvoering van bovengenoemd beleidskader vinden plaats door enerzijds de beschikbare (bestaande) capaciteit in de eenheden, PDC en Politieacademie en anderzijds vanuit de financiering van het ministerie van JenV via het beschikbaar stellen van bijzondere bijdrage op IPS

Afspraak uit de Veiligheidsagenda 2023-2026, Internationale samenwerking
Internationale samenwerking is aan de orde bij de aanpak van vrijwel alle thema's in de Veiligheidsagenda. In het Strategisch Kader Internationale Politiesamenwerking zijn de hoofdthema's uit de vorige Veiligheidsagenda in belangrijke mate leidend voor de inzet van politie op internationale samenwerking. Uitgangspunt is dat dit voor de thema's uit deze Veiligheidsagenda onverkort zal gelden.

7.3 Taken ten dienste van de justitie

7.3.1 Korpscheftaken

Korpscheftaken gaan over werken in de veiligheid (particuliere beveiligers en Boa's) en werken aan de veiligheid (verlofverlening, toezicht). Korpscheftaken zijn de door de wetgever aan de korpschef opgedragen taken met betrekking tot uitvoerende taken (advisering, vergunningverlening en toezicht) ingevolge enkele bijzondere wetten (wapens, munitie, jacht, explosieven, particuliere beveiligers) en met betrekking tot het uitoefenen toezicht op het functioneren van buitengewoon opsporingsambtenaren ingevolge het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar. De uitvoering van de korpscheftaken heeft verschillende interne koppelvlakken (Dienst Regionale Informatie Organisatie/juridische zaken/Basisteams etc.).

Voor de verdere doorontwikkeling (optimalisering/professionalisering en modernisering) van het werkproces is in samenspraak met het ministerie van Justitie en Veiligheid een toekomstagenda korpscheftaken opgesteld, waaraan uitvoering wordt gegeven. Vanaf 2023 worden resultaatafspraken opgesteld tussen de Minister van JenV en de politie over de uitvoering van de korpscheftaken. Op het moment van schrijven zijn deze resultaatafspraken nog niet bekend.
Op 1 januari 2024 is de omgevingswet geïmplementeerd en wordt toegewerkt naar een wetwijziging Wet wapens en munitie (WWM) en (Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus) WPBR.

7.3.2 Overige taken

Naast de korpscheftaken vallen de uitvoering van wettelijke voorschriften gesteld bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000, de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV), het arrestantenvervoer en de dienst bij de gerechten onder de taken ten dienste van de justitie.

De WAHV is het wettelijk kader waarbinnen voor de politie handhaving kan worden gerealiseerd. Er staan geen aanvullingen, aanpassingen of wijzigingen op stapel die de politie nopen tot (extra) inspanningen op dat onderwerp. Intern heeft het verbeteren van het kwaliteitsniveau van de opgemaakte processen-verbaal binnen de kaders van het WAHV de aandacht.

8 Bijzondere onderdelen

8.1 Politieacademie en politieonderwijs

De verdere doorontwikkeling en professionalisering van onze politiemedewerkers is een zeer belangrijk thema binnen het Korps. In dit leerlandschap speelt de politieacademie (PA) een prominente rol. De academie verzorgt namelijk binnen het leerlandschap van de Politie, het onderwijs en de opleiding van vakspecialisten.
De PA-kerntaken zijn de uitvoering en doorontwikkeling van:
1. Basis Politie Onderwijs (BPO leidt op tot start-bekwame politiemensen)
2. Vakspecialistisch Politie Onderwijs (VPO leidt op tot vakbekwame politiemensen)
3. Bachelor en Master Politieopleidingen (Hoger Politie Onderwijs – HPO)
4. Kennis en Onderzoek.

Door de leeftijdsopbouw binnen het Korps wordt de komende jaren een forse uitstroom van politiemedewerkers verwacht. Om de operationele sterkte op peil te houden dienen daarom extra studenten te worden opgeleid naar start-bekwame politiemedewerkers (BPO onderwijs). Gelijktijdig verdwijnt er met de verwachte uitstroom ook veel kennis en expertise, en zal er een groei zijn van collega's die doorstromen naar beschikbaar gekomen vakspecialistische functies, die op haar beurt weer leiden tot een groei in de vraag naar om- en bijscholing van vakspecialisten binnen het Korps (HPO - en VPO onderwijs).
Om deze groeiende vraag naar onderwijs en opleidingen binnen het Korps het hoofd te bieden, moet de PA "meebewegen" en fors investeren in mensen en middelen. Dit moet echter gebeuren binnen de kaders van de Politiebegroting. Uitgangspunt dient namelijk te zijn dat de structurele vraag naar onderwijs en opleidingen, gedekt moet worden vanuit het (financieel) kader.

De afgelopen jaren is dit uitgangspunt om meerdere redenen niet gerealiseerd. De beschikbare kaders waren, met andere woorden, voor de PA niet voldoende om de groeiende vraag naar onderwijs en opleidingen te financieren. Door fouten tijdens de inbedding in het politiebestel in 2017 en omdat er onvoldoende geanticipeerd werd op de groei van studenten en de doorvertaling in mensen en middelen voor de PA, bleef het financieel kader tot 2020 structureel achter bij de vraag naar onderwijs en opleidingen. In 2021 en 2022 heeft dit geleid tot twee corrigeerde acties:
1. het "Warnsveld-akkoord"; dit leverde voor de academie 80 fte extra docent-capaciteit op om de groei van studenten op te vangen;
2. besluit Korpsleiding voor 63,7 fte extra formatie in 2022; dit maakte mogelijk om de "niet ingerichte wettelijke taken" van de PA structureel te financieren (denk bijvoorbeeld aan eindexamen-commissies).

Om deze en andere problemen in de toekomst te voorkomen, is door het Tripartiet (overleg tussen ministerie JenV, Korpsleiding en directie PA) besloten dat de financiering van de PA beter moet. Ten eerste moeten de verantwoordelijkheden van de directie van de PA, meer in overeenstemming zijn met de bevoegdheden over de inzet van mensen en middelen voor de PA. Ten tweede moet de hoogte van de financiering “meebewegen” met de veranderingen in omvang en samenstelling van de behoeftestelling vanuit het korps.
In 2023 wordt gewerkt aan het vraagstuk om een meerjarige bekostigingssystematiek voor de PA te realiseren. Uitgangspunt is dat de bekostiging van de PA dekkend moet zijn voor de gehele (onderwijs)exploitatie, inclusief de inzet van mensen en middelen die vanuit het Korps ter beschikking wordt gesteld. Om dit te bewerkstellingen is met ingang van 2024 gekozen voor een financiering van de Politieacademie middels een “bijzondere bijdrage”.
Op 1 maart van ieder jaar maakt het Korps de (meerjarige) behoefte bekend voor onderwijsuitvoering en het ontwikkelen van opleidingen. In april beantwoordt de PA deze behoeftestelling met een begroting en beheerplan; gegeven de behoeftestelling van het Korps, maakt de PA bekend hoeveel mensen en middelen zij nodig heeft om de vraag naar onderwijs en opleidingen gerealiseerd te krijgen. De (meerjaren)begroting en het beheerplan zijn in dat geval dekkend voor de gehele (onderwijs)exploitatie (inclusief de dekking voor de dienstverlening van het PDC), en dient als basis voor de bepaling van het kader en daarmee de hoogte van de bijzondere bijdrage.
In de bijlage 8 wordt nader ingegaan op de omvang van het financieel kader om de structurele vraag naar onderwijs en opleidingen in 2024 te realiseren.

8.2 Landelijke Eenheden

Organisatie landelijke taken: van één naar twee landelijke eenheden
De politie staat voor de opgave om de taken die belegd zijn bij de landelijke eenheid anders te organiseren. Op basis van het eindadvies van de commissie Schneiders en de beleidsreactie van de minister, is besloten om van één naar twee landelijke eenheden te gaan. Deze twee eenheden moeten adaptief en flexibel zijn en daarmee toegerust om in te spelen op nationale en internationale ontwikkelingen. De minister heeft het advies van de Korpschef inzake de splitsing van de Landelijke Eenheid naar twee Landelijke Eenheden onderschreven met als streefdatum 1 januari 2024. Dit betekent dat de Landelijke Eenheid vanaf 2024 is gesplitst in een eenheid landelijke “expertise en operaties” en een eenheid “opsporing en interventies”.

De eenheid expertise en operaties zal het hele korps voorzien van specialistische kennis, kunde en materieel. Binnen deze eenheid worden de capaciteiten gebundeld voor de ondersteuning en coördinatie van grootschalige operaties.

De eenheid landelijke opsporing en interventies zal tot taak hebben een bijdrage te leveren aan de bestrijding van zware- en georganiseerde criminaliteit, terrorisme en cybercriminaliteit in samenwerking met regionale eenheden en partners op nationaal en internationaal niveau.

In 2024 ligt de focus op het verder ontwerpen van beide eenheden in de precisie en vanuit het vak waarbij gewerkt wordt aan een stevig fundament met enerzijds aandacht voor leiderschap, cultuurpatronen en het werkklimaat en anderzijds aan een passende bedrijfsvoering en datagedreven werken.
Om de realisatie van de opgaven te kunnen monitoren, is er bij de landelijke eenheid een programma management organisatie ingericht die het overzicht en inzicht behoudt. Daarnaast is op korpsniveau een projectorganisatie ingericht. Tot slot houdt ook de monitoringscommissie Schneiders zicht op de voortgang. Verantwoording vindt daarnaast plaats in de reguliere verantwoordingscyclus van het korps.

Nieuwe organisatie werken onder dekmantel
De rapporten van de Commissie Brouwer en de inspectie J&V hebben aanbevelingen opgeleverd voor de organisatie van het werken onder dekmantel. Voor het opvolgen van deze aanbevelingen zijn vanuit het ministerie van J&V extra gelden toegekend. De gelden worden gebruikt voor het opzetten van een veilige en professionele werkomgeving voor de medewerkers. Het doel is het realiseren van een nieuwe, operationeel inzetbare organisatie werken onder dekmantel op 1 januari 2025, met daarbij de eerste opgeleide, inzetbare groep medewerkers die begeleidings- en infiltratiewerk gaan uitvoeren inclusief de daarvoor benodigde ondersteuning. De medewerkers moeten daarbij ook kunnen rekenen op de best mogelijke zorg, begeleiding en de waarborgen om hun werk zo goed en veilig mogelijk uit te kunnen voeren.

Intelligence
De landelijke eenheden spelen een belangrijke en coördinerende rol op het gebied van nationale intelligence. De landelijke intelligence organisatie levert ook in 2024 weer een bijdrage aan de totstandkoming en uitvoering van de Nationale Intelligence Agenda (NIA) op de onderdelen nationale informatiecoördinatie t.b.v. beleid (overzicht thema's), de nationale informatiecoördinatie t.b.v. de operatie (overzicht incidenten of nationale evenementen) en de Fenomeenbeelden (inzicht en vooruitzicht). Datagedreven intelligence vormt de leidraad in het werk en zal in 2024 verder uitgebouwd en versterkt worden. De uitdagingen daarbij zijn om enerzijds vanuit de gigantische hoeveelheid informatie (big data) gezamenlijke operationele en strategische inzichten te ontwikkelen, die ook kunnen worden omgezet naar effectieve interventies en anderzijds dat dit op gelegitimeerde en ethische wijze plaatsvindt. Verdere investeringen in thema's als data intelligence, Human Intel, open source intelligence en sensing zullen daarbij een rol spelen. Bij de splitsing van de Landelijke Eenheid wordt een verrijkte intelligenceorganisatie in beide eenheden ingericht, aangevuld met een Nationale Intelligence organisatie met een eigenstandige coördinerende, uitvoerende en monitorende rol op het intelligencewerk voor de Nationale Politie.

Opsporing
In het Coalitieakkoord van 15 december 2021 was de volgende passage opgenomen: "de landelijke recherche krijgt voldoende mensen en middelen om in interventieslagkracht te kunnen voorzien". Op basis van deze tekst is in 2022 door de Landelijke Eenheid (LE) vanuit de driehoek Tactiek, Informatie en Expertise in nauw overleg met het Ministerie van J&V een voorstel uitgewerkt dat voorzag in doorontwikkeling van interventieslagkracht van de landelijke recherche. De invulling van het voorstel is zodanig dat investeringen ook duidelijk ten gunste komen van beide landelijke eenheden en de brede datagedreven bestrijding van ondermijning. Het beschikbare budget heeft tot gevolg dat er daadwerkelijk extra opsporingscapaciteit beschikbaar komt en dat datagedreven werken verder ontwikkeld kan worden. Met deze extra investering wordt de komende jaren de aanpak versterkt van het identificeren en duiden van de belangrijkste machtsstructuren die verantwoordelijk zijn voor excessief geweld tegen de rechtsstaat en de samenleving.

Internationaal
Met de voortschrijdende globalisering en digitalisering, waardoor landsgrenzen steeds minder van toepassing zijn, zien we ook dat criminaliteit elk jaar meer internationaal van karakter wordt. De internationale uitwisseling van data is dan ook van cruciaal belang in de opsporing. Dit resulteert in een jaarlijkse toename van internationale politiële en justitiële informatie-uitwisseling. Dit vindt plaats via het binnen een van de Landelijke Eenheden geplaatste aanspreekpunt met daarin de officiële uitwisselingskanalen SIRENE (Schengen), Europol, Interpol en (foreign) Liaison Officers. Om de internationale uitwisseling van relevante data zorgvuldig en tegelijkertijd efficiënt te laten verlopen, zullen er de komende jaren investeringen worden gedaan in een consistente informatiehuishouding die in overeenstemming is met de geldende regelgeving.

Daarnaast zijn de Landelijke eenheden vanuit hun taakstelling betrokken bij veel internationale projecten en stuurgroepen, zoals het Benelux-verdrag, programma Grenzen en Veiligheid, European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT) programma en het uitvoeren van de operationele strategie Latijns-Amerika. In de Internationale politiesamenwerking zal ook in 2024 de nadruk liggen op het versterken van de internationale samenwerkingsverbanden en strategiebepaling ten behoeve van de bestrijding van ondermijnende en financiële criminaliteit.

Stelsel van Speciale Eenheden
De Dienst Speciale Interventies (DSI) is in navolging van de Politiewet 2012 verantwoordelijk voor het strafrechtelijk handhaven van de rechtsorde door het geven van een adequaat antwoord op levensbedreigende situaties, alle vormen van ernstig geweld dan wel terrorisme over het gehele geweldsspectrum. Dit doet ze met verschillende onderdelen en aanvullend op de basispolitiezorg. De verschillende onderdelen die de DSI hiervoor inzet zijn de Aanhoudings- en Ondersteuningsteams (AOT) en de Bijzondere Bijstandseenheden (BBE). Binnen de DSI werkt personeel van Defensie en Politie nauw samen.

Omdat elke seconde telt bij een (mogelijke) terroristische aanslag is het reactieconcept van de DSI de afgelopen jaren versterkt. Dit gebeurde op het gebied van sterkte, kwaliteit, flexibiliteit en snelle inzetbaarheid. De DSI heeft zich steeds fijnmaziger georganiseerd om ernstige vormen van geweld aan te kunnen en hierop snel te reageren en ter plaatse te zijn. Een aanslag is nooit 100% te voorkomen, maar de inzet is om er maximaal op voorbereid te zijn, mede door voortdurend te trainen.

In de meerjarige strategie van de DSI is een uitbreiding van het reactieconcept opgenomen, gebaseerd op de middelen die aan de bijzondere bijdrage zijn toegevoegd vanuit het programma Versterking Veiligheidsketen 2017. Daarnaast werkt de dienst met het bevoegd gezag aan het verwezenlijken van internationale samenwerking met de (speciale eenheden van de) Benelux en Duitsland, zodat in de grensstreken de reactietijd bij incidenten nog meer verkleind wordt.

Bewaken en beveiligen
De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in het vakgebied bewaken en beveiligen. Zowel binnen de politie als in samenwerking met haar partners heeft het vakgebied – mede ondersteund door toegekende financiële claims – zich verder ontwikkeld. Met de zogenaamde BOTOC (ondermijnings)-gelden zijn er onder andere in de 10 (regionale) eenheden teams bewaken en beveiligen ingericht en is de intelligence-capaciteit ten behoeve van bewaken en beveiligen vergroot. Daarnaast is binnen elke eenheid een domeinregisseur bewaken en beveiligen actief. Ter vervanging van de huidige inzet vanuit de regionale eenheden voor persoonsbegeleidingstaken wordt een nieuw organisatieonderdeel voor deze taak structureel vormgegeven binnen de landelijke eenheid. Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Bos en het OVV-rapport worden de komende jaren verdergaande stappen gezet om het stelsel bewaken & beveiligen verder te versterken. Om klaar te zijn voor de ontwikkelingen en uitdagingen waar de politie nu en in de toekomst voor staat is besloten dat bewaken en beveiligen als hoofdtaak binnen de politie wordt ingericht om de kwaliteit van het werk te verbeteren, om expertise en innovatie te bevorderen, om ontwikkelingen te borgen en om samenwerking te bevorderen.

In 2025 is Bewaken, Beveiligen en Beschermen (BBB) ingericht als hoofdtaak binnen de politie. Dit om voldoende te kunnen inspelen op de uitdagingen waarvoor de politie staat als gevolg van de veranderende criminaliteit en de toenemende maatschappelijke onrust in de polariserende samenleving. Onderdeel hiervan is het toevoegen van de term 'Beschermen' als gevolg van de toenemende samenloop tussen Bewaken en Beveiligen en getuigenbescherming (TGB). Constructieve en transparante samenwerking intern als ook met partners en gezagen is essentieel om het stelsel bewaken en beveiligen als collectief naar het gewenste niveau te brengen.

8.3 LMS - Landelijke Meldkamer Samenwerking

Twaalf jaar na het regeerakkoord Rutte is de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) per 1 januari 2023 een ingerichte beheerorganisatie binnen de politie, als veertiende onderdeel. Voor deze taak ontvangt de politie een bijzondere bijdrage en geldt er een separate governance die vastgelegd is in de hoofdlijnen van beleid en beheer van meldkamers.

De opdracht van de LMS is te komen tot een stevig netwerk van tien multidisciplinaire meldkamers aangesloten op één IV- en ICT-infrastructuur, waarbij de meldkamers zo nodig elkaars taken kunnen overnemen. Daarnaast om de continuïteit van de voorziening meldkamer (24/7 *lifeline* voor burgers en hulverleners) te handhaven, nu en in de toekomst.

Geprioriteerde onderwerpen

In de multi-governance is een zestal lange termijn onderwerpen geprioriteerd, waar de leiding van de LMS expliciet op stuurt en zich op wil verantwoorden. Hieronder wordt per beleidsprioriteit samengevat wat de realisatieplannen zijn voor het jaar 2024:

1. **Het realiseren van het netwerk van tien meldkamers aangesloten op één landelijk IV- en ICT- netwerk**
   Er zijn op 1 januari 2024 7 van de uiteindelijk 10 meldkamers aangesloten op de landelijke IV- en ICT-infrastructuur. In 2024 wordt volgens de metaplanning *de bestaande* meldkamer Amsterdam aangesloten op de landelijke IV- en ICT-infrastructuur. Daarnaast zal er een noodzakelijke verbouwing in de meldkamer Den Haag gestart zijn. Gekozen is voor geen alternatieve huisvesting tijdens deze verbouwing, maar een carrousel aanpak. Het ontwerpproces is afgerond en in 2023 vindt de aanbesteding plaats die mogelijk door loopt in 2024.
   De *nieuwe* meldkamers van Midden-Nederland en Amsterdam worden volgens de metaplanning ná 2024 aangesloten (in respectievelijk 2025 en 2027).

2. **Het verbeteren van de beschikbaarheid van de meldkamer infrastructuur**
   Voor het verbeteren van de beschikbaarheid worden in 2024 de volgende stappen gezet:
   - Terugdringen Generieke Infrastructuur Meldkamer-incidenten (GIM) en vergroten beschikbaarheid (KPI 99,99%).
   - Uitvoering geven aan het plan rondom Regionale Standaard Omgeving (RSTO) volgens de gedefinieerde technische aansluitcriteria.
   - Evalueren en doorontwikkelen van het Separaat Meldkamer Portaal (SMP).
   - Uitvoering geven aan risico mitigatie (voorheen: segmentatie) infrastructuur.
   - Doorontwikkeling van Business IV-, Applicatie-en Technische architectuur (BIAT)
   - De meldkamers worden voorzien van Dual Vendor verbindingen waarmee het risico op uitval van dataverbindingen wordt verkleind.

- In afwachting van besluitvorming 2023: invoeren van end-to-end-monitoring van de meldkamerketen.

3. **Beheer C2000 en de opvolger ervan**
   - Zorgdragen voor- en het verbeteren van- een goede performance van C2000/ P2000.
   - In 2023 zijn alle radiobediensystemen (RABS) op de meldkamers aangepast voor het nieuwe C2000 (migratie RABS-en naar eOCS). 2024 Zal in het teken staan van het in beheer nemen en mogelijk uitbreiden van de RABS-en en het overnemen van restpunten van Programma Implementatie Vernieuwing C2000 (IVC) door de LMS.
   - Er is een landelijke objectieve systematiek afgesproken waarin disciplines met elkaar jaarlijks de dekkingsissues prioriteren die opgelost gaan worden. Dit wordt de Dekking Issue Prioritering Procedures (DIPP) genoemd. In het kader van DIPP worden de radiodekking verbeterd, o.a. door te werken aan oplossingen van dekkingsproblematiek op in totaal 31 DIPP locaties. De realisatie van de – naar verwachting – laatste 10 locaties loopt door in 2024 en verder.
   - LMS is betrokken bij-, en levert technische expertise aan-, het Programma Nieuwe Openbare Orde en Veiligheids- Architectuur (NOOVA) van Justitie en Veiligheid, dat zich bezighoudt met missie-kritische communicatie over een mobiel breedbandnetwerk (4G/5G en verder). Dit biedt tevens de basis voor het vervangen van C2000 door een missie-kritische toepassing op de communicatie platform.

4. **Verwerven en implementeren van het Nationaal Meldkamer Systeem (NMS) en het huidige GMS tot die tijd goed werkend houden**
   - Het volgens programmaplan doorlopen van de aanbesteding van NMS. In 2024 staat de fase van ‘realisatie’ gepland die door loopt in Q1 2025.
   - Het operationeel en technisch voldoende werkbaar te houden van GMS om de verwachte aanbestedingstijd voor NMS te overbruggen. Het vergroten van de stabiliteit GMS en Webservice door het doorvoeren van verbeteringen.

5. **Verbeteren van de informatiepositie van centralisten door verrijking in de ondersteunende informatie- en expertsystemen**
   Het beleid op deze voorziening is erop gericht de informatiepositie van de centralist zo goed mogelijk te verbeteren. De kernvraag is daarbij:hoe zorgt LMS voor de verrijking van de informatie voor centralisten verrijken, mono- en multidisciplinair, om te komen tot de juiste inzet. Het versterken van de veiligheidsrespons en het verbeteren van de keten is beoogd.

6. **Continuïteit en risicomanagement, zowel fysieke als virtuele (informatie)beveiliging**
   In 2024 worden, samen met het meldkamerveld, de volgende stappen gezet op het gebied van:
   1. Continuïteit en doorontwikkeling alarmnummer 112.
   2. business continuity management.
   3. beveiliging (informatiebeveiliging en fysieke beveiliging).
   4. gegevensverwerking/privacy.

Lange (beleids)lijnen

De meldkamerwereld is een wereld die enerzijds lange lijnen kent, anderzijds snel verandert. Een wereld waarin zowel de vraag- als aanbodzijde van nature gedifferentieerd en gecompartimenteerd functioneert en waarin het palet aan gebruikers en leveranciers eerder toe- dan afneemt. De LMS wil een adaptieve beheersorganisatie zijn, die zich continu kan aanpassen en mee kan bewegen met de behoeften en belangen van burgers, hulpverleners, centralisten en beheerders.

Planning & control

De planning & controlcyclus is ingericht op deze veranderlijke wereld met lange lijnen. Jaarlijks maakt LMS in afstemming met het meldkamerveld een meerjarig beheer- en bestedingsplan. Elke vier maanden rapporteert de LMS over de voortgang op de uitvoering. Daarnaast maakt LMS een jaarverantwoording over de realisatie van het beheer- en bestedingsplan die aan de multi-governance wordt voorgelegd. Deze jaarverantwoording is een verbijzondering van de jaarverantwoording politie over de bijzondere bijdrage Beheer meldkamers.

9 Personeel

9.1 Infographic personeel

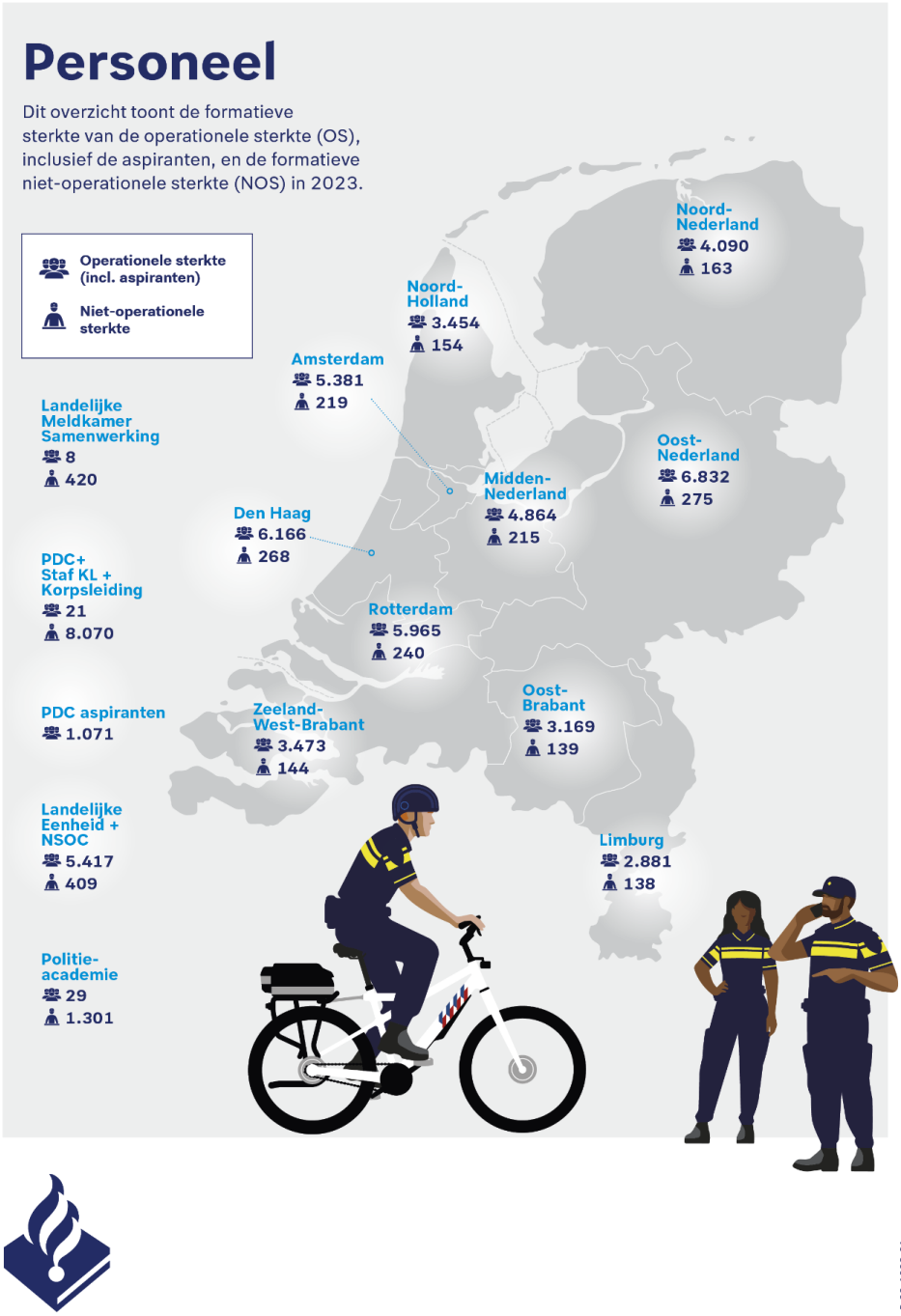

9.2 Strategisch organisatie- en personeelsbeleid

Strategisch Organisatie- en Personeelsbeleid
In- en externe ontwikkelingen vragen steeds meer om het samenbrengen van de opgave van het korps voor de komende korte en lange termijn, gekoppeld aan de juiste bemensing. Dit vormde de aanleiding voor de korpsleiding om te komen tot een Strategisch Organisatie- en Personeelsbeleid (SO&Pb) voor de periode 2021-2025/2030. Zowel korpsleiding als de bonden, de centrale ondernemingsraad en het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) hebben aandacht voor de capaciteit en samenstelling van het personeelsbestand binnen het korps en daarmee de feitelijke inzetbaarheid en bijdrage aan een veilige samenleving. Daarbij staat ook voorop dat de korpsleiding invulling wil geven aan haar verantwoordelijkheid ten aanzien van goed werkgeverschap. Met het oog op een krappe arbeidsmarkt is dit nadrukkelijk van belang.

Het continu verbinden van de organisatie aan de maatschappelijke opgave vraagt om een bewustzijn van wat er op de iets langere termijn te doen is en wat er in dit licht vandaag moet gebeuren om dat voor elkaar te krijgen. In een cyclisch proces (P&C cyclus van het korps) wordt per jaarschijf steeds uitgewerkt welke onderdelen in het specifieke jaar vanuit de 5 kernopgaven van het beleid (zie figuur hieronder) integraal moeten worden aangepakt om de koers uiteindelijk te bereiken en de slagkracht in de operatie te vergroten.

De prioriteit voor jaarschijf 2024 en verder ligt bij capaciteitsmanagement en alles wat bijdraagt aan duurzame inzetbaarheid van het korps, zoals de maatregelen van de arbeidsmarktstrategie, veilig en gezond werken, leiderschap en cultuur, sociale veiligheid en inclusie.

Strategische personeelsplanning
De strategische personeelsplanning vormt onderdeel van het SO&P-beleid. Het korps wil in staat zijn goed werk te leveren met bekwame medewerkers, in de juiste bezetting en met de noodzakelijke wendbaarheid. Het SO&P-beleid helpt het korps om klaar te zijn voor de veiligheidsvraagstukken van (over)morgen, binnen elk werkveld. Er is geen vast eindpunt, de politie is steeds adaptief ten aanzien van ontwikkelingen in de actuele veiligheidsvraagstukken. Het kabinet Rutte IV heeft hieraan bijgedragen door stevige investeringen in de politie, met extra politiemensen en versterking van een aantal belangrijke thema's, zoals Bewaken en beveiligen, Ondermijning, Mensenhandel en Zeden.

De politie en haar (gezags-)partners vinden dat de verankering in de wijk behouden moet blijven. Dit is noodzakelijk om een voor iedereen herkenbare, vertrouwde en gezaghebbende politie te zijn en daarmee een politie voor iedereen. De komende jaren ziet de politie zich gesteld voor een vraagstuk op inzetbaarheid en voldoende operationele capaciteit. De politie verwacht de komende jaren een flinke uitstroom. De realiteit is dat een groot aantal basisteams, die de basis vormen van het politiewerk op straat, onderbezet zijn of de komende jaren enige tijd onderbezet raken.

Door technologische ontwikkelingen kijkt de politie steeds meer naar bijvoorbeeld digitalisering en/of het inzetten van technologische middelen voor het realiseren van prestaties en het leveren van 'veiligheid'. Ook door het uitvoeren van pilots (o.a. VVC in Den Haag) wordt gekeken of het werk op een efficiëntere manier uitgevoerd kan gaan worden.
Om ervoor te zorgen dat de politie ook straks goed en juist bezet is, wordt er in 2024 en verdere jaren veel aandacht besteed aan de groei, de uitstroom, het vernieuwde politieonderwijs (niveau 4) en versterkte inzet op digitalisering. Naast een zeer grote instroom van aspiranten zet de politie in op zijinstroom op grond van de Executief Specifieke Inzet (ESI-aanstelling).

De strategische personeelsprognose, voor zowel de operatie als de bedrijfsvoering, geeft inzicht in de personeelssamenstelling en de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte aan in-, door- en uitstroom van personeel. E.e.a. is financieel vertaald in deze begroting.

Door de verhoogde instroom en de vernieuwde basisopleiding (niveau 4) stijgt de bezetting van eerst aspiranten en daarna de volwaardige operationele sterkte flink (zie bijlage 5). In de afgelopen jaren is de ingerichte en toegekende formatie (o.a. door motie Hermans) echter zodanig van omvang dat de formatie de bezetting gedurende de gehele begrotingsperiode (2024-2028) overstijgt.
Ondanks de verhoogde instroom van aspiranten en de vernieuwing inkorting van de basisopleiding (niveau 4) die een kortere opleidingstijd realiseerde, is de GGP in de gehele begrotingsperiode onderbezet. Een belangrijke reden hiervan is de interne doorstroom naar de Tactische Opsporing (deze begrotingsperiode 3.000 fte), een vakgebied dat al een aantal jaren is onderbezet.

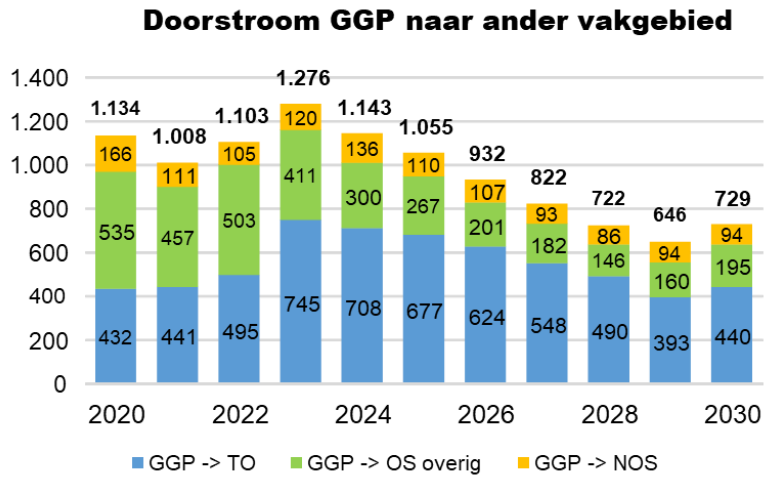

Operationele Sterkte (OS)[2]
In de periode van deze meerjarenbegroting (2024 t/m 2028) stromen opgeteld bijna 13.000 fte ervaren politiemensen uit, gelijkelijk verdeeld over pensioenuitstroom en overige uitstroom.
De pensioenuitstroom piekte in 2021 met een uitstroom van zo'n 1.700 fte. De komende jaren blijft de pensioenuitstroom hoog met gemiddeld 1.300 fte per jaar. Vanwege de personeelsopbouw, maar ook door afspraken die met de vakorganisaties zijn gemaakt over de regeling vervroegd uittreden (RVU).
Daarnaast heeft de krappe arbeidsmarkt in 2022 geleid tot een stijging van de overige uitstroom met ca. 35%, in vergelijking tot de jaren daarvoor. Dat percentage, 2,5%, is overigens nog steeds heel laag ten opzichte van de landelijke gemiddeldes. Aangezien die arbeidskrapte nog wel even aanhoudt, resulteert dat in een hoge overige uitstroom van gemiddeld 1.300 fte in de begrotingsperiode. Omdat de maximale capaciteit van de politieacademie al in de prognose is opgenomen wordt, duurt het langer voor die extra uitstroom opgevangen kan worden. Zelfs als het lukt om in deze arbeidsmarkt alle gewenste instroom te realiseren.
De overige (onvoorziene) uitstroom is zo goed mogelijk geprognosticeerd. Een exacte raming voor de komende jaren is niet mogelijk. Om beeld te krijgen bij de bandbreedte van de prognose zijn er een 'worst en een best case' scenario toegevoegd aan de prognose. Zie onderstaande grafiek.

[2] link naar TK 29628 nr. 160 dd 10 november 2009 «Operationele sterkte is het totaal aantal fte (bezetting) bij de Nederlandse Politie dat op enig moment is gekoppeld aan de operationele functies in het huidige landelijke functieoverzicht, waarbij onder operationele functies die functies vallen die een direct contact hebben met de burger en/of een directe inhoudelijke bijdrage leveren aan de primaire politietaak.»

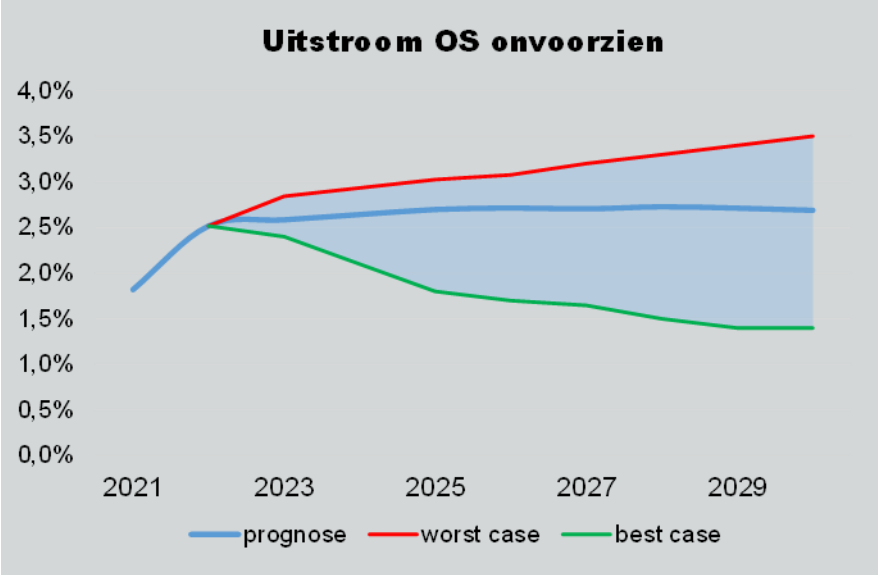

De bezetting van de operationele sterkte (inclusief aspiranten) groeit naar verwachting in de periode 2024-2028 met ongeveer 2.400 fte. Ondanks deze groei in de bezetting is er in 2028 nog sprake van onderbezetting in de operationele sterkte. Dit komt door de genoemde uitstroom gecombineerd met de stijging van de formatie. De onderbezetting wordt vanaf 2025 ingelopen. De bezetting van de aspiranten (medewerkers in opleiding) is tot en met 2026 hoger dan de formatie (overbezetting). Dat is nodig om de vervangingsvraag en de uitbreiding te realiseren.

Zoals voor de onvoorziene uitstroom, geldt er ook voor de verwachte instroom een onzekerheidsmarge. Aan de hand van een ‘worst en best case’ scenario geven onderstaande grafieken een beeld van de onzekerheidsmarge.

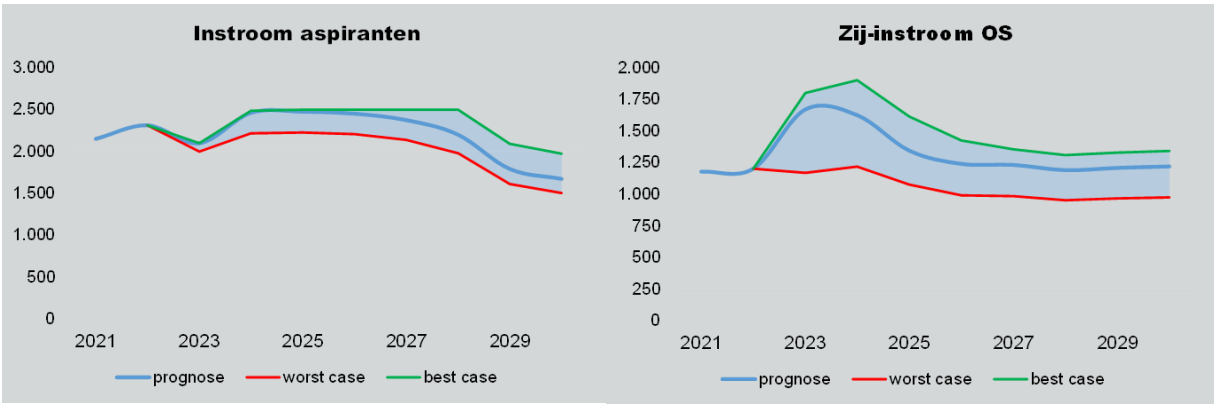

Gekoppeld aan deze marges voor de instroom vanuit aspiranten een zij-instroom is dan een marge in de groei van de bezetting. Deze is aangegeven in onderstaande grafiek.
In ‘best case’ stijgt de bezetting sneller dan verwacht, in ‘worst case’ langzamer.

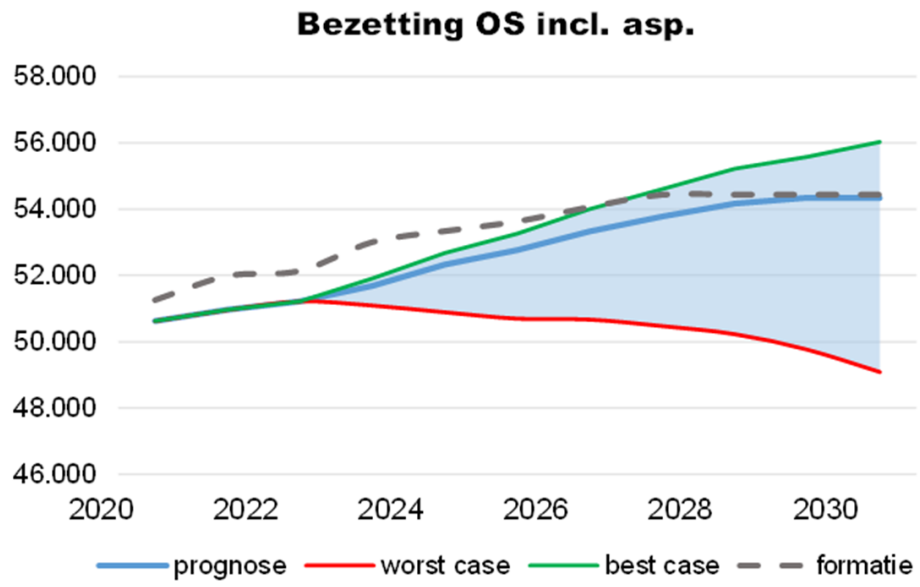

In de begrotingsperiode 2024-2028 stijgt de formatie van de operationele sterkte met 1.100 fte's. Onderdeel van deze stijging is de intensivering van de aanpak van ondermijning samen met partners in de veiligheidsketen in de Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC). Verder leiden maatschappelijke ontwikkelingen (toename bedreigingen) tot aanvullende gelden voor het contigent Personeelsbeveiliging (Bewaken en Beveiligen). Ook hebben moties uit de Tweede kamer (o.a. Hermans, Klaver, Mensenhandel) geresulteerd in extra uitbreidingen.

Er wordt maximaal ingezet om bij te sturen op de onderbezetting ten opzichte van de gestegen formatie. De verkorting van het basispolitieonderwijs (niveau 4) van drie naar twee jaar draagt bij aan een snellere balans tussen formatie en bezetting. Op basis van de strategische personeelsprognose wordt jaarlijks een instroomarrangement opgesteld zowel voor het Basis Politie Onderwijs (BPO) als voor de overige instroom dat opleidingscapaciteit van de Politieacademie vraagt. Dat arrangement geeft de benodigde instroom aan, rekening houdend met een maximale opleidingscapaciteit van 2.500 fte’s aspiranteninstroom per jaar. Tot en met 2026 is deze capaciteit maximaal nodig volgens de prognose.

Verder wordt maximaal ingezet op de zijinstroom. De benodigde zijinstroom ligt de komende jaren jaarlijks rond de 1.400 fte. In de zijinstroom wordt een expliciete keuze gemaakt voor meer HBO’ers. Daarbij wordt rekening gehouden met de wens vanuit de vakgebieden opsporing en intelligence tot meer HBO-instroom dan op grond van de doelformatie nodig zou zijn. Daarbij wordt geregeld gekozen om MBO-functies vacant te houden waardoor HBO-medewerkers kunnen instromen.

Niet-Operationele Sterkte (NOS)
Tot de NOS van de politie behoren o.a. alle ondersteunende bedrijfsvoeringsfuncties in het korps en de docentenfuncties bij de Ondersteunende dienst Politieacademie. Feitelijk alle functies die niet onder de definitie van de OS vallen.
Al een aantal jaren is de bezetting van de NOS hoger dan de formatie. Een deel van de NOS-overbezetting bij de Regionale Eenheden wordt gebruikt om de effecten van de onderbezetting in de OS te mitigeren. De NOS ondersteunt waar mogelijk de OS door taken over te nemen die niet noodzakelijkerwijs door een medewerker met een OS-functie hoeven te worden gedaan. Denk hierbij aan ondersteunende taken bij de leiding van de basisteams (waardoor zoveel mogelijk tijd aan de operatie besteed kan worden

Om de overbezetting te verminderen is in de strategische personeelsplanning een daalpad afgesproken. Politiechefs zijn verantwoordelijk voor het realiseren van het daalpad. Uiterlijk in 2024 dient de overbezetting op de NOS te zijn afgebouwd, dit wordt maandelijks gemonitord. Voor 2023 bedraagt de overbezetting 413 fte.
In het coalitieakkoord zijn extra middelen (en daarmee formatie) beschikbaar gesteld voor taakontwikkeling NOS waarmee vooral in het PDC bestaande (over)bezetting gedekt gaat worden. Daarnaast is er formatie-uitbreiding voor ICT-beheerstaken (o.a. in het kader van cybersecurity).

Modernisering sterktebegrip
Het sterktebegrip (het aantal fte's gekoppeld aan een operationele functie) beoogt een indicator te zijn van de operationele slagkracht van de politie. Een belangrijk aspect hierbij is een strikt onderscheid in Operationele Sterkte (OS) en Niet-Operationele Sterkte (NOS). Is er voldoende capaciteit[3] (OS) om aan de maatschappelijke opgave te voldoen. En kan er adequaat gereageerd worden als situaties daarom vragen. Het is evident dat het sterktebegrip een belangrijk stuur- en beheersinstrument is, zowel voor de politiek en de gezagen als voor de politie zelf.

Sinds de vaststelling van het sterktebegrip is de samenleving en daardoor ook de primaire politietaak wezenlijk veranderd. Vooral in het digitale domein hebben de laatste jaren veel ontwikkelingen plaatsgevonden. Een deel hiervan zijn werkzaamheden die vooral worden gedaan door medewerkers behorende tot de NOS.
Met name als het gaat om de digitalisering, lijkt het werk van sommige specialisten in de uitvoering vaak erg op het werk van sommige specialisten in de ondersteuning. De digitalisering in de samenleving heeft ook geleid tot veranderingen in de primaire politietaak. In gesprek met het ministerie van J en V zal worden nagegaan hoe het sterktebegrip, en daarmee de sturingsmogelijkheden op de operationele capaciteit, beter kunnen aansluiten op de praktijk.

Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie (LFNP)
Voor 2024 wordt ingebruikname van het doorontwikkelde domein Leiding en het nieuwe vakgebied voor politieondersteuning in het landelijk functiehuis beoogd. Verder wordt in 2024 gewerkt aan de doorontwikkeling van hoogwaardig specialisten (Operationeel Specialist B) binnen het functiehuis.

Professionaliseren capaciteitsmanagement
De vraag naar politiezorg is in principe oneindig, de capaciteit van de politie niet. De politie zegt graag bewust en vooraf 'ja' tegen burgers en bestuurders ten aanzien van taken die zij kan uitvoeren. De professionalisering van capaciteitsmanagement (CM) draagt hiertoe bij door een transparant en eenduidig keuzeproces te faciliteren. Door continu balans aan te brengen tussen de vraag naar politiecapaciteit en het aanbod van politiecapaciteit draagt CM bij aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers; het voorkomt overvraging van de organisatie en daarmee van individuele medewerkers.

Voor de ontwikkeling van CM is al in 2018 een visiedocument vastgesteld, waarin verantwoord kiezen, flexibiliseren, kostenbewustzijn, ruimte geven en medewerkerswelzijn centraal staan om de prestaties te realiseren. Succesbepalende activiteiten daarbij zijn procesbeschrijving capaciteitsmanagement, sturing met capaciteitsmanagement en cultuurontwikkeling. In 2022 en 2023 zijn op dit gebied diverse stappen gezet. Zo worden in 2023 met de nieuwe tools tactische jaarplannen voor 2024 opgesteld, met ondersteuning vanuit het landelijke programmateam.

Voor het jaar 2024 is de vervanging van de CM-systemen voorzien. Hiervoor is in een eerder stadium een Europese aanbesteding gemaakt. Tenslotte zullen medio 2024 de opleidings-, evaluatie- en borgingsactiviteiten worden uitgevoerd.

[3] Capaciteit kan zowel verwijzen naar formatie als bezetting. De OS definitie gaat uit van bezetting.

Politievrijwilligers
Om tot uitbreiding van het aantal politievrijwilligers te komen wordt een plan van aanpak opgesteld om de instroom en inzet van politievrijwilligers te borgen, te vergroten en te verbreden. Het plan van aanpak, opgezet als een werkplan met concreet uit te voeren maatregelen op korte en langere termijn wordt in nauwe samenwerking tussen de politie, de vakbonden en het ministerie vormgegeven.

De visie op politievrijwilligers zal worden herijkt met als doel om tot prioritering in de acties en commitment te komen. Om tot een uitbreiding te komen zal er, in verband met de noodzaak om voorrang te geven aan het opleiden van beroepskrachten, op de korte termijn vooral ingezet worden op executieve politievrijwilligers met specifieke inzetbaarheid en in de ondersteuning. Daarnaast is het naar verwachting vanaf medio 2023 mogelijk om politievrijwilligers met een ATH-BOA aanstelling te kunnen laten instromen, zodat dat aantal ook kan stijgen. Executief generiek inzetbare politievrijwilligers zullen vooral worden geworven onder de beroepskrachten die de politieorganisatie verlaten. Dat zijn veelal medewerkers die met pensioen gaan.

CAO
Op 30 juni 2024 loopt het huidige arbeidsvoorwaardenakkoord af. Het uitgangspunt is dat voor het aflopen van dit akkoord, dus voor juli 2024, een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord wordt afgesloten.

9.3 Stelsel beroepsgerelateerde gezondheidsklachten

In 2023 is de juridische uitwerking van de nieuwe werkwijze beroepsgerelateerde gezondheidsklachten afgerond en vastgelegd in de rechtspositie (AMvB en Regeling), waarna de nieuwe werkwijze in werking treedt. Er komt een overgangsrecht zodat politiemedewerkers niet tussen wal en schip geraken. Al lopende zaken (restschade) worden in het licht van de nieuwe werkwijze bezien en daarvoor zal een overgangsbeleid van kracht worden. Volgens afspraak zullen de gewenste effecten van de nieuwe werkwijze met betrokken partijen worden gemonitord en geëvalueerd.

Specifieke Aandacht en Zorg: Doorontwikkeling zorgketen
De politie heeft eind 2022 besloten op het “Grof ontwerp herinrichting zorgketen” zoals dat is opgeleverd door het programma “Specifieke Aandacht en Zorg” (SpAZ). In komende jaren zal de doorontwikkeling van de zorgketen ter hand worden genomen, met als kernpunt ‘de medewerker centraal’. Dit zal tot uiting komen in de wijze waarop preventie, verzuimbegeleiding, re-integratie en herplaatsing worden ingericht. Concrete veranderingen betreffen onder meer de inrichting van een intern gecertificeerde arbodienst, het instellen van zorg coördinatoren, de inrichting van teams preventie en vitaliteit bij de eenheden en de aanschaf van een casemanagement systeem.
Er is drie jaar uitgetrokken voor deze transitie, met een start in maart 2023. Naast de structurele meerkosten voortkomend uit de beoogde veranderingen, worden voor de eerste drie jaren extra middelen ingezet voor de tijdelijke benodigde (extra) capaciteit voor de transitiefase en voor de inspanning om gecertificeerd te worden.

9.4 Integriteit en klachtbehandeling

Integriteit
In 2023 is het vernieuwde stelsel integriteit in werking gebracht samen met de interne- en externe partners. Op basis van de ontwikkelagenda voor integriteit, die in 2023 is gemaakt, zal in 2024 gericht gewerkt worden aan de realisatie van concrete verbeteringen en veranderingen op thema's van het integriteitsstelsel zoals o.a. preventie en interne onderzoeken. Het proces van het vaststellen van de ontwikkelagenda 2024 en alle sub-thema's is nog niet afgerond. Er zal in nauwe afstemming met de stakeholders geprioriteerd en gekozen moeten worden. In ieder geval wordt er voor de aanpak van politiële corruptie een Fieldlab opgezet over een werkwijze rondom het onderscheid maken tussen 'goed' en 'kwaad' (Nemesis werkwijze). Om dit vervolgens toepasbaar te maken en te verankeren binnen de politie. Daarnaast wordt er in samenwerking met het kenniscentrum 'mens en organisatie' van de Politieacademie onderzoekscapaciteit op het thema politiële corruptie ingezet met als doel te leren hoe de politie de organisatie én haar medewerkers nog beter kan beschermen tegen deze specifieke vorm van corruptie.
Door middel van het inzetten van actieve compliance zal de kwaliteit op het werkproces interne onderzoeken verder worden verbeterd. Hier is middels de review interne onderzoeken al mee gestart, maar dit zal na de afronding van deze review een structureel karakter krijgen. In 2024 zal het casemanagement systeem van het werkproces interne onderzoeken (Delta) worden verbeterd en zal parallel hieraan worden onderzocht of hier in de toekomst een ander systeem voor nodig is.
Ten slotte zal ook het Landelijke Team Interne Onderzoeken worden geëvalueerd en- indien nodig - worden verbeterd.

Klachtbehandeling
Een transparante klachtenprocedure draagt bij aan het vertrouwen in en het lerend vermogen van de politie. De Inspectie van Justitie en Veiligheid presenteert in 2023 het onderzoeksrapport over de kwaliteit van de klachtbehandeling en de opvolging van de toezeggingen van de Minister over de klachtbehandeling. De uitkomsten van het Inspectierapport worden in 2023 in het landelijk themaoverleg voor klachten besproken en vertaald naar concrete landelijke verbeteractiviteiten voor 2024. De opvolging van de aanbevelingen van de Nationale ombudsman over professionele klachtbehandeling wordt hierin meegenomen.
In 2024 wordt de uitvoeringsregeling klachtbehandeling politie intern geëvalueerd en wordt de regeling in lijn gebracht met de aanbevelingen van de Inspectie en de gewenste uitvoeringspraktijk.
In het kader van de Wet Open Overheid is de politie vanaf 1 januari 2024 verplicht om oordelen over klachten actief te publiceren. Op dit moment wordt de impact hiervan voor het proces klachtbehandeling onderzocht, zodat kan worden vastgesteld wat per 1 januari 2024 nodig is te organiseren.
Burgers zijn mondiger en veeleisender geworden en laten zich ook steeds vaker bijstaan door belangenbehartiger of advocaat. Burgers die zich met hun klacht bij de politie melden zijn daarnaast vaker verward, intimiderend en bedreigend. Klachtbehandelaars hebben daarom te maken met aanhoudend en grensoverschrijdend klaaggedrag. In 2024 is het professioneel begrenzen van aanhoudend en overschrijdend klaaggedrag vast onderdeel van het opleidingsplan voor klachtbehandelaars binnen de politie. De politie maakt hiervoor o.a. gebruik van de expertise van de Nationale ombudsman.

9.4.1 Stelselherziening geweldsaanwending politie

In de afgelopen jaren heeft de politie samen met OM, KMar en het Ministerie van JenV gewerkt aan de stelselherziening geweldsaanwending politie. Met de inwerkingtreding van de Wet geweldsaanwending opsporingsambtenaar en de tweede tranche van de Ambtsinstructie op 1 juli 2022 is de stelselherziening geweldsaanwending voltooid. Hiermee zijn de doelstellingen van de stelselherziening nog niet gerealiseerd. De politie zal binnen het Herziene Stelsel Geweldsaanwending - zeker nog een aantal jaren – moeten blijven werken aan het beter verantwoorden en leren van geweld.
Er is daarom een nieuw programma gestart, het programma ‘Beter verantwoorden en leren van geweld’.
Dit programmaplan wordt in de komende jaren doorontwikkeld. Het plan anticipeert hierop voor zover mogelijk is. In het kader van dit plan zal in 2024 een Evaluatieonderzoek worden uitgevoerd naar de implementatie van de Ambtsinstructie Tranche II, en zal een aanvang worden gemaakt met de introductie van een periodiek terugkerende stakeholdersanalyse.
De structurele kosten van de inzet op dit thema zijn € 3,4 mln..

10 Materieel

10.1 Uitrusting

Geweldsmiddelen en uitrusting
Agenten staan in de frontlinie en zijn daar aangewezen op zichzelf, collega's en de uitrusting die zij bij zich dragen. Daarbij is van belang dat het uniform en de uitstraling een belangrijke uitdrukking van de politie is die wij willen zijn.

Onderzoeksprogramma
Ontwikkelingen in de fysieke en digitale wereld gaan snel en hebben grote impact, ook op het politiewerk op straat. Wat betekent dat voor de agent van de toekomst en welke implicaties heeft dat voor de uitrusting van agenten? Met de start van het 4-jarige onderzoeksprogramma 'agent van de toekomst' wordt antwoord gegeven op deze vragen en komt men tot verschillende concepten en visies op de agent van de toekomst.
De politie is hierdoor in staat om te anticiperen op aanstaande ontwikkelingen en deze te duiden in het kader van operationele veiligheid en effectiviteit. De consequenties op mens, middelen en organisatie worden geanalyseerd. Dit leidt tot inzichten in welke ontwikkelingen de grootste potentie en impact hebben op het politieoptreden. Zo kan de politie tijdig voorsorteren op ontwikkelingen en keuzes en prioriteiten stellen voor de lange termijn. Er is daarmee een optimale ondersteuning van de frontlinie door toepassing van wetenschap en technologie. Deze aanpak leidt tot een optimaal, modern en digitaal fit politiekorps.

Veilig en gezond werken
Uitwerkingen uit het onderzoeksprogramma dragen bij aan betere arbeidsomstandigheden en aan oplossingen voor actuele problemen rondom het draagcomfort van de uitrusting. Als onderdeel daarvan wordt de vervanging van het huidige veiligheidsvest voorbereid en in de komende jaren gerealiseerd. Op basis van onderzoek wordt ingezet op een lichter vest met mogelijkheden om de uitrusting van het koppel op het vest te dragen. Daarmee kunnen agenten zelf het gewicht beter verdelen over het lichaam en worden gezondheidsproblemen voorkomen.

Geweldsmiddelen
De implementatie van het stroomstootwapen wordt in 2023 afgerond. Ongeveer 17.000 collega's zijn dan opgeleid en de basisteams zijn voorzien van circa 3.200 stroomstootwapens. Na afronding van de implementatie wordt een evaluatie gestart waarin in meer brede zin gekeken wordt naar de geweldsaanwendingen en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn.
In 2022 zijn de waterwerpers buiten gebruik gesteld vanwege zorgen over de veiligheid voor medewerkers. Sindsdien wordt gebruik gemaakt van bijstand uit België en Duitsland. In de komende jaren worden de 6 waterwerpers vervangen door nieuwe waarbij de eerste nieuwe waterwerper vanwege lange levertijden verwacht wordt in 2025. In de tussentijd blijft de politie zoeken naar tijdelijke oplossingen.

10.2 Huisvesting

De politie is een organisatie die diep in de maatschappij verankerd en sterk in beweging is. Dit om optimaal in te kunnen spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen op terreinen als openbare orde en veiligheid, maar ook op het gebied van duurzaamheid of de arbeidsmarkt. Huisvesting moet deze ontwikkelingen optimaal ondersteunen en waar dat kan als katalysator fungeren. Huisvesting is en blijft daarbij een belangrijke uitdrukking van de fysieke nabijheid en zichtbaarheid van de politie voor de burger.

De politie heeft met verschillende uitdagingen te maken op het gebied van huisvesting. Het hybride werken is inmiddels op veel plekken in de organisatie ingeburgerd, maar vraagt ook om geschikte huisvesting. De Europese en nationale ambities op het terrein van duurzaamheid zijn verhoogd en verbreed. De energiekosten zijn mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne aanzienlijk gestegen en onzeker. Ook de kosten van bouw en onderhoud stijgen al jaren. Daarnaast zijn mensen, materieel en grondstoffen in de bouw beperkt. Ook is de ruimte voor geschikte locaties voor de politiehuisvesting door de groeiende ruimtelijke druk in Nederland schaars.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden is in 2022 het Programma Toekomstbestendige Huisvesting gestart. Dit wordt in 2023 afgerond met geactualiseerde beleidskaders en huisvestingsplannen per eenheid. 2024 en verder zullen in het teken staan van de realisatie van deze meerjarige plannen. In de periode tot en met 2026 zal daarbij een groot deel van de projecten bepaald worden door het realiseren van de afspraken met de rijksoverheid uit de zogenaamde portefeuilleaanpak voor de verduurzaming van het vastgoed.

Huisvesting per eenheid

Huisvesting

Dit overzicht geeft de huisvestingsportefeuille van de politie per eenheid weer (31 december 2022).

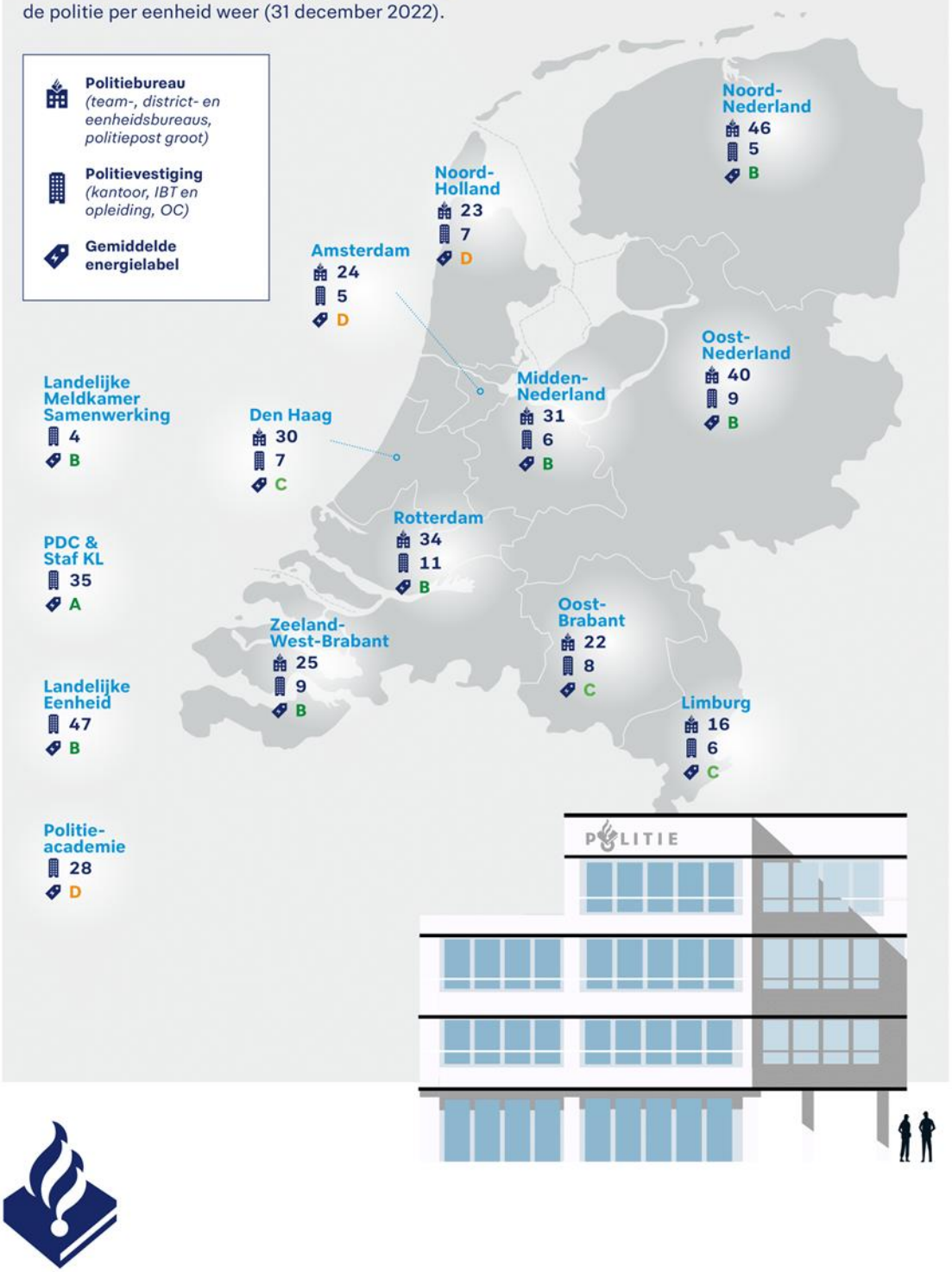

P-23-1923-02

10.3 Vervoer per eenheid

Met het strategisch voertuigenplan is een normeringsmodel ontwikkeld dat beoogt om teams onder vergelijkbare omstandigheden gelijke vervoermiddelen te verstrekken. De eenheden hebben tot op teamniveau zelf invloed op de voertuigmix binnen het normeringsmodel, zij hebben invloed op de beschikbare middelen en maken daarin de keuze tussen kwaliteit en kwantiteit. De methodiek van dit normeringsmodel wordt in de komende jaren uitgebreid naar de andere middelen. Voor vaartuigen is een position paper opgesteld, waarmee de eerste stappen gezet zijn naar het strategisch vlootplan, waarna deze ook opgenomen kunnen worden in het normeringsmodel.

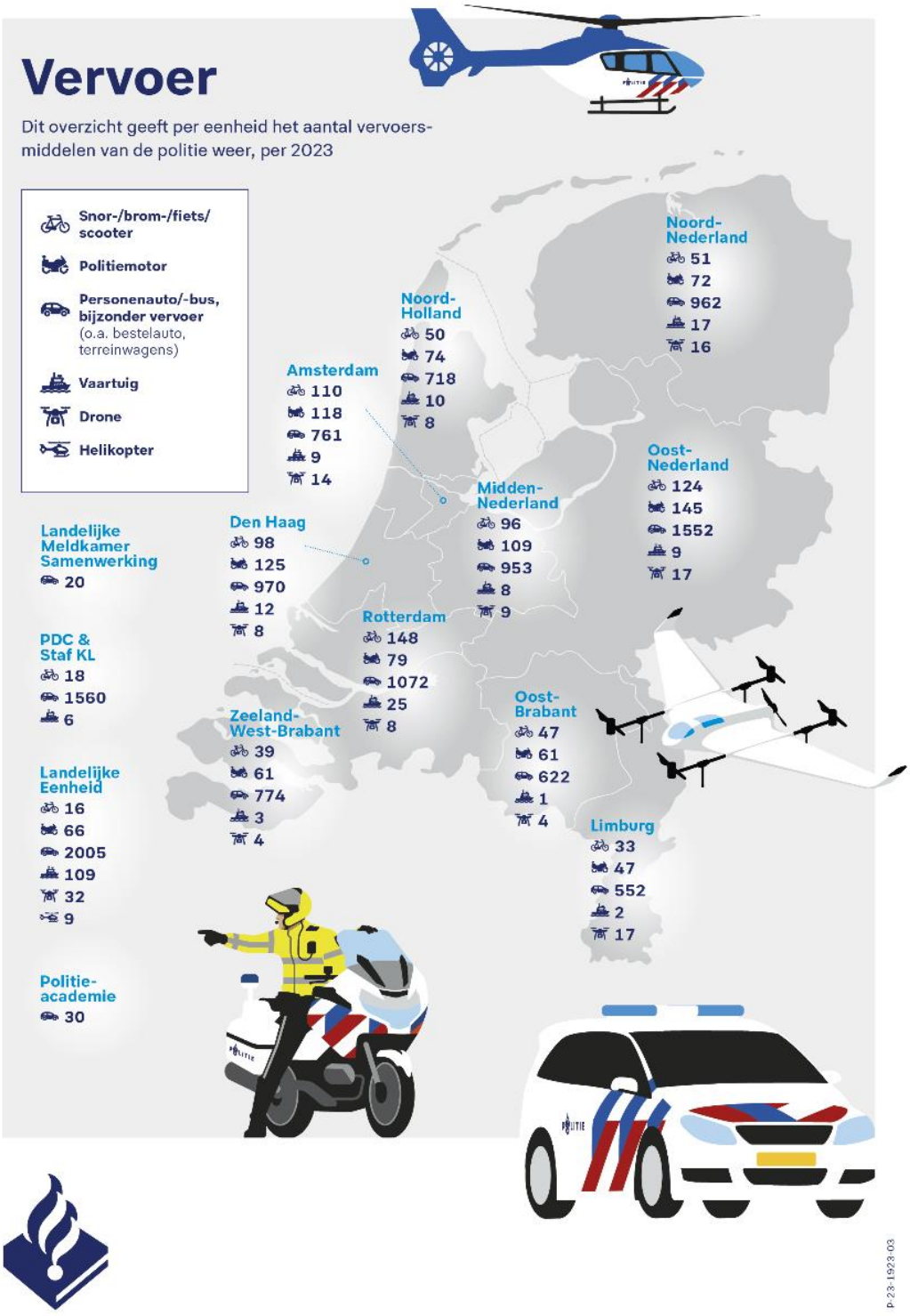
Vervoer
Dit overzicht geeft per eenheid het aantal vervoers-middelen van de politie weer, per 2023
Snor-/brom-/fiets/ scooter
Politiemotor
Personenauto/-bus, bijzonder vervoer (o.a. bestelauto, terreinwagens)
Vaartuig
Drone
Helikopter
Noord-Nederland 51 72 962 17 16
Noord-Holland 50 74 718 10 8
Amsterdam 110 118 761 9 14
Midden-Nederland 96 109 953 8 9
Oost-Nederland 124 145 1552 9 17
Den Haag 98 125 970 12 8
Rotterdam 148 79 1072 25 8
Landelijke Meldkamer Samenwerking 20
PDC & Staf KL 18 1560 6
Zeeland-West-Brabant 39 61 774 3 4
Oost-Brabant 47 61 622 1 4
Limburg 33 47 552 2 17
Landelijke Eenheid 16 66 2005 109 32 9
Politie-academie 30
P-23-1923-03

11 Bedrijfsvoering

11.1 Ontwikkelprogramma bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de politie zorgt ervoor dat de (politie)medewerkers en andersoortige afnemers die gebruik maken van de diensten van de politie (zoals de Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC) en de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS), optimaal worden ondersteund bij de uitvoering van hun werkzaamheden.
De bedrijfsvoering draait om het ontwikkelen, implementeren en ondersteunen van én adviseren over bedrijfsvoeringsprocessen en - producten. In dit hoofdstuk wordt de bedrijfsvoering van de politie toegelicht. Als eerste komt de ontwikkelagenda bedrijfsvoering aan bod, waarbij de belangrijke opgaven in de bedrijfsvoering voor de komende jaren kort worden toegelicht.

Ontwikkelagenda Bedrijfsvoering
De bedrijfsvoering zorgt voor optimale ondersteuning van de politieorganisatie en haar medewerkers, inclusief de middelen die zij nodig hebben om hun werk te kunnen doen.
Op basis van de meerjarige strategische agenda van de politie en meerjarige strategieën op de verschillende bedrijfsvoeringsdomeinen, voert het korps de komende jaren de ‘Strategische Agenda Bedrijfsvoering 2030’ uit. Deze SABV2030 bevat zes thema’s die rode draden vormen in elke vorm van doorontwikkeling van de bedrijfsvoering binnen de politie:

- Maatschappelijk verantwoord
- Digitale transformatie
- Leiderschap & intern vertrouwen
- Continuïteit
- Wendbaar & snel
- Verbonden vanuit vakmanschap

Op al deze thema’s vinden veranderingen plaats. Vanuit diverse concrete en integrale, meerjarige bedrijfsvoeringkernopgaven (BKO’s) en programma’s draagt de bedrijfsvoering bij aan de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering ten behoeve van de gehele organisatie.
Voorbeelden van BKO’s zijn de verduurzaming, de realisatie van Open op Orde en de uitvoering van het programma Modernisering informatiesystemen bedrijfsvoering. De komende jaren investeert de politie in de verdere uitwerking van deze zes thema’s uit de SABV2030 en daarmee in de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering.

Binnen de bedrijfsvoering is het PDC de interne dienstverlener. In de doorontwikkeling van de dienstverlening speelt de integrale Dienstverleningstafel een belangrijke regierol. In 2024 ligt de focus van de integrale Dienstverleningstafel op het verbeteren van de dienstverlening aan het veranderende klantlandschap, het klantenperspectief en de klantverwachting. De samenwerking en verbinding tussen het PDC en de diverse klantgroepen wordt geoptimaliseerd. Ook wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan een wijze van uitvoering, die hier goed op is uitgerust.

Het uitvoeren van het strategisch organisatie- en personeelsbeleid is één van deze complexe meerjarige opgaven. Daarmee zorgt de politie voor passende bemensing, de instroomopgave voor

2024 (en verder), het op lange termijn werven van voldoende gekwalificeerde mensen op de juiste plek, het actuele uitstroomvraagstuk, de impact van digitalisering op het politiewerk en het beter in balans brengen van werk, capaciteit en middelen.

Om ervoor te zorgen dat de informatievoorziening de bedrijfsvoeringprocessen integraal ondersteunt, is de modernisering van de informatievoorziening bedrijfsvoering (MIB) een ander belangrijk meerjarig speerpunt van de bedrijfsvoering. Het veranderprogramma MIB geeft vorm aan een meer flexibele en wendbare informatievoorziening voor de bedrijfsvoering waarin ketenprocessen centraal staan en waarmee de administratieve lastendruk binnen bedrijfsvoering en operatie wordt verlaagd. Dit vraagt de komende jaren zowel wijzigingen in werkzaamheden, processen en ondersteunende ICT-voorzieningen als veranderingen in de organisatorische inrichting van de bedrijfsvoering. Het veranderprogramma MIB is benoemd als één van de korpsprioriteiten op het gebied van doorontwikkeling van bedrijfsvoering.

Naast het werken aan een integrale informatiehuishouding is het verstevigen en op orde houden van het fundament van de ICT van de politie van groot belang zodat de integriteit, beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en beveiliging van de informatie(voorziening) in de organisatie is verankerd, waardoor datalekken en ander oneigenlijk gebruik van politie-informatie zo goed mogelijk wordt voorkomen. Langdurige en intensieve aandacht voor Cybersecurity zal in 2024 en ook daarna blijvend inspanningen vereisen.

Andere BKO's binnen de bedrijfsvoering zijn o.a. Duurzaamheid, Door ontwikkelen Begroten en Budgetteren (DoBB) en de relatie naar het flexibiliseringsmodel.
Bij het realiseren van deze veranderopgaven zet de bedrijfsvoering in op het continu meten van de met deze opgaven beoogde effecten en de bijdrage ervan aan het realiseren van de ontwikkelagenda bedrijfsvoering/ SABV2030. Actief en met veel belangstelling wordt de ontwikkeling gevolgd hoe het Korps om wil gaan met Rijker verantwoorden. Een extra element om daar waar nodig tijdig en adequaat bij te kunnen sturen, zodat doelen en effecten daadwerkelijk worden gerealiseerd en daarmee bedrijfsvoering zo optimaal mogelijk bijdraagt aan goed politiewerk.

In 2024 en volgende jaren zijn de speerpunten van de bedrijfsvoering:
- Het uitwerken en realiseren van de ambitie van de Strategische Agenda Bedrijfsvoering 2030
- Doorontwikkelen van de dienstverlening door het werken met een integrale Dienstverleningstafel waarmee de verbinding met de diverse klantgroepen wordt geoptimaliseerd en zodoende gericht werk wordt gemaakt van impactvolle dienstverlening, in samenhang met het doorontwikkelen van begroting en budgettering (DoBB);
- Inzetten op het aantrekken en behouden van een passende bemensing door zo veel mogelijk te voldoen aan de vijf HRM kernopgaven:

I. De politie steeds goed en juist bezet,
II. Politie duurzaam inzetbaar,
III. Bekwame politie, nu en in de toekomst,
IV. Wendbare politie die flexibel inspeelt op ontwikkeling
V. Effectieve sturing: opgave, talent en budget steeds met elkaar verbonden en tegelijkertijd de instroomopgave voor 2023 te realiseren; er ligt een meerjarige lijn op de vijf thema's en jaarlijks wordt voor die thema's een jaarschijf opgesteld.

- De vervanging en/of modernisering van de bedrijfsvoeringsystemen, zoals het zorgen voor één modern HR-systeem dat de verouderde HR-systemen gaat vervangen (HCM) en de verdere voorbereiding op de vervanging van het Financieel Management Systeem en Proqurement 2 Pay (FMS+). Ook aanpassingen en impact ervan op de organisatorische inrichting en de huidige werkzaamheden en bedrijfsprocessen worden hierin meegenomen. Doel is om met de nieuwe ICT-systemen processen beter te ondersteunen, wat leidt tot meer gebruikersgemak voor de politiemedewerker. Voor de modernisering van de informatievoorziening Bedrijfsvoering is als onderdeel van de integrale businesscase een meerjarige roadmap opgesteld en zijn meerjarige middelen aan deze veranderopgave gekoppeld.
- Verstevigen en op orde houden van het fundament van de ICT van de politie door specifieke focus op de cybersecurity om de continuïteit en stabiliteit van de systemen te waarborgen, de politie informatie te beveiligen en datalekken en ander oneigenlijk gebruik van politie informatie te voorkomen.
- Financiële integraliteit en vergroten van de transparantie.

11.2 Doorontwikkelen Begroten en Budgetteren

In lijn met de adviezen van de Commissie Schneiders en de conclusie van de commissie Kuijken richt het programma Doorontwikkelen Begroten en Budgetteren zich op hun advies: “schep ruimte voor flexibiliteit en maatwerk binnen nationale kaders”.

De doelstelling van het programma Doorontwikkelen Begroting en Budgettering (DoBB) is het beter in positie brengen van de Politiechef en (operationele) lijnchefs richting het lokaal gezag over de inzet van mensen en middelen. Dit gebeurt vooral door het verstrekken van inzichten die een feitelijke basis bieden voor het maken van keuzes in de mix van mensen en middelen en door toe te werken naar een meer op grondslagen gebaseerde budgetsystematiek.

De onderwerpen waarmee DoBB zich in 2024 voornamelijk bezig houdt, zijn hieronder kort toegelicht:

Vergroten inzichten personele lasten inclusief financieel kader
De bedoeling is om te kijken of en waar sturing gezet kan worden op de personele lasten, bezien vanuit wat er nodig is om invulling te geven aan “goed politiewerk” en de keuzes die daarin gemaakt moeten/kunnen worden. Dit project is een start voor het verkennen van budgetsturing op personele inzet. Waarmee we niet alleen onze over- of onderbezetting in fte’s maar ook financiële bezettings- en prijsverschillen gaan zien en begrijpen op de verschillende dwarsdoorsnedes van onze organisatie.

Flexibiliseren, sturen en beheersen politiecapaciteit
Er bestaat behoefte aan meer flexibilisering van de inzet van onze mensen om onze kernactiviteiten beter uit te voeren, beter te sturen en beter te beheersen. Het vergroten van inzicht in de personeelslasten en begroten op basis van formatie zijn een belangrijk onderdeel van de bredere ontwikkeling inzake flexibiliseren, sturen en beheersen van politiecapaciteit.
Het doel van de bredere ontwikkeling is om vanuit inzicht en een financieel kader naar flexibilisering met betere beheersing en sturing op de budgetten voor politiecapaciteit te realiseren.

Dit langs de weg van:
- Inzicht: verkennen inhoud, behoeften en belemmeringen 2022/2023
- Per 2024 de doorrekening van de formatie mee te nemen in de begroting (zie ook paragraaf 11.2.1)
- Transparantie: oefenen binnen centraal budget 2024
- Zeggenschap: trekkingsrechten voor de eenheden binnen centraal budget 2025
- Budgetteren: als blijkt dat zeggenschap bij de eenheden nog onvoldoende bijdraagt, wordt decentralisatie van het budget 2026 overwogen

Inzicht in de kosten van de producten en diensten van het PolitieDienstenCentrum
Dit start met het inzicht in de producten en diensten van het PDC en het vervolgens toerekenen van kosten aan de producten en diensten. Zodra duidelijk is welke eenheden, welke producten en diensten afnemen, is er tevens inzicht in de integrale kosten van eenheden.

Doorontwikkeling budgetsystematiek eenheden
Per 2023 is een nieuwe budgetsystematiek opgeleverd voor de eenheden. Stap voor stap wordt het eenheidsbudget verbreed met bijvoorbeeld budget voor interne producten en diensten. Dit budget beslaat niet de vaste personele kosten, hiervoor geldt bovenstaande alinea *"Flexibiliseren, sturen en beheersen politiecapaciteit".*

Doorontwikkeling inzichten in het informatiedashboard ten behoeve van lijnchefs
Logica, onderbouwing en onderlinge samenhang van de inzichten die het dashboard biedt, worden verbeterd.

11.2.1 Doorrekening van de formatie

In bovenstaande paragraaf is, als onderdeel van de ontwikkelingen van het doorontwikkelen van de begroting en budgettering, aangegeven dat vanaf 2024 de personele lasten berekend worden op basis van de formatie. Omdat dit het eerste jaar is, wordt dit in deze paragraaf toegelicht.
Het doorrekenen van de formatie brengt een aantal nieuwe overwegingen met zich mee.
Daarnaast is het van belang op te merken dat de eerste keer doorrekenen en verwerken van de formatie in de begroting een leerproces is. Ongetwijfeld komen er de komende maanden en het eerste uitvoeringsjaar 2024 punten omhoog die we nu nog niet kunnen voorzien. Dat kan leiden tot aanpassingen van de werkwijze in de begroting 2025-2029.
Het doorrekenen van de formatie is een belangrijk onderdeel van de bredere ontwikkeling van flexibiliseren, sturen en beheersen van politiecapaciteit. Tegelijk is dit een belangrijke stap in de verbetering van de beheersing, sturing en verantwoording van de vaste personele lasten.

Er is een financieel kader, begrensd door de bijdragen die het korps ontvangt, waarbinnen we keuzes maken, met inachtneming van inhoudelijke spelregels, voor de inrichting en inzet van mensen en middelen ten behoeve van het invullen van goed politiewerk. De geplande/voorziene keuze voor werkzaamheden en de daarvoor benodigde personele capaciteit wordt weergegeven als de formatie.

De formatie is de vastgestelde personele sterkte, gespecificeerd naar organisatieonderdeel en LFNP functie. En geeft aan hoeveel fte's in totaal beschikbaar zouden moeten zijn voor het uitvoeren en ondersteunen van alle politietaken. De formatie is daarmee de basis voor de aantal fte's die gebruikt wordt om tot het totale formatiebedrag te komen. Daarvoor is de doelformatie gebruikt, dat is de vastgestelde formatie aangevuld met voorzienbare aanvullingen die nog daadwerkelijk en in detail ingericht moeten worden. Om tot een prijs te komen is per (LFNP) functie een normprijs berekend. Daarbij is zo dicht mogelijk bij de werkelijke prijs gerekend op basis van de vaste personele kosten.

Door de formatie door te rekenen en op te nemen in de begroting wordt duidelijker welke formatie voorzien is om alle taken uit te voeren, en wat deze formatie mag kosten. Afgezet tegen de omvang en kosten van de bezetting is dat een bron van (sturings)informatie. Het doel is en blijft om formatie en bezetting in balans te hebben.

In de toelichting op het exploitatieresultaat (paragraaf 12.3) staat toegelicht hoe we omgaan met het verschil tussen de kosten van de formatie en de kosten van de bezetting.

11.3 Duurzaamheid

Duurzaamheid is een opgave die onder andere gaat over klimaat, schaarste, diversiteit, gezondheid en veiligheid. Het gaat erom dat we huidige en toekomstige generaties niet de mogelijkheid ontnemen om in hun levensbehoeften te voorzien. Om als werkgever toekomstbestendig te blijven en bij te dragen aan een toekomstbestendige samenleving, geeft de politie duurzaamheid een plaats in de gehele strategie van de organisatie.

Om als politie een aantrekkelijk werkgever te blijven en te kunnen blijven functioneren is het van belang om mee te bewegen met deze veranderingen. Duurzaamheid, klimaatverandering, energiearmoede en schaarste in grondstoffen zijn allemaal elementen die de afgelopen jaren een steeds grotere rol hebben gekregen. Ook met het oog op schaarste in brandstoffen zoals bijvoorbeeld diesel is het van belang voor de continuïteit van de operatie om zo min mogelijk afhankelijk te zijn van schaarse, fossiele brandstoffen. Met de juiste strategie wordt niet alleen de negatieve milieu-impact verminderd, de risico's verkleind maar ook de kansen vergroot.

11.3.1 Bedrijfsvoering

Duurzaamheid is een onderwerp dat steeds belangrijker wordt en de politie belangrijk vindt. Dat is ook in het Coalitieakkoord van het huidige kabinet te lezen met aangescherpte doelstellingen en ambities. Ook de politie zal aangesproken worden op de wijze waarop zij haar bijdrage levert. Om tot een doelmatige verduurzaming te komen zet de politie in op die onderwerpen waar ze de meeste impact heeft en waar op de korte termijn de meeste resultaten gehaald kunnen worden.

De hoofdoelstellingen zijn:

- 60% CO2 reductie in 2030 t.o.v. 1990[4].
- Klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2050.

[4] Voor politie geldt meetmoment t.o.v. 2018 in plaats van 1990, omdat voor 2018 geen betrouwbare gegevens beschikbaar zijn.

Verduurzaming Huisvesting
Politie streeft naar 60% CO2-reductie in 2030 en 95% CO2-reductie in 2050 t.o.v 1990. Om dit te behalen is een jaarlijkse CO2-reductie benodigd van: 4.335 ton CO2 en 5,6% van 2023 t/m 2030. Daarnaast geldt voor kantoorfuncties dat deze minimaal over een energielabel C moeten beschikken voor 2027. Voor de overige gebruiksfuncties geldt dat er geen label G panden meer zijn in 2027 en geen label F meer in 2030.

- Bij de geplande projecten (nieuwbouw en renovatie) wordt de verduurzaming in het project meegenomen conform het Uitvoeringskader Projecten.
- Het beheer en onderhoud van het bestaande vastgoed wordt steeds belangrijker, investeren is nodig om dat duurzaam te kunnen blijven gebruiken. Hierbij wordt specifiek aandacht gegeven aan panden die niet vanuit functionele of operationele oorzaak, maar enkel vanuit duurzaamheidsperspectief moeten worden aangepakt. Ook krijgt het beter inregelen van de huidige installaties (energiemanagement) extra aandacht.
- Om aan de huidige wet-& regelgeving te voldoen moeten uiterlijk eind 2026 alle kantoorfuncties minimaal label C hebben. Voor het krijgen van vertrouwen van de handhavers is het van belang om elk jaar voortgang te laten zien.
- Om aan wet- & regelgeving te voldoen moet er 22% fossiel energiegebruik worden gereduceerd in de periode 2023-2026, en 14% reductie van de finale energiegebruik in de periode 2023-2026.
- De aanleg van zonnepanelen op toekomstbestendige locaties. Concreet betekent dit 40.000 m2 zonnepanelen in de periode van 2022-2024.
- Het aanleggen van laadinfrastructuur ten behoeve van de realisatie van de maatregel elektrificatie wagenpark van de routekaart verduurzamen vervoer.

<u>Doelstellingen:</u>
Energielabels
- 2024: het aanpakken van minimaal 60 locaties (naar minimaal label C) in 2024 om tot nog 60 resterende (lager dan label C) locaties te komen. De aanpak/route hiervoor opnemen in het jaarplan.
- 2025: het aanpakken van laatste 60 locaties (naar minimaal label C) in 2025. De aanpak/route hiervoor opnemen in het jaarplan.
- 2026: mogelijk uitloop voor de uitfasering van de locaties lager dan label C.

Energiereductie
- 2024: minimaal 5,5% reductie van het fossiele energiegebruik in 2024, opgeteld 11%. En 3,5% reductie van het finale energiegebruik, opgeteld 7%.
- 2025: minimaal 5,5% reductie van het fossiele energiegebruik in 2025, opgeteld 16,5%. En 3,5% reductie van het finale energiegebruik, opgeteld 10,5%.
- 2026: minimaal 5,5% reductie van het fossiele energiegebruik in 2026, opgeteld 22%. En 3,5% reductie van het finale energiegebruik, opgeteld 14%.

Zonnepanelen
- 2024: minimaal 16.000 m2 zonnepanelen in 2024 om tot een totaal van 24.000 m2 te komen.
- 2025: minimaal 16.000 m2 zonnepanelen in 2025 om tot een totaal van 40.000 m2 te komen.

Laadinfrastructuur
- 2024: realisatie van minimaal 368 laadpalen in 2024 om tot een totaal van 515 laadpalen te komen.
- 2025: realisatie van minimaal 192 laadpalen in 2025 om tot een totaal van 707 laadpalen te komen.
- 2026: realisatie van minimaal 232 laadpalen in 2026 om tot een totaal van 939 laadpalen te komen.

Verduurzaming Vervoer
In lijn met Europese wet- en regelgeving streeft de politie naar een reductie van 60% van de vervoer-gerelateerde CO2 emissies in 2030, voor zowel het dienstvervoer als ook de werk-gebonden mobiliteit.

Op korte termijn ligt de focus voor het dienstvervoer voornamelijk op de strategie vergroenen met twee belangrijke maatregelen:

1. Elektrificatie wagenpark
2. 100% groene Nederlandse stroom voor elektrische voertuigen

Op lange termijn worden verduurzamingskansen om te vergroenen, verslimmen en te verminderen verder onderzocht

- Versnellen elektrificatie wagenpark
- Inkopen van alternatieve brandstoffen
- Veranderingen in werkprocessen om voer-,vaar- & luchtvaartuigen slimmer in te zetten in de operatie

Voor de verduurzaming van de werk-gebonden mobiliteit wordt er op twee niveaus ingezet:

- Op centraal niveau duurzame mobiliteit stimuleren: Door een herziening van het beleid rondom werk-gebonden mobiliteit en de arbeidsvoorwaarden met betrekking tot woonwerk- en dienstreizen.
- Op eenheidsniveau duurzame mobiliteit stimuleren: De mobiliteitsbehoeftes en verduurzamingskansen verschillen per eenheid. Afhankelijk van de huidige CO2 uitstoot zal elke eenheid haar eigen CO2-reductie doelstelling krijgen en vervolgens eigen invulling geven en verantwoordelijkheid dragen met betrekking tot verdere verduurzamingsmaatregelen.

Doelstelling:

- 2024: aanschaf van minimaal 1330 elektrische voertuigen in 2024 om tot een totaal van 1857 te komen.
- 2025: aanschaf van minimaal 595 elektrische voertuigen in 2025 om tot een totaal van 2452 te komen.
- 2026: aanschaf van minimaal 646 elektrische voertuigen in 2026 om tot een totaal van 3097 te komen.

Verduurzaming Facilitaire Services, Geweldsmiddelen & Uitrusting en Operationele Middelen
De verwerving, levering en gebruik van facilitaire services (FS), geweldsmiddelen & uitrusting (G&U) en operationele middelen (OM) kent zowel een milieu als een sociale impact. De politie organisatie wil in 2050 volledig circulair zijn in de categorieën FS, G&U en OM. Daarbij horen de volgende inspanningsdoelen:

- Het circulair inrichten van 9 (van de 16*) verwervingsportefeuilles (zoals kantoormeubilair, Eten & drinken etc.) in 2025.
- Het aantal van 5 circulair werkende portefeuilles in 2030.

* Het aantal portefeuilles (16) is exclusief de portefeuilles van de categorie OM.

‘Verduurzamen van (inter)nationale productieketens door misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, eerlijk zakendoen en mensen-rechten tegen te gaan’.
Stimuleren van arbeidsparticipatie (SROI) bij leveranciers in de keten door in 2030 gemiddeld 10% van het inkoopvolume te besteden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
Daarbij horen de volgende subdoelen:

- Markt bewegen, groei stimuleren, in 2025 verbetering opgenomen in alle mogelijke contracten.
- Markt verplichten, in 2030 vindt onafhankelijke beoordeling plaats van de mate waarin partijen voldoen aan de richtlijnen.

Doelstelling:
- 2024: opstellen van duurzaamheidsplannen van 3 verwervingsportefeuilles om tot een totaal van 9 te komen en Uitvoering geven aan de maatregelen en projecten in de eerder uitgewerkte duurzaamheidsplannen per verwervingsportefeuille.
- 2025: opstellen van duurzaamheidsplannen van 3 verwervingsportefeuilles om tot een totaal van 12 te komen en Uitvoering geven aan de maatregelen en projecten in de eerder uitgewerkte duurzaamheidsplannen per verwervingsportefeuille.
- 2026: opstellen van duurzaamheidsplannen van 3 verwervingsportefeuilles om tot een totaal van 15 te komen en Uitvoering geven aan de maatregelen en projecten in de eerder uitgewerkte duurzaamheidsplannen per verwervingsportefeuille.

Verduurzaming IV
De afgelopen decennia is het gebruik van ICT-apparaten en het daarbij behorende dataverkeer – en opslag exponentieel gestegen. Dit heeft grote impact op het milieu. In datacenters wordt veel energie verbruikt. Productie, gebruik en verwerking van apparatuur gaat gepaard met CO_2-uitstoot, bevat diverse kritieke grondstoffen, waarvan fysieke beschikbaarheid beperkt is wat kan leiden tot spanningen en criminaliteit. Deze grondstoffen worden soms op discutabele manier gewonnen. De doelstelling voor de IV is 60% CO_2 reductie door verminderen van elektra- en grondstoffengebruik ten opzichte van de nulmeting van 2022, voor zowel datacenters als ICT-apparatuur (mobiele middelen, beeldschermen, etc).

Verwerven met impact
Invulling geven aan het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen i.s.m. budgethouders en opdrachtgevers. Dit betekent dat duurzaamheid (zowel sociaal als milieu) in alle aanbestedingen een plek krijgt en er creatief wordt nagedacht over hoe het grootste effect behaald kan worden.

Doelstelling PDC en budgethouders/opdrachtgevers 2024:
Invulling geven aan Verwerven met Impact door Inkopen met Impact (rijk) op te nemen in het inkoopbeleid met bijbehorende verbeterstappen.

Transparant rapporteren
Bovenstaande doestellingen worden opgenomen in de begroting en verantwoording conform de aanbevelingen van de accountant. Hiermee anticiperen we ook op verwachte regelgeving hieromtrent. Voorwaarde is wel dat de indicatoren betrouwbaar meetbaar zijn.

11.4 Externe toezichthouders

Het veiligheidsdomein in het algemeen en politie in het bijzonder mogen zich verheugen op veel belangstelling voor hun functioneren. Het optreden van maatschappelijke organisaties, zoals de politie, en incidenten zijn steeds zichtbaarder voor de samenleving. Om draagvlak binnen de samenleving te behouden, is het belangrijk om alert te zijn op de legitimiteit van de politieorganisatie. Hiertoe werkt de politie in afstemming met het ministerie en het gezag voortdurend aan verduidelijking van de kaders waarbinnen zij haar taak uitvoert.

De politie heeft het afgelopen jaar de voor de politie relevante aanbevelingen van de Inspectie JenV geïnventariseerd en de opvolging ervan inzichtelijk gemaakt. Periodiek wordt dit besproken met de Inspectie en het Ministerie van JenV. Ook aankomend jaar zal de politie dit blijven doen met daarbij ook aandacht voor aanbevelingen vanuit andere instanties zoals de Algemene Rekenkamer en de Nationale Ombudsman.

12 Financiën

Dit hoofdstuk schetst het financiële totaalbeeld van de politie aan de hand van enkele verkorte overzichten. Uitgebreidere modellen, zoals aangegeven in de Meerjarige aanschrijving Politie 2023-2027, zijn als bijlage opgenomen.

12.1 Financiële randvoorwaarden

De begroting, meerjarenraming en het beheerplan zijn gebaseerd op het financieel kader. Het financieel kader is opgenomen in de Meerjarige aanschrijving Politie 2024-2028 en het addendum Meerjarige aanschrijving Politie 2024-2028 van de minister van Justitie en Veiligheid.
Het budgettaire kader bestaat uit algemene en diverse bijzondere rijksbijdragen. Bij de Begroting en het beheerplan is ervan uit gegaan dat afwegingen van nieuwe voornemens binnen het genoemde kader moeten plaatsvinden, net als bij de vorige begroting en het beheerplan.

De begroting vormt de financiële vertaling van de activiteiten en middelen die samenhangen met het vastgestelde beleid en de vastgestelde voornemens. Het zorgt ervoor dat de politie meer grip krijgt op de (financiële) sturing en beheersing van de politieorganisatie. De marges blijven krap; daarom wordt er in de begroting en het beheerplan rekening gehouden met twee uitgangspunten voor nieuwe initiatieven. Er wordt uitgegaan van ofwel het principe ‘nieuw voor oud’, ofwel dat nieuwe voornemens uit aanvullende middelen worden gedekt. Op het moment dat de politie extra taken krijgt zal er dus óf een afweging moeten worden gemaakt welke bestaande taken niet meer worden uitgevoerd, óf zullen deze extra taken gepaard moeten blijven gaan met additionele middelen. Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke taakuitvoering van de politie.

Aan de begroting van de Nationale Politie liggen een aantal uitgangspunten ten grondslag. Deze vormen de randvoorwaarden voor de uitvoering van de begroting. De belangrijkste uitgangspunten zijn:
- Het sturen op de uitvoering binnen de gestelde financiële kaders. Gedurende het uitvoeringsjaar wordt de voortgang zichtbaar gemaakt door middel van periodieke (management)rapportages;
- Het op peil houden van het vermogen, dat wil zeggen het vermogen binnen de geldende kaders brengen, dan wel houden om zo het weerstandsvermogen van de politie te borgen;
- Het sturen op het realiseren van een betaalbare operationele sterkte en een niet-operationele sterkte van passende omvang.

12.2 Waarderingsgrondslagen en uitgangspunten

Voor de Begroting en het beheerplan 2024 – 2028 zijn de onderstaande uitgangspunten en waarderingsgrondslagen gehanteerd:
- De begroting is gebaseerd op de Meerjarige aanschrijving Politie 2024-2028, het addendum Meerjarige aanschrijving Politie 2024-2028, en de hierin opgenomen budgettaire kaders, de politieke besluitvorming en de cao.
- De begroting voldoet aan de bepalingen uit het Besluit financieel beheer politie (Algemene Maatregel van Bestuur).
- Het Besluit financieel beheer politie is leidend voor de waarderingsgrondslagen. Voor de afschrijvingstermijnen van activa, die hun oorsprong kennen voor de inwerkingtreding van de Politiewet 2012, is in 2017 een aanpassing van regelgeving doorgevoerd. De

afschrijvingstermijnen zijn bijgesteld tot termijnen die passen bij de werkelijke gebruiksduur van deze activa.
- De begroting is gebaseerd op (doel)formatie.
- De balansen, zoals opgenomen in de begroting, zijn opgesteld op basis van de historische boekwaarde.
- De uitgangspunten zijn in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie.
- Voor de lasten is het huidige prijspeil 2023 gehanteerd. Er is geen inflatiecorrectie toegepast voor wat betreft het meerjarig perspectief. De pensioen- en sociale verzekeringspremies zijn bepaald op het niveau van 2023.

12.3 Toelichting op exploitatieresultaat en kengetallen

Exploitatierekening (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Bijdragen							
Rijksbijdragen	-6.942	-7.298	-7.592	-7.465	-7.528	-7.508	-7.509
Overige bijdragen (o.a. gemeenten)	-9	-8	-7	-7	-7	-26	-26
Totaal bijdragen	**6.952**	**7.306**	**7.599**	**7.473**	**7.536**	**7.534**	**7.535**
Exploitatiekosten							
Personeel	5.280	5.511	5.684	5.581	5.633	5.635	5.634
Rente en soortgelijke kosten	4	9	1	30	37	37	38
Opleiding en vorming	79	81	87	86	85	85	85
Huisvesting	379	386	423	420	420	421	421
Vervoer	227	218	235	235	235	233	233
Verbindingen en automatisering	573	687	705	650	655	654	654
Geweldmiddelen en uitrusting	65	56	65	67	69	70	71
Operationeel	182	203	213	218	219	215	215
Beheer	142	156	185	187	183	184	184
Totaal exploitatiekosten	**6.930**	**7.306**	**7.599**	**7.473**	**7.536**	**7.534**	**7.535**
Exploitatieresultaat	**21**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Toelichting op posten met een significante mutatie

Bijdragen
De bijdragen zijn gebaseerd op de budgettaire kaders, zoals vermeld in de Meerjarige aanschrijving Politie 2023-2027, het addendum Meerjarige aanschrijving Politie 2023-2027 en de politieke besluitvorming. Uit het exploitatieoverzicht, opgenomen onder ‘Exploitatiecijfers’ en bijlage 7, blijkt de ontwikkeling van het totaal van de bijdragen. In bijlage 8 is een overzicht opgenomen van de bijzondere bijdragen.

In deze begroting zijn voor 109 - 163 mln. euro aan extra financiële middelen opgenomen ten opzichte van de vorige begroting voor uitbreiding en/of nieuwe taken. Dit betreft onder meer internationale politiesamenwerking, FIU, BOTOC en de gelden vanuit de ‘motie Hermans’ (onder andere voor agenten in de wijk, Landelijke Eenheid en de Politieacademie).

Personeel
De reeks personele kosten uit bovenstaande tabel betreft meer dan het politiepersoneel. Dit is inclusief personeel van derden, vrijwillige politie, budget voor variabele personele kosten bij de eenheden en voorzieningen. Zie de tabel gelijk onder deze alinea. Daarom is deze reeks hoger dan de

reeks ‘Personele kosten op basis van formatie’. Die is gebaseerd op onze vaste kosten van de formatie.

Personeel (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Salarissen huidig personeel	3.386	3.566	3.599	3.605	3.605	3.624	3.653
Toelagen huidig personeel	311	245	297	232	231	233	233
Sociale lasten huidig personeel	1.087	1.137	1.141	1.123	1.133	1.138	1.138
Bijkomende personele lasten huidig persor	154	348	381	414	455	436	411
Vrijwillige politie	4	7	6	6	7	7	7
Personeel van derden	163	169	176	162	163	158	153
Dotatie voorzieningen	175	40	84	40	40	40	40
Personeel	**5.280**	**5.511**	**5.684**	**5.581**	**5.633**	**5.635**	**5.634**

De personeelslasten zijn ruim 75% van de totale lasten van de politie. Ten opzichte van de vorige begroting laten de personeelslasten een kleine stijging zien. De belangrijkste reden dat de stijging klein is, is dat de premie van het Inkoop Voorwaardelijk Pensioen (IVP) is komen te vervallen. Door uitbreiding en/of nieuwe taken nemen de salarislasten toe. Nieuwe middelen worden toegekend op basis van een bestedingsplan met normbedragen. Intern worden budgetten gekoppeld aan de kosten verdeeld op basis van realisatieplannen.

Doorrekening en verwerken van de formatie
Doorrekenen en opnemen van de kosten van de formatie brengt een aantal nieuwe overwegingen met zich mee.
Daarnaast is het van belang op te merken dat de eerste keer werken met deze systematiek een leerproces is. Mogelijk komen er de komende maanden en het eerste uitvoeringsjaar 2024 punten omhoog die we nu nog niet kunnen voorzien. Dat kan leiden tot aanpassingen in de wijze van verwerken van de doorrekening in de begroting 2025-2029.

De vaste personele kosten voor de doelformatie zijn onderstaand opgenomen. Dit zijn de vaste personele kosten voor een volledig bezette formatie.

Personeel (Bedragen x € 1 miljoen)	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Personele kosten op basis van formatie	4.913	4.925	4.953	4.975	4.975

Door de onderbezetting is te voorzien dat de feitelijke personele kosten lager liggen. Dat is een tijdelijk effect, dat kleiner wordt naargelang de bezetting de formatie nadert. Al dan niet gestimuleerd door maatregelen vanuit de arbeidsmarktstrategie.

Dit overschot wordt ingezet om de knelpunten vanuit Kiezen op korpsniveau tot en met 2024 (incidenteel) op te lossen. Streven van het korps is om de formatie zo snel en goed mogelijk te vullen. De onderstaande reeks wordt daarom vanaf 2025 beschikbaar gehouden om de naar de bezetting groeiende formatie te kunnen betalen. Deze reeks geeft het verschil aan tussen het beschikbare budget voor de vaste personeelskosten (de variabele kosten zijn toebedeeld aan de eenheden) en de kosten van de bezetting. Het beschikbare vaste personeelsbudget is het budget dat hiervoor in de vorige meerjarenbegroting is vastgesteld op basis van de bezetting. Bijgesteld met ontwikkelingen na die vastgestelde begroting bijvoorbeeld nieuwe bijdragen, CAO compensatie, veranderingen in pensioenpremie of sociale lasten.

Personeel (Bedragen x € 1 miljoen)	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Verschil tussen kosten bezetting en beschikbare budget vanwege onderbezetting	73	73	88	78	49

Prijsontwikkeling

Het afgelopen jaar hebben we te maken met een bovengemiddelde inflatie in Nederland. Hierdoor heeft de politie een prijsontwikkeling in 2023 ontvangen van 116 mln. euro. Deze prijsontwikkeling is evenredig verdeeld over de kostencategorieën. Dit is gelijk de belangrijkste reden van de stijging van de verwachte kosten. **In onderstaande toelichting op de verschillende posten worden alleen de (significante) afwijkingen naast de prijsontwikkeling 2023 toegelicht**.

Rente

Rente en soortgelijke kosten (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Rente en soortgelijke kosten	4	9	1	30	37	37	38

De rentelasten kennen een afwijkend verloop vergeleken met de Begroting 2023. Dit komt doordat nieuwe leningen ter financiering van investeringen tegen hogere rentetarieven moeten worden afgesloten. En tegelijk de rentebaten toenemen, waardoor het saldo voor 2024 uitkomt op 1 mln. euro. Voor meer (achtergrond)informatie over de ontwikkelingen van de rente wordt verwezen naar paragraaf 12.8 Toelichting financiering.

Huisvesting

Huisvesting (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Huisvesting	379	386	423	420	420	421	421

De stijging van dit budget is vanwege toegevoegde prijscompensatie 2022. De prijscompensatie 2022 is geheel toegewezen aan huisvesting in verband met een bovengemiddelde stijging binnen het huisvestingsdomein en de extra eisen die gesteld worden op het gebied van huisvesting.

Verbinding en automatisering

Verbindingen en automatisering (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Verbindingen en automatisering	573	687	705	650	655	654	654

De lasten van verbinding en automatisering stijgen licht door nieuwe middelen zoals Basisvoorziening IV en AI/Datascience. Deze uitbreidingen zijn financieel al in 2022 toegezegd, maar na de vorige begroting intern door vertaald op basis van de realisatieplannen.

Beheer

Beheer (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Beheer	142	156	185	187	183	184	184

De beheerkosten stijgen licht tot en met 2025. In deze jaren is er extra ruimte voor het programma “Politie voor iedereen”.

Kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Vlottende activa / kort vreemd vermogen	54,1%	37,2%	98,8%	91,4%	81,3%	72,5%	63,8%
Eigen vermogen / totaal vermogen	4,6%	4,4%	3,8%	3,9%	4,1%	4,3%	4,5%
Afschrijvingen / exploitatielasten in %	4,9%	4,7%	5,5%	5,7%	5,4%	5,4%	5,4%
Opleidingslasten / personeelslasten in %	1,5%	1,4%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Personeelslasten / totale lasten in %	77,3%	76,5%	75,9%	75,8%	75,9%	75,9%	75,9%
Lasten IV / totale lasten in %	12,9%	13,9%	13,5%	13,0%	12,9%	12,9%	12,9%
Huisvestingslasten / totale lasten in %	5,5%	5,3%	5,6%	5,6%	5,6%	5,6%	5,6%

12.4 Toelichting op de balans

In onderstaande tabel is de verkorte balans opgenomen. De balansposten worden hieronder nader toegelicht. Het volledige balansmodel is terug te vinden in Bijlage 2. De balansen in de kolommen Realisatie 2022 en Begroting 2023 zijn uit de respectievelijke documenten overgenomen. De balansposten van 2024 en de daaropvolgende jaren zijn gebaseerd op de per jaar verwachte balansmutaties. In onderstaande balansen en in alle overige balansmodellen in deze begroting is de resultaatbestemming van de betreffende jaren verwerkt.

Balans (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Vaste activa	2.720	2.640	2.988	2.918	2.857	2.806	2.752
Vlottende activa	907	475	1.486	1.378	1.230	1.097	976
Totaal Activa	**3.627**	**3.115**	**4.474**	**4.297**	**4.086**	**3.903**	**3.728**
Eigen vermogen	168	136	168	168	168	168	168
Voorzieningen	533	368	506	454	409	380	338
Langlopende schulden	1.250	1.336	2.296	2.167	1.998	1.843	1.691
Kortlopende schulden	1.676	1.275	1.504	1.508	1.512	1.512	1.531
Totaal Passiva	**3.627**	**3.115**	**4.474**	**4.297**	**4.086**	**3.903**	**3.728**

Kengetallen balans	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Bufferfunctie eigen vermogen	2,7%	2,1%	2,6%	2,5%	2,4%	2,4%	2,4%
Solvabiliteit	4,6%	4,4%	3,8%	3,9%	4,1%	4,3%	4,5%

12.5 Activa

Materiële vast activa

De post vaste activa bestaat uit materiële en financiële vaste activa. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. Bij materiële vaste activa moet er gedacht worden aan: de grond en de terreinen, casco gebouwen, overige huisvesting, vervoer, ICT en de overige materiële vast activa. De ontwikkeling van de materiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven. Voor een nadere toelichting op de investeringen wordt verwezen naar paragraaf 12.9 Investeringen en leenbehoefte.

Materiële vaste activa (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Beginstand	2.418	2.499	2.761	2.988	2.919	2.857	2.807
Investeringen	584	434	642	328	305	323	318
Desinvesteringen	-23	-	-	-	-	-	-
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-339	-347	-416	-381	-373	-380	-380
Eindstand	**2.639**	**2.586**	**2.988**	**2.919**	**2.857**	**2.807**	**2.752**

Financiële vast activa

Het langlopende deel van de vordering op het Ministerie van Justitie en Veiligheid inzake de Regeling voor vervroegde Uittreding (RVU) loopt volgens de in de Jaaraanschrijving voorgeschreven mutatie in 2024 af. Het kortlopend deel van de vordering komt terug onder de vlottende activa.

Financiële vaste activa (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
RVU	80	54	-	-	-	-	-
Overige			-	-	-	-	-
Totaal Financiële Vaste Activa	**81**	**54**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Vlottende activa

De post vlottende activa bestaat onder meer uit vooruitbetaalde bedragen, vorderingen op derden uit hoofde van dienstverlening en toegezegde bijdragen.

Vlottende activa (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Voorraden kleding, wapens en munitie	45	48	47	47	47	47	47
Overige voorraden	8	8	9	9	9	9	9
Debiteuren	8	10	10	10	10	10	10
Voorschotten en leningen	7	-	-23	-23	-23	-23	-23
Vooruitbetaalde bedragen	136	96	135	135	135	135	135
Overlopende activa	33	31	8	8	8	8	8
Overige vorderingen	2	-	-	-	-	-	-
Deposito's	250	-	-	-	-	-	-
Rekening Courant Minfin	372	281	1.301	1.193	1.045	912	791
Kassen		-	-	-	-	-	-
Banken	45	-	-	-	-	-	-
Kruisposten		-	-	-	-	-	-
Totaal Vlottende Activa	**907**	**475**	**1.486**	**1.378**	**1.230**	**1.097**	**976**

12.6 Passiva

Eigen vermogen (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Beginstand	147	136	168	168	168	168	168
Verwerking resultaat	21	-	-	-	-	-	-
Eindstand	**168**	**136**	**168**	**168**	**168**	**168**	**168**
Bufferfunctie	2,7%	2,1%	2,1%	2,5%	2,4%	2,4%	2,4%
Solvabilteit	4,6%	4,4%	4,4%	3,9%	4,1%	4,3%	4,5%

Eigen vermogen
Het eigen vermogen (EV) bestaat op dit moment alleen uit de algemene reserve. De algemene reserve heeft de functie om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen. De bufferfunctie van het eigen vermogen wordt uitgedrukt als de verhouding van de algemene reserve ten opzichte van de gemiddelde bijdragen (totale bijdragen van zowel de algemene als bijzondere bijdragen) van de laatste drie jaar voorafgaand aan het jaar waarover het vermogen wordt berekend. Volgens de regelgeving moet de bufferfunctie algemene reserve van de politie zich vanaf 2018 tussen de grenswaarden 0% en 5% begeven.

Voorzieningen
Onder de post voorzieningen zijn de bestaande voorzieningen opgenomen voor Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen Afhankelijkheid (WIA), Functioneel Leeftijdsontslag (FLO), wachtgelden, RVU en Vangnetregelingen “Veilig en gezond werken”. In Bijlage 10 is het verloop van de diverse voorzieningen nader inzichtelijk gemaakt.

Voorzieningen (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
WIA	68	62	96	101	101	94	82
FLO	18	15	14	11	9	8	7
Wachtgeld WAO WW	96	69	99	97	97	97	99
RVU	164	128	104	63	31	20	-
Vangnetregelingen	146	93	148	141	134	127	120
Voorziening overig personeel	41	-	45	41	37	34	32
Totaal Voorzieningen	**533**	**368**	**506**	**454**	**409**	**380**	**338**

Langlopende schulden
Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar paragraaf 12.8 Toelichting financiering.

Kortlopende schulden
De post kortlopende schulden bestaat onder meer uit het kortlopende deel van de langlopende schulden en schulden aan het personeel. De mutaties in het kortlopend deel van de leningen worden veroorzaakt door het verloop van de aflossing van reeds bestaande leningen (zie hiervoor ook paragraaf 12.8 Toelichting financiering). Openstaande Rijksbijdragen worden zoveel mogelijk in de begroting en beheerplanperiode ingezet. De schulden personeel bestaan grotendeels uit opgebouwde vakantie- en eindejaarsuitkering van de in dienst zijnde medewerkers en het resterende aantal verlof- en overuren per jaareinde. Daarnaast zijn de aan het eind van het jaar nog te betalen loonheffing en sociale verzekeringspremies onder de schulden personeel opgenomen.

Kortlopende schulden (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Kortlopende deel leningen	290	312	456	470	483	487	509
Openstaande rijksbijdragen	393	126	33	23	14	10	6
Schulden personeel	683	600	700	700	700	700	700
Crediteuren en overlopende posten	310	237	315	315	315	315	315
Rekening Courant Ministerie van Financiën	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Kortlopende Schulden	**1.676**	**1.275**	**1.504**	**1.508**	**1.512**	**1.512**	**1.531**

12.7 Toelichting op kasstroomoverzicht

In Bijlage 4 is het volledige kasstroomoverzicht opgenomen. De kasstromen in de kolommen Realisatie 2022 en Begroting 2023 zijn conform de Jaarrekening 2022 en het Begroting en Beheerplan 2023 overgenomen.

Volgens de vigerende regelgeving worden de activiteiten zoveel mogelijk gefinancierd vanuit de verstrekte bijdragen door het Ministerie van JenV. Voor investeringen in materiële vaste activa kan worden geleend bij het Ministerie van Financiën, waarbij het Ministerie van JenV een garantie moet verstrekken. De investeringen 2024-2028, zoals weergegeven in de tabel bij vaste activa, vormen de leenbehoefte voor de periode 2024 tot en met 2028 (zie ook paragraaf 12.9).

12.8 Toelichting financiering

Lening bij het Ministerie van Financiën
Het is, conform artikel 29, lid 3 van de Politiewet 2012, de politie niet toegestaan om leningen elders dan bij het Ministerie van Financiën aan te gaan. Ter financiering van investeringen wordt middels deze begroting garantstelling aangevraagd t.b.v. investeringen 2024 bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid zodat middelen bij het Ministerie van Financiën worden aangetrokken. Gedurende uitvoeringsjaar 2024 is er geen (aanvullende) garantstelling nodig voor financiering van de investeringen 2024 zolang investeringen de begroting 2024 niet overschrijden. Voor zover gebruik wordt gemaakt van het rekening courant krediet bij het Ministerie van Financiën is het rentetarief van de debetrente gelijk aan het rentetarief van de dagrente op basis van Euro OverNight Index Average (EONIA).

In de 4-marap 2023 is in afwachting van de instemming op de overschrijding van het investeringskader 2022 aan het Ministerie van JenV het voornemen gedaan een garantiestelling te initiëren van € 444 miljoen, dit betreft:

Te financieren investeringen 2022	€ 616 miljoen
Aangegane leningen investeringen jan t/m aug 2022	€ 172 miljoen -/-
Garantstelling investeringen sep t/m dec 2022	€ 444 miljoen

Dit voornemen is ook verwerkt in deze begroting 2024 -2028. De omvang en samenstelling van de garantstelling voor de investeringen van 2023 is gebaseerd op de prognose 2023 van de 4 marap 2023 en wordt nog per financieringsmoment achteraf in 2024 aangevraagd. In de begroting 2024-2028 is deze garantstelling voor de investeringen 2023 in 2024 ingepland net als de garantstelling voor de investeringen 2024.

De hiermee samenhangende rentelasten zijn doorberekend. Ook de rente-effecten in geval van tijdelijke overschotten en tekorten zijn doorberekend en opgenomen. Tijdelijke overschotten en tekorten worden conform het stelsel van Schatkistbankieren (GMB) in deposito's uitgezet dan wel aangehouden in de rekeningcourant met het Ministerie van Financiën.
De rentetarieven lieten sinds begin 2022 tot in ieder geval juni 2023 een sterk stijgende ontwikkeling zien. Dit is het gevolg van de macro-economische ontwikkelingen (inflatie) en als gevolg daarop

genomen en naar verwachting nog te nemen rentebesluiten door de Europese Centrale Bank (ECB). Dit zorgt naast stijgende rentelasten ook voor stijgende rentebaten, die verkregen worden over het saldo op de rekeningcourant met het Ministerie van Financiën. Gezien de onzekerheid over het verdere verloop van de rentetarieven in de toekomst zijn de rentebaten in 2024 en daarna voorzichtig ingeschat mede vanwege de eventueel nog sterker oplopende rentelasten.

12.9 Investeringen en leenbehoefte

In deze investeringsparagraaf worden de investeringen per beleidsgebied nader toegelicht. Daarbij wordt ingegaan op: het beleid dat hieraan ten grondslag ligt, de grootste projecten, de trends en de effecten van ontwikkelingen in de uitvoering. Onder de tabel zijn de belangrijkste begrote investeringen in huisvesting, vervoer en verbindingen en automatisering, nader toegelicht.

Investeringen (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Opleiding en vorming	-	1	1	1	1	1	1
Huisvesting	316	229	276	120	120	120	120
Vervoermiddelen	106	84	125	81	81	81	81
Verbindingen en automatisering	132	86	207	104	85	98	98
Geweldmiddelen en uitrusting	3	6	18	15	16	20	15
Operationele activiteiten	26	27	15	7	2	2	2
Beheer	1	1	1	1	1	1	1
Investeringen	**584**	**434**	**642**	**328**	**305**	**323**	**318**

Huisvesting
De politie van morgen en overmorgen heeft behoefte aan flexibele, duurzame en betaalbare huisvesting, zodat zij haar werk in de maatschappij van morgen en overmorgen vol toewijding kan blijven doen.
In 2023 zijn de krachten gebundeld om de politie op de toekomst voor te bereiden. Samen wordt gewerkt met het programma Anders Werken en het knooppunt Duurzaamheid.
In het Strategisch Huisvesting Plan (SHP) zijn de strategische afwegingen over het huisvesten van de gehele politieorganisatie opgenomen. Het Strategisch Huisvestingplan is in 2012 vastgesteld door de korpsleiding en is nog steeds van kracht. In samenwerking met het programma Toekomst Bestendige Huisvesting is in 2023 gewerkt aan een nieuwe versie van het huisvestingsplan. Bovenstaande raming is nog niet op deze nieuwe versie aangepast.
De vastgoedstrategie en de huisvestingsplannen leiden tot vermindering van het aantal vierkante meters en dragen bij aan versnelling van de uitvoering en verduurzaming. Deze plannen bevatten alle huisvestingsmutaties zoals afstoot, verbouw en nieuwbouw inclusief de berekende effecten op de m2 en euro's. Bij de uitwerking van de plannen worden de ontwikkelingen op het gebied van Anders Werken, Duurzaamheid, stijgende bouwprijzen en de maakbaarheid van de portefeuille meegenomen. Om sturing te geven aan de uitvoering van de gemaakte keuzes is in 2023 een nieuw sturingsmodel ontwikkeld dat is gericht op collectieve sturing.

Ten aanzien van huisvesting streeft de politie we naar 60% CO2-reductie in 2030 en 95% CO2-reductie in 2050 ten opzichte van 1990. Daarnaast geldt voor kantoorfuncties dat deze minimaal over een energielabel C moeten beschikken voor 2027. Voor de overige gebruiksfuncties geldt dat er geen label G panden meer zijn in 2027 en geen label F meer in 2030.

Het doel is om samen met de eenheden/onderdelen en relevante portefeuilles het aantal vierkante meters te reduceren tot 1.520.000 m2 .

Meerjarig onderhoud
Inspecties vormen de basis voor het onderhoud dat uitgevoerd wordt conform een Meer Jaren Onderhoud Plan (MJOP) De onderhoudsplannen worden per jaar in detail gemaakt. De meerjarenbegroting is voor de komende 5 jaar voor het grootste gedeelte gebaseerd op deze detailplanning. Het overige gedeelte is opgesteld met behulp van marktconforme kostenkengetallen.

Vervoer
Onder de voertuigen vallen alle gemotoriseerde en niet-gemotoriseerde vervoermiddelen die voor het operationele- en ondersteunende werk noodzakelijk zijn. Deze vervoermiddelen zijn in te delen in de reguliere- en heimelijk voertuigen en het werkmaterieel. Voor de reguliere voertuigen (operationele- en ondersteunende (bedrijfs-) auto's en motoren) is een normeringsmodel ontwikkeld. Het Strategisch Voertuigen Plan (SVP: vastgesteld in 2015) heeft als doel te komen tot een voorstel voor een optimale en beschikbare inzet van de voertuigen voor de politie. Dit gebeurt door middel van verwerven, (her)verdelen en afvoeren van voertuigen. Het geeft de organisatorische eenheden binnen de politie de mogelijkheid om op basis van de operationele behoefte van de afdeling of het team te kiezen uit verschillende soorten voertuigen. Deze vervoersbehoefte wordt periodiek uitgevraagd. Vooralsnog is dit eenmaal per jaar, of wanneer hiervoor een operationele noodzaak is.

Het werkmaterieel bestaat uit gemotoriseerde voertuigen zoals vrachtwagens en mobiele (commando)units. Niet gemotoriseerde voertuigen zijn bijvoorbeeld tekstkarren en aanhangwagens. Het investeringsbeleid op het gebied van emissie loos rijden is nog in ontwikkeling. Ten aanzien van duurzaamheid vervoer ligt de focus voor het dienstvervoer op de strategie vergroenen met twee belangrijke maatregelen:
1. Elektrificatie wagenpark
2. 100% groene Nederlandse stroom voor elektrische voertuigen.

Vaartuigen
Op 29 januari 2020 is de visie op de politiewatertaak vastgesteld door de korpsleiding. Kenmerkend is dat vanaf 2026 de politiewatertaak op zee wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met vaartuigen van de kustwacht. In het aanbesteden en bestellen van vaartuigen is hierop de afgelopen drie jaar al geanticipeerd en ook in de investeringsplannen voor de komende jaren is hier rekening mee gehouden.

Vervangingscriteria
Het doel is te komen tot een beschikbaarheid en verdeling van de voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen die ruimte biedt voor maatwerk en tevens binnen financiële kaders kan worden bekostigd. Hiervoor zijn naast het normeringsmodel voor voertuigen tevens vervangingscriteria vastgesteld. De vervangingscriteria borgen de betrouwbaarheid van de inzet en passen binnen de financiële kaders van de betaalbaarheid.

Verbindingen en automatisering
De investeringen in verbindingen en automatisering zijn gebaseerd op de speerpunten die vanuit de informatievoorziening ten aanzien van de intensivering van technologie zijn gesteld en bestaan uit investeringen die de continuïteit van de dienstverlening, systemen en infrastructuur in de going concern borgen. Prioriteit wordt daarbij gegeven aan lifecyclemanagement, cybersecurity, vernieuwend registreren en interceptie.
Het verwachte investeringsvolume kent een aantal onzekerheden. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren (o.a leverbaarheid ICT-hardware en logistieke schaarste). Daarnaast is de timing en omvang van investeringen in infrastructuur en datacenters minder nauwkeurig vooraf te voorspellen dan de vervanging van werkplekken en smartphones. Ook is de onzekerheidsmarge hoger hoe verder in de tijd, omdat die plannen globaler zijn uitgewerkt in de invulling en daardoor op details nog aanzienlijk kunnen gaan afwijken.
Als laatste zorgt ook de schaarste in de arbeidsmarkt ervoor dat het mogelijk lastiger is om over de benodigde capaciteit te beschikken om de investeringen ook daadwerkelijk te realiseren. De

investeringen waarvan voorzien is dat deze niet in 2023 gerealiseerd worden zijn in de begroting van 2024 opgenomen.

Generieke infrastructuur / interne politiecloud
Ook bij de politie is de beweging naar de cloud in gang gezet. Niet alleen omdat het technische voordelen heeft, maar vooral ook omdat de cloud de mogelijkheid biedt om snel en betaalbaar nieuwe functionaliteit te bieden aan de politie. De schaalbaarheid van de cloud biedt een oplossing voor de continu groeiende stroom aan informatie die noodzakelijk is voor de uitoefening van de politietaak. Gevoelige data gaan nooit naar de externe cloud. Voor deze data en de informatiesystemen die deze data verwerken, wil de politie gebruik maken van cloudtechnologie door een interne politiecloud in gebruik te nemen.

Het verder uitrollen van de generieke infrastructuur en het gebruik maken van cloudtechnologie leiden er toe dat er in principe steeds minder (vervangings-)investeringen in onderdelen van de huidige infrastructuur plaats vinden, maar dat de exploitatiekosten stijgen. De datacenters in Driebergen en Odijk worden in 2024-2025 ontmanteld. Gedeeltelijk wordt dienstverlening verhuisd naar een nieuwe datacenterlocatie. Dit zal investeringen vergen die in 2024 zijn opgenomen maar nog niet in de meerjaren investeringsreeks. Het andere deel van de dienstverlening zal naar de Cloud worden verplaatst.

Cybersecurity
Het versterken van de maatregelen voor cybersecurity leidt tot omvangrijke investeringen waaronder versterking van het portaal en realiseren van het uitwijk datacenter. Deze investeringen zijn voor 2024 opgenomen maar nog niet opgenomen in de meerjarenreeks.

Werkplekken
In de werkplekstrategie is gerealiseerd dat Office 365 op iedere werkplek beschikbaar is. De werkplekstrategie kent daardoor samenhang met het beleidskader clouddiensten, maar is bijvoorbeeld ook gerelateerd aan de huisvesting- en datacenterstrategie. De visie achter de werkplekstrategie is dat medewerkers van de politie overal en op veilige wijze, 24/7, op hun (mobiele) werkplek direct toegang hebben tot de voor hun werk benodigde (vertrouwelijke) informatie, functionaliteit en (externe) zakelijke connecties. Hierdoor kunnen zij snel, eenvoudig, naadloos en zonder verstoring hun werk uitvoeren. Zo vindt onder andere in 2024 de afronding plaats van de grootschalige uitrol in het kader van ‘iedereen een laptop’ en de vervanging van een groot deel van de vaste computerterminals door dockingstations.

Smartphones
Het overgrote deel van de politiemedewerkers heeft een smartphone ter beschikking. Uitgangspunt is dat een smartphone na drie jaar vervangen wordt, omdat de leverancier daarna geen security-updates meer garandeert. De jaarlijkse vervanging fluctueert de komende jaren tussen de 20.000 tot 40.000 stuks per jaar.

Bijlagen

Achtereenvolgens opgenomen:

Bijlage 1 Formatieplan

Bijlage 2 Model A Balans

Bijlage 3 Model B Exploitatierekening

Bijlage 4 Model C Kasstroomoverzicht

Bijlage 5 Model D Personeelsinformatie (in- door- en uitstroom 2024-2028)

Bijlage 6 Kapstokmodel

Bijlage 7 Onderverdeling bijdrage in algemeen en bijzonder

Bijlage 8 Overzicht Bijzondere bijdragen

Bijlage 9 Politieacademie

Bijlage 10 Voorzieningen

Bijlage 1 Formatieplan

BEGROTING 2024-2028 - Formatieplan						KORPSTOTAAL
Bron: BoF (V01)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
OS Formatie op 1/1/2023 (vastgesteld op LFNP nivo)	**47.516,3**	**47.516,3**	**47.516,3**	**47.516,3**	**47.516,3**	**47.516,3**
Formatieontwikkelingen begroting 2024-2028	**697,7**	**823,6**	**918,2**	**1.332,5**	**1.702,5**	**1.702,5**
Aanpak ondermijning Zuid-Nederland	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
APB, motie Hermans - BuitenBewakingSchiphol NH		10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
APB, motie Hermans - Extra agenten in de wijk				350,0	700,0	700,0
APB, motie Hermans - Uitbr. Arrestantentaken rechtbank Dordrecht (*)		8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
APB, ondermijning	5,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
APB, ondermijning - AI en Datasience	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0
APB, ondermijning - Interceptie	3,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
APB, ondermijning - Probleemwijken				20,0	40,0	40,0
AVIM I&R 2e tranche (Fiches 2019/2020)	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
B&B BOTOC; Getuigenbescherming	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
B&B; Claim 'Hoog Segment'	17,5	36,5	36,5	36,5	36,5	36,5
B&B; 2e tranche DH Cameratoezicht	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0
B&B; 3e tr. DH Cameratoezicht	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B&B; Contingent persoonsbegel. LE		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brexit	5,0	5,0	16,9	16,9	16,9	16,9
CA 2022 - Inrichten Interceptiedesks	113,2	138,2	138,2	138,2	138,2	138,2
CA 2022 - KC taken	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
CA 2022 - Operationele Centra Meldkamers	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0
CA 2022 - WaU Administratiedesk Zeden	7,1	6,9	0,9			
CA 2022 en 2023 - TO Van Ginkel: BuitenBewakingSchiphol NH	10,0					
Camera in Beeld (Formatieuitwisseling)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grenzen en Veiligheid	27,2	34,5	40,2	43,4	43,4	43,4
HOVJ (Extra middelen RA - LOVP)		43,0	126,0	168,0	168,0	168,0
LMS	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6
NSOC	120,0	120,0	120,0	120,0	120,0	120,0
Ondermijnende criminaliteit Latijns Amerika	2,4	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Ondermijning internationaal	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0
Privacydesks	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RST-formatie	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0
Serious Crime Taskforce	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Uitbr. maatsch. klassen	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Uitbreiding KC-taken	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Uitbreiding Slachtofferzorg IB	16,8	22,4	22,4	22,4	22,4	22,4
Uitbreiding/versterking LE-DLR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zeden (Fiches 2019)	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
DOELFORMATIE Operationele Sterkte op 31/12	**48.214,1**	**48.340,0**	**48.434,6**	**48.848,8**	**49.218,8**	**49.218,8**
ASP Formatie op 1/1/2023 (vastgesteld op LFNP nivo)	**4.680,0**	**4.680,0**	**4.680,0**	**4.680,0**	**4.680,0**	**4.680,0**
HOVJ (Extra middelen RA - LOVP)		5,2	15,2	20,2	20,2	20,2
DOELFORMATIE Aspiranten Sterkte op 31/12	**4.680,0**	**4.685,2**	**4.695,2**	**4.700,3**	**4.700,3**	**4.700,3**
Totaal DOELFORMATIE OS (incl. Asp) op 31/12	**52.894,1**	**53.025,2**	**53.129,8**	**53.549,1**	**53.919,1**	**53.919,1**

(*) *De formatie voor de uitbreiding arrestantentaken rechtbank Dordrecht stijgt tot structureel 17,5 fte's vanaf 2025. Dit wordt in het volgende personeelsscenario verwerkt.*

BEGROTING 2024-2028 - Formatieplan						KORPSTOTAAL
Bron: BoF (V01)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Formatie NOS op 1/1/2023 (vastgesteld op LFNP nivo)	**11.456,1**	**11.456,1**	**11.456,1**	**11.456,1**	**11.456,1**	**11.456,1**
Formatieontwikkelingen begroting 2022-2026	**735,4**	**946,6**	**972,2**	**973,7**	**973,7**	**973,3**
APB, ondermijning	5,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
APB, ondermijning - AI en Datasience	77,2	112,0	112,0	112,0	112,0	112,0
APB, ondermijning - Interceptie	4,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0
B&B BOTOC; Getuigenbescherming	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
B&B; Claim 'Hoog Segment'	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
B&B; 1e tranche DH Cameratoezicht	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
B&B; 2e tranche DH Cameratoezicht	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
B&B; Contingent persoonsbegel. LE		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brexit	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
CA 2022 - IV vernieuwing	30,4	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0
CA 2022 - Operationele Centra Meldkamers	114,7	114,7	114,7	114,7	114,7	114,7
CA 2022 - PTSS/Bijzondere zorg	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
CA 2022 - TaakOntwikkeling NOS Van Ginkel	213,1	213,1	213,1	213,1	213,1	213,1
Grenzen en Veiligheid	0,2	0,2	0,2	1,7	1,7	1,7
ICT Beheer Vernieuwing		138,4	138,4	138,4	138,4	138,4
Inbedding TOD	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Inrichting Bedr.plan Huisvesting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inrichting cybersecurity		24,4	50,0	50,0	50,0	50,0
LMS	111,2	111,2	111,2	111,2	111,2	111,2
NSOC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ondermijnende criminaliteit Latijns Amerika	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Overgang taken J&V naar NP/Staf KL	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
PA - Reduceren tijdelijk formatie (Lector)						-0,4
PA (RA2018 - cao2018-2020)	-2,1	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Procesflow OBT	16,6	16,6	16,6	16,6	16,6	16,6
RA - Innovatie Gen. (16,5 fte)	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3
RA - INTERNATIONAAL	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
RA - IV-Vernieuwing (CYBER)	13,7	13,7	13,7	13,7	13,7	13,7
RA - Ondersteuning Eenheden	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
RA - Staf KL (35,5 fte)	29,0	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5
RA - van SKL naar PDC (planners, CM-adviseur)	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Uitbr. PA Besluit Warnsveld; afbouw formatie van 80 naar 49,8	-13,1	-30,2	-30,2	-30,2	-30,2	-30,2
Uitbreiding Staf KL (HBM)	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0
DOELFORMATIE NOS op 31/12	**12.191,5**	**12.402,7**	**12.428,3**	**12.429,8**	**12.429,8**	**12.429,4**
TOTAAL DOELFORMATIE ultimo jaar	**65.085,6**	**65.427,9**	**65.558,1**	**65.978,9**	**66.348,9**	**66.348,5**

Bijlage 2 Model A Balans

Balans (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Vaste activa							
Materiële vaste activa	2.639	2.586	2.988	2.919	2.857	2.807	2.752
Financiële vaste activa	81	54	-	-	-	-	-
Totaal Vaste activa	**2.720**	**2.640**	**2.988**	**2.918**	**2.857**	**2.806**	**2.752**
Vlottende activa							
Voorraden	54	56	55	55	55	55	55
Vorderingen en overlopende activa	437	137	130	130	130	130	130
Rekening-courant Ministerie van Financiën	372	281	1.301	1.193	1.045	912	791
Liquide middelen	45	-	-	-	-	-	-
Totaal Vlottende activa	**907**	**475**	**1.486**	**1.378**	**1.230**	**1.097**	**976**
Totaal Activa	**3.627**	**3.115**	**4.474**	**4.297**	**4.086**	**3.903**	**3.728**
Eigen vermogen							
Algemene reserve	168	136	168	168	168	168	168
Totaal Eigen vermogen	**168**	**136**	**168**	**168**	**168**	**168**	**168**
Voorzieningen	**533**	**368**	**506**	**454**	**409**	**380**	**338**
Langlopende schulden	**1.250**	**1.336**	**2.296**	**2.167**	**1.998**	**1.843**	**1.691**
Kortlopende schulden							
Kortlopend deel leningen	290	312	456	470	483	487	509
Openstaande Rijksbijdragen	393	126	33	23	14	10	6
Schulden Personeel	683	600	700	700	700	700	700
Crediteuren en overlopende posten	310	237	315	315	315	315	315
Rekening-courant Ministerie van Financiën							
Totaal Kortlopende schulden	**1.676**	**1.275**	**1.504**	**1.508**	**1.512**	**1.512**	**1.531**
Totaal Passiva	**3.627**	**3.115**	**4.474**	**4.297**	**4.086**	**3.903**	**3.728**

Bijlage 3 Model B Exploitatierekening

Exploitatierekening (Bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Bijdragen							
Rijksbijdragen	-6.942	-7.298	-7.592	-7.465	-7.528	-7.508	-7.509
Overige bijdragen (o.a. gemeenten)	-9	-8	-7	-7	-7	-26	-26
Totaal bijdragen	**6.952**	**7.306**	**7.599**	**7.473**	**7.536**	**7.534**	**7.535**
Exploitatiekosten							
Personeel	5.280	5.511	5.684	5.581	5.633	5.635	5.634
Rente en soortgelijke kosten	4	9	1	30	37	37	38
Opleiding en vorming	79	81	87	86	85	85	85
Huisvesting	379	386	423	420	420	421	421
Vervoer	227	218	235	235	235	233	233
Verbindingen en automatisering	573	687	705	650	655	654	654
Geweldmiddelen en uitrusting	65	56	65	67	69	70	71
Operationeel	182	203	213	218	219	215	215
Beheer	142	156	185	187	183	184	184
Totaal exploitatiekosten	**6.930**	**7.306**	**7.599**	**7.473**	**7.536**	**7.534**	**7.535**
Exploitatieresultaat	**21**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Bijlage 4 Model C Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Exploitatieresultaat	21	-	-	-	-	-	-
Aanpassingen voor							
Afschrijvingen vaste activa	339	347	416	381	373	380	380
Mutatie voorzieningen	-16	-29	1	-51	-46	-29	-42
Mutatie werkkapitaal (excl. liquide middelen	435	428	-733	14	22	28	59
Operationele activiteiten							
Overige mutaties financiële vaste activa	-		54				
Ontvangen Rente	5		39	25	18	16	13
Betaalde rente	-8	-9	-41	-55	-55	-53	-51
Overige mutaties eigen vermogen	-	-					
Kasstroom bedrijfsactiviteiten	**776**	**738**	**-264**	**313**	**312**	**341**	**359**
Investeringsactiviteiten							
Investeringen materiële vaste activa	-584	-434	-642	-311	-305	-323	-318
Desinvesteringen materiële vaste activa	23	-	-	-	-	-	-
Investeringen financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen financiële vaste activa		-	-	-	-	-	-
Kasstroom investeringsactiviteiten	**-560**	**-434**	**-642**	**-328**	**-305**	**-323**	**-318**
Financieringsactiviteiten							
Ontvangsten langlopende schulden	364	419	1.458	346	320	338	334
Aflossingen langlopende schulden	-283	-311	-279	-456	-470	-483	-487
Kasstroom financieringsactiviteiten	**80**	**107**	**1.179**	**-110**	**-150**	**-145**	**-154**
Totaal kasstroom	**296**	**411**	**273**	**-124**	**-143**	**-127**	**-114**
Beginstand geldmiddelen	**371**	**-130**	**1.028**	**1.301**	**1.193**	**1.045**	**912**
Mutatie geldmiddelen	**296**	**411**	**273**	**-124**	**-143**	**-127**	**-114**
Eindstand geldmiddelen	**666**	**281**	**1.301**	**1.193**	**1.045**	**912**	**791**

Bijlage 5 Model D Personeelsinformatie (in- door- en uitstroom 2024-2028)

Personeelsinformatie		Sc 79	Sc 81				
	Jaarrek. 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming 2025	2026	2027	2028
Operationele sterkte [exclusief aspiranten]							
Noot: De uitstroom op **31 december** van enig jaar wordt in het jaar erop pas in de uitstroom opgenomen.							
Sterkte aanvang boekjaar in FTE		*46.116*	*46.826*	*47.241*	*47.454*	*47.866*	*48.355*
Instroom uit opleiding		2.176	1.970	1.954	1.994	2.078	2.132
Instroom		1.275	1.624	1.344	1.239	1.232	1.190
Werktijdwijziging		(80)	(69)	(63)	(67)	(67)	(69)
Doorstroom OS > ASP		86	98	86	86	67	59
Doorstroom NOS > OS		119	121	121	113	92	87
Doorstroom OS > NOS		266	329	289	280	259	243
Uitstroom [voorzienbaar]		1.416	1.566	1.493	1.213	1.224	1.050
Uitstroom [onvoorzien]		925	1.238	1.275	1.288	1.295	1.319
Sterkte einde boekjaar in *FTE*	**46.257**	**46.913**	**47.241**	**47.454**	**47.866**	**48.355**	**49.025**
Aspiranten in fte							
Aantal aspiranten aanvang boekjaar		*5.346*	*4.862*	*5.085*	*5.311*	*5.462*	*5.423*
Instroom in opleiding		2.483	2.557	2.558	2.535	2.439	2.257
Uitval		329	365	378	390	400	399
Uitstroom uit opleiding		2.176	1.970	1.954	1.994	2.078	2.132
Aantal aspiranten einde boekjaar	**4.965**	**5.323**	**5.085**	**5.311**	**5.462**	**5.423**	**5.147**
Berekening gemiddelde operationele sterkte							
Beginstand		51.462	51.688	52.326	52.765	53.328	53.777
Eindstand		52.236	52.326	52.765	53.328	53.777	54.172
Gemiddelde OS	**51.096**	**51.849**	**52.007**	**52.546**	**53.046**	**53.552**	**53.975**
Niet-operationele sterkte							
Beginstand		12.167	12.124	12.385	12.501	12.526	12.555
Instroom		303	945	838	729	785	765
Doorstroom NOS > OS		119	121	121	113	92	87
Doorstroom OS > NOS		266	329	289	280	259	243
Werktijdwijziging		-	11	13	12	14	13
Uitstroom [voorzienbaar]		377	459	445	417	466	439
Uitstroom [onvoorzien]		314	443	458	466	471	471
Eindstand	**11.939**	**11.926**	**12.385**	**12.501**	**12.526**	**12.555**	**12.579**
Gemiddelde sterktes:							
Operationele sterkte excl. aspiranten	46.223	46.514	47.034	47.348	47.660	48.110	48.690
Aspiranten	4.873	5.335	4.974	5.198	5.386	5.442	5.285
Niet-operationele sterkte	12.040	12.046	12.255	12.443	12.514	12.540	12.567
Overall sterkte	**63.136**	**63.895**	**64.262**	**64.989**	**65.560**	**66.093**	**66.542**

Bijlage 6 Kapstokmodel

Kapstokmodel - Lasten (bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Salarissen huidig personeel	3.414	3.582	3.741	3.750	3.768	3.785	3.785
Toelagen huidig personeel	311	245	297	232	231	233	233
Sociale lasten huidig personeel	1.087	1.137	1.141	1.123	1.133	1.138	1.138
Bijkomende personele lasten huidig personeel	157	348	381	414	455	436	411
Vrijwillige politie	4	7	6	6	7	7	7
Personeel van derden	175	179	186	172	173	168	163
Dotatie voorzieningen	181	40	84	40	40	40	40
Personeel	**5.328**	**5.538**	**5.836**	**5.736**	**5.806**	**5.805**	**5.776**
Rente leningen MinFin	8	9	41	55	55	53	51
Rente betaald aan derden	0	0	-	-	-	-	-
Rente en soortgelijke kosten	**8**	**9**	**41**	**55**	**55**	**53**	**51**
Afschrijving	0	0	0	0	0	0	0
Huren en lease	1	2	1	1	1	1	1
Duurzame goederen	0	0	0	0	0	0	0
Munitie / pepperspray	8	9	9	9	9	9	9
Overige zaken en diensten	70	70	77	76	75	75	75
Opleiding en vorming	**79**	**81**	**87**	**86**	**86**	**86**	**86**
Afschrijvingen	107	96	129	130	136	143	143
Boekverlies activa	12	27	23	23	25	20	20
Energie	44	43	44	44	44	44	44
Huren en pachten	62	56	46	42	38	38	38
Duurzame goederen	5	5	5	5	5	5	5
Onderhoud	52	51	54	53	52	51	51
Schoonmaak	39	37	38	38	38	38	38
Overige zaken en diensten	76	84	94	93	91	91	91
Huisvesting	**398**	**398**	**432**	**429**	**429**	**430**	**430**
Afschrijvingen	85	91	101	106	104	102	101
Boekverlies activa	5	1	1	1	1	1	1
Brandstof	43	32	36	36	36	36	36
Huren en lease	12	10	13	13	13	13	13
Duurzame goederen	3	4	2	2	2	2	2
Onderhoud	46	44	47	47	47	47	47
Schade	7	6	7	7	7	7	7
Overige zaken en diensten	40	36	36	31	33	33	35
Vervoer	**241**	**224**	**243**	**243**	**243**	**241**	**241**
Afschrijvingen	122	121	148	152	126	115	120
Boekverlies activa	0	-	-	0	0	0	0
Huren en lease	0	0	0	0	0	0	0
Duurzame goederen	19	19	18	14	16	16	16
Overige zaken en diensten	477	578	571	515	543	553	548
Verbindingen en automatisering	**619**	**719**	**737**	**681**	**686**	**685**	**685**
Afschrijvingen	3	3	6	7	9	11	12
Huren en lease	0	-	-	-	-	-	-
Duurzame goederen	24	14	12	12	9	9	9
Overige zaken en diensten	40	40	49	49	52	52	52
Geweldmiddelen en uitrusting	**67**	**57**	**67**	**68**	**70**	**72**	**73**
Afschrijvingen	21	30	31	31	32	32	32
Boekverlies activa	0	-	-	-	-	-	-
Huren en lease	2	0	0	0	0	0	0
Duurzame goederen	4	2	2	2	2	2	2
Reis- en verblijfkosten binnen- & buitenland	41	39	40	40	40	40	40
Arrestantenzorg	34	32	33	33	33	33	33
Meldkamerkosten vanuit samenwerking derde	2	-	-	-	-	-	-
Overige zaken en diensten	105	116	117	121	121	117	117
Operationeel	**209**	**219**	**224**	**228**	**228**	**225**	**224**
Afschrijvingen	1	1	1	1	1	1	1
Huren en lease	3	5	5	5	5	5	5
Duurzame goederen	0	1	1	1	1	1	1
Catering	19	20	19	19	19	19	19
Externe deskundigheid	56	71	74	74	71	71	71
Vergaderkosten	7	6	6	6	6	6	6
Overige zaken en diensten	59	56	80	82	82	82	82
Beheer	**144**	**159**	**187**	**188**	**185**	**185**	**185**
	-	-	-	-	-	-	-
Totaal exploitatiekosten	**7.093**	**7.405**	**7.853**	**7.714**	**7.788**	**7.781**	**7.751**

Kapstokmodel - Baten (bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Salarissen huidig personeel	28	16	142	145	163	160	132
Sociale lasten huidig personeel	0	-	-	-	-	-	-
Bijkomende personeelslasten huidig personeel	3	-	-	-	-	-	-
Vergoedingen voor uitbesteed personeel	12	10	10	10	10	10	10
Vrijval voorzieningen	5	-	-	-	-	-	-
Personeel	**48**	**26**	**152**	**155**	**173**	**171**	**142**
Rente ontvangen van MinFin	4	-	39	25	18	16	13
Rente ontvangen van derden	0	0	-	-	-	-	-
Rente	**5**	**0**	**39**	**25**	**18**	**16**	**13**
Overige zaken en diensten	0	1	0	0	0	0	0
Opleiding en vorming	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Boekwinst activa	10	9	4	4	4	4	4
Huren, pachten en lease	4	2	2	2	2	2	2
Overige zaken en diensten	4	2	2	2	2	2	2
Huisvesting	**18**	**13**	**9**	**9**	**9**	**9**	**9**
Boekwinst activa	14	5	7	7	7	7	7
Schade	0	0	1	1	1	1	1
Overige zaken en diensten	0	0	0	0	0	0	0
Vervoer	**14**	**6**	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**
Boekwinst activa	0	-	-	-	-	-	-
Overige zaken en diensten	46	32	32	31	31	31	31
Verbindingen en automatisering	**46**	**32**	**32**	**31**	**31**	**31**	**31**
Huren en lease	0	-	-	-	-	-	-
Overige zaken en diensten	2	1	2	2	2	2	2
Geweldmiddelen en uitrusting	**2**	**1**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
Duurzame goederen	0	0	0	0	0	0	0
Reis- en verblijfkosten binnen- & buitenland	0	0	0	0	0	0	0
Arrestantenzorg	1	-	-	-	-	-	-
Meldkamerbaten vanuit samenwerking derden	2	-	-	-	-	-	-
Overige zaken en diensten	24	16	11	10	10	10	10
Operationeel	**28**	**16**	**11**	**10**	**10**	**10**	**10**
Catering	0	-	-	-	-	-	-
Overige zaken en diensten	2	3	1	1	2	2	2
Beheer	**2**	**3**	**1**	**1**	**2**	**2**	**2**
Rijksbijdragen JenV	6.942	7.298	7.592	7.465	7.528	7.508	7.509
Overige bijdragen (o.a. gemeenten en derden	9	8	7	7	7	26	26
Rijksbijdragen	**6.952**	**7.306**	**7.599**	**7.473**	**7.536**	**7.534**	**7.535**
	-	-	-	-	-	-	-
Totaal exploitatiebaten	**7.114**	**7.405**	**7.853**	**7.714**	**7.788**	**7.781**	**7.751**
Exploitatieresultaat	**21**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Bijlage 7 Onderverdeling bijdrage in algemeen en bijzonder

Onderwerp (Bedragen x € 1 miljoen)	Beginsaldo	Ontvangsten	Beschikbaar	Bestedingen via	Bestedingen via activa	Bestedingen via balans	Eindsaldo
	a	b	c (=a+b)	d	e	f	g (=c-d-e-f)
2024							
Algemene Bijdrage J&V	(0)	6.777	6.777	6.777			-
Bijzondere Bijdragen J&V	(17)	465	448	492			(44)
Overige Bijdragen J&V*)	94	306	400	323			78
Overige Bijdragen	-	7	7	7			-
Totaal (rijks)bijdragen	**77**	**7.556**	**7.633**	**7.599**	**-**	**-**	**33**
2025							
Algemene Bijdrage J&V	-	6.699	6.699	6.699			-
Bijzondere Bijdragen J&V	(44)	451	406	441			(35)
Overige Bijdragen J&V*)	78	305	383	325			58
Overige Bijdragen	-	7	7	7			-
Totaal (rijks)bijdragen	**33**	**7.462**	**7.496**	**7.473**	**-**	**-**	**23**
2026							
Algemene Bijdrage J&V	-	6.761	6.761	6.761			-
Bijzondere Bijdragen J&V	(35)	448	413	436			(23)
Overige Bijdragen J&V*)	58	309	368	331			36
Overige Bijdragen	-	7	7	7			-
Totaal (rijks)bijdragen	**23**	**7.526**	**7.549**	**7.536**	**-**	**-**	**14**
2027							
Algemene Bijdrage J&V	-	6.763	6.763	6.763			-
Bijzondere Bijdragen J&V	(23)	453	430	440			(10)
Overige Bijdragen J&V*)	36	289	326	306			20
Overige Bijdragen	-	26	26	26			-
Totaal (rijks)bijdragen	**14**	**7.531**	**7.544**	**7.534**	**-**	**-**	**10**
2028							
Algemene Bijdrage J&V	-	6.764	6.764	6.764			-
Bijzondere Bijdragen J&V	(10)	453	443	440			3
Overige Bijdragen J&V*)	20	289	309	306			3
Overige Bijdragen	-	26	26	26			-
Totaal (rijks)bijdragen	**10**	**7.532**	**7.542**	**7.535**	**-**	**-**	**6**

Bijlage 8 Overzicht Bijzondere bijdragen

Overzicht bijdragen (Bedragen x € 1 miljoen)	Bestedingen 2024	Bestedingen 2025	Bestedingen 2026	Bestedingen 2027	Bestedingen 2028
Bijzondere bijdragen JenV					
AI/datascience/realtime intelligence (Ondermijningsmiddelen)	43	43	43	43	43
Asielstromen (registratie)	4	4	4		
Basisvoorziening IV (CA/Hermansmiddelen)	117	66	66	70	70
Bestrijding mensenhandel	15	15	15	15	15
BOTOC bewaken en beveiligen	48	53	53	53	53
BOTOC NSOC	41	40	40	40	40
Digitalisering en Cybercrime	14	14	14	14	14
DSI (incl. BBE)	77	76	76	76	76
Extra capaciteit zedenzaken	14	15	17	17	17
Financial Intelligence Unit Nederland	7	7	7	7	7
Grenzen en veiligheid	8	7	10	15	15
Hoekstra	1	1	1	1	1
Individuele beoordeling slachtoffers	12	12	12	12	12
Informatiedeling (Ondermijningsmiddelen)	4	4	4	4	4
Informatiehuishouding	3	3	3	3	3
Interceptie (Ondermijningsmiddelen)	17	17	17	17	17
Internet Referral Unit (IRU)	2	2	2	2	2
Passenger Information Unit (PIU)	3	3	3	3	3
Politieonderwijs (Hermansmiddelen)	14	14	14	14	14
Serious crime taskforce (SCTF) (Ondermijningsmiddelen)	1	1	1	1	1
Stroomstootwapen	11	10	1		
Team Bedreigde Politici	1	1			
Urgendagelden	1				
Versterken internationale aanpak ondermijning (Ondermijningsmiddelen)	6	6	4	4	4
Versterken landelijke eenheid (Hermansmiddelen)	21	21	21	21	21
Zedenwetgeving (Hermansmiddelen)	5	5	6	5	5
Totaal bijzondere bijdragen JenV	**492**	**441**	**436**	**440**	**440**
Overige bijdragen JenV					
Aanpak criminele geldstromen (Ondermijningsgelden)	2	3	3	3	3
Criminele geldstromen-verdachte transacties FIU		1	1	1	1
Beheerskosten Politie-onderwijsraad	1	1	1	1	1
Burgernet, incl. Vermist Kind Alerteren	3	3	3	3	3
Dienst Landelijke Recherche	12	16	19	20	20
Financial Intelligence Unit	6	6	6	6	6
FIU BES eilanden					
Internationale politiesamenwerking	15	15	15	15	15
LOCC	3	3	3	3	3
Mainports	5	5	5	5	5
Meldkamerdomein, incl. GMS	238	237	240	235	235
Preventie agenten in de wijk	5	5	5	5	5
RST (BZK)	22	22	22	1	1
Uitzendingen en IPS in ODA-landen	9	9	9	9	9
Totaal overige bijdragen JenV	**323**	**325**	**331**	**306**	**306**
Overige bijdragen (o.a. gemeenten en derden)					
RIEC Noord					
RST (BZK)				19	19
Overige bijdragen (gemeenten en derden)	7	7	7	7	7
Totaal Overige bijdragen (o.a. gemeenten en derden)	**7**	**7**	**7**	**26**	**26**

Bijlage 9 Politieacademie

De Politieacademie is het onderwijzend en kwalificerend instituut van en voor de politie en draagt daarnaast als onderzoeks- en kennisinstituut bij aan het vakmanschap en het lerend vermogen van de politie. Vanuit haar taak als kennisinstituut verricht de Politieacademie onderzoek en verzamelt, veredelt, beheert en draagt zij politiekundige kennis over. Zie de nadere toelichting hier op in paragraaf 8.1.

Onderstaande tabel geeft globaal inzicht in de middelen die voor de Politieacademie structureel beschikbaar zijn.

Aan de PA ter beschikking gestelde middelen (bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren 2025	Meerjaren 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028
Personeel	140	147	143	141	141	140	140
Rente	-	3	-	-	-	-	-
Opleiding en vorming	26	26	28	25	25	25	25
Huisvesting	27	20	25	25	25	25	25
Vervoer	3	6	7	6	6	6	6
Verbindingen en automatisering	9	10	9	9	9	9	9
Geweldsmiddelen en uitrusting	1	1	1	1	1	1	1
Operationeel	3	3	3	3	3	3	3
Beheer	4	5	5	5	5	5	5
Totaal exploitatiekosten	**213**	**221**	**221**	**215**	**215**	**214**	**214**

Toelichting op de begroting van de Politieacademie
Op 1 januari 2017 is de Wet tot wijziging Politiewet 2012 in werking getreden en zijn alle medewerkers van de Politieacademie overgegaan naar de Politie. Zoals op grond van de tabel te constateren valt, betreft het merendeel van de begroting van de Politieacademie personele middelen.

- De personeelslasten zijn gebaseerd op de onderstaande ontwikkelingen in de formatie van de eenheid Politieacademie, waarin alle tot op heden toegekende mutaties zijn opgenomen (o.b.v. opdrachtbrieven).
- De ondersteuning die de Politieacademie nodig heeft op het gebied van HRM, Facility Management, Communicatie, ICT en Financiën is sinds de inbedding afkomstig van het Politie Diensten Centrum en de staf Korpsleiding. Toerekening vindt plaats op basis van de formatie die aan het PDC en de staf Korpsleiding is toegevoegd, in totaal 238,5 fte.
- De grondslag voor het begroten van de personeelskosten is gewijzigd voor de begroting 2024-2028. De begrotingen tot en met 2023 zijn gebaseerd op de geprognotiseerde bezetting op basis van SPP, terwijl vanaf 2024 begroot wordt op basis van formatie. Alle formatieplaatsen zijn gewaardeerd tegen de vastgestelde normtarieven 2023 per schaal.

Formatie in fte	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Politieacademie	1334,6	1337,0	1320,6	1320,6	1319,6	1312,6	1312,2
Staf KL	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0
PDC	217,5	217,5	217,5	217,5	217,5	217,5	217,5
Totaal	**1573,1**	**1575,5**	**1559,1**	**1559,1**	**1558,1**	**1551,1**	**1550,7**

- Daarnaast zijn alle toegekende tijdelijke en structurele budgetten opgenomen die niet in de formatie zitten:
    - Rijopleidingen 2.500 (t/m 2024)
    - Vrijwilligers 300
    - Makelbudget Warnsveldakkoord 3.108
    - Fiche Zeden 166
    - Makelbudget Operationeel centralisten 428
    - PO21 budget 2.610 (t/m 2024)

- In deze begroting is geen rekening gehouden met afspraken met KL en/of toekomstige afspraken met KL waarvoor nog geen financiële dekking bestaat (zie hieronder). Deze worden zoals met KL overeengekomen tijdens het startgesprek, meegenomen in de kaderbrief 2024.

1. Afspraken gemaakt met KL tijdens startgesprek 15 februari 2023

Exploitatierekening	Additioneel kader 2024 volgens afspraken met Korpsleiding 15 februari 2023					
Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027	2028
IV behoeftestelling PA;	PM	PM	PM	PM	PM	PM
VPO Specialistische Opsporingsondersteuning (SO);	PM	PM	PM	PM	PM	PM
VPO Operatie Centurion (VVC online);	1.932	1.932	1.932	1.932	1.932	1.932
VPO Bewaken en Beveiligen;	8.890	8.890	8.890	8.890	8.890	8.890
Onderwijs Cariben na 2023;		700	700	700	700	700
Voor het tekort IBT docenten (12 fte VPO);	2.483	2.483	2.483	2.483	2.483	2.483
Behoefte ATH-BOA's preciseren en voorzien van opleidingscapaciteit;	9.701	9.701	9.701	9.701	9.701	
PV-opleidingen;	576	576	576	576	576	576
Rijopleidingen na 2024;	2.500	2.500	5.000	5.000	5.000	5.000
Behoefte Intelligence opleidingen preciseren en voorzien van opleidingscapaciteit	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Profchecks en kennistoetsen;	1.849	1.192	1.192	1.192	1.192	1.192
LE-transitie (incl Data gedreven werken);	4.538	4.538	4.538	2.409	2.409	2.409
Meerjarig (landelijk) programma HO21; cf governance HO21 (KMTO-besluit).	1.600	1.900	900			
Lasten	**34.069**	**34.412**	**35.912**	**32.882**	**32.882**	**23.182**

2. Tijdelijke financiering
- Tot en met 2024 is er financiering voor 25 fte extra voor rijopleidingen (12 fte eigen personeel en 13 fte inleen). Wordt mogelijk een structureel financieel probleem na 2024;
- Doorstroom N2 - medewerker GGP (wordt in de loop van 2023 nader uitgewerkt en het budget wordt opgehaald);
- Leeropgave Modernisering Wetboek van Strafvordering (MWvSv).

3. Wel afspraken met KL, maar geen financiële dekking
- Met de KL zijn afspraken gemaakt over 58 fte vroegtijdige werving van docenten i.v.m. voorziene en onvoorziene uitstroom ('dakpanconstructie').

Bijlage 10 Voorzieningen

Voorzieningen (Bedragen x € 1 miljoen)	voorziening flo	##voorziening inkoop max	voorziening wachtgeld/ww/wao	voorziening WIA	Voorziening RVU	Voorziening VGW 54a	Voorziening VGW Schade	voorziening LFU	Totaal
2024									
Beginstand	**16**	**1**	**88**	**73**	**137**	**101**	**48**	**41**	**504**
Dotatie	-	-	24	24	-	28	-	8	84
Aanwending	(2)	(1)	(13)	(1)	(33)	(20)	(9)	(4)	(83)
Vrijval	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eindstand	**14**	**-**	**99**	**96**	**104**	**109**	**39**	**45**	**506**
2025									
Beginstand	**14**	**-**	**99**	**96**	**104**	**109**	**39**	**45**	**506**
Dotatie	-	-	10	8	-	22	-	-	40
Aanwending	(2)	-	(12)	(3)	(41)	(20)	(9)	(4)	(91)
Vrijval	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eindstand	**11**	**-**	**97**	**101**	**63**	**111**	**30**	**41**	**454**
2026									
Beginstand	**11**	**-**	**97**	**101**	**63**	**111**	**30**	**41**	**454**
Dotatie	-	-	10	8	-	22	-	-	40
Aanwending	(2)	-	(11)	(8)	(32)	(20)	(9)	(3)	(86)
Vrijval	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eindstand	**9**	**-**	**97**	**101**	**31**	**113**	**21**	**37**	**409**
2027									
Beginstand	**9**	**-**	**97**	**101**	**31**	**113**	**21**	**37**	**409**
Dotatie	-	-	10	8	-	22	-	-	40
Aanwending	(1)	-	(10)	(14)	(11)	(20)	(9)	(3)	(68)
Vrijval	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eindstand	**8**	**-**	**97**	**94**	**20**	**115**	**12**	**34**	**380**
2028									
Beginstand	**8**	**-**	**97**	**94**	**20**	**115**	**12**	**34**	**380**
Dotatie	-	-	10	8	-	22	-	-	40
Aanwending	(1)	-	(9)	(20)	(20)	(20)	(9)	(3)	(81)
Vrijval	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eindstand	**7**	**-**	**99**	**82**	**(0)**	**117**	**3**	**32**	**338**